

Elg og hjort i Aust-Agder 2015

Forfattere: Magnus Stenbrenden og Ole Roer

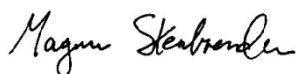
Forord

Vi takker Aust-Agder fylkeskommune ved Hans Fløystad for igjen å ha fått oppdraget med å lage årets bestandsvurderingsrapport for elg og hjort i Aust-Agder.

Den oppmerksomme leser vil merke at årets rapport er noe forenklet sammenliknet med tidligere utgaver. Vi har vektlagt presentasjon av siste års tall og statistikk, både for fylket som helhet, men også for den enkelte kommune. Beslutningsgrunnlaget er derfor like godt som tidligere. Tall som er relevante for de fylkesvise målsetningene, blant annet påkjørsler av elg og hjort, er også presentert som tidligere, mens regioninndelingen nå er kuttet ut.

Vi har også fokusert på utviklingen i Aust-Agder sammenliknet med landet for øvrig, under bolken «Aust-Agder i Norgessammenheng». Det er ikke skrevet rapport for Vest-Agder i 2015. De tidligere «fellesfigurene» for de to fylkene er derfor utelatt.

Fyresdal 24.02.2015

Magnus Stenbrenden

Forsidefoto: To hjortekoller med kalv på saltstein i Fyresdal sommeren 2014 (Faun Naturforvaltning AS).

Faun rapport 003-2015:

Tittel:	Elg og hjort i Aust-Agder 2015
Forfattere:	Magnus Stenbrenden og Ole Roer
Tilgjengelighet:	Fritt
ISBN:	978-82-93373-21-6
Oppdragsgiver:	Aust-Agder fylkeskommune
Prosjektleder:	Magnus Stenbrenden
Prosjektstart:	22.10.2014
Prosjektslutt:	25.02.2015
Referat:	Vurdering av elg- og hjortebestanden i Aust-Agder er gjennomført med grunnlag i data samlet inn av elgjegere under jakta. Det er gjort vurderinger på fylkes og kommunenivå.
Sammendrag:	Norsk
Dato:	24.02.2015
Antall sider:	78

Kontaktopplysninger Faun Naturforvaltning AS:

Post:	Klokkarhamaren 6, 3870 FYRES DAL
Internet:	www.fnat.no
E-post:	post@fnat.no

Kontaktopplysninger forfatter:

Navn:	Magnus Stenbrenden
E-post:	mst@fnat.no
Telefon:	98 43 10 30

Innhold

Sammendrag	5
Materiale og metode	7
Mål for forvaltning av elg og hjort i Aust-Agder 2012-2015.....	9
Resultater.....	11
Hjortevilt og trafikk	11
Aust-Agder	14
Vurdering Aust-Agder	16
Aust-Agder i Norgessammenheng	17
Hjort	22
Kommunevurderinger.....	27
Arendal.....	27
Birkenes	30
Bygland	33
Bykle.....	36
Evje og Hornnes	39
Froland	42
Gjerstad.....	45
Grimstad	48
Iveland.....	51
Lillesand	54
Risør	57
Tvedestrand	60
Valle	63
Vegårshei	66
Åmli	69
Sammenlikninger av kommunene	72
Diskusjon.....	74
Konklusjon.....	78

Sammendrag

Vurdering av elg og hjortebestanden i Aust-Agder er gjennomført med grunnlag i data samlet inn av jegerne under jakta. Det er gjort vurderinger på fylkes og kommunenivå.

Fellingsresultat

I 2014 ble det i følge tall fra Hjorteviltregisteret felt 945 elg i Aust-Agder. Dette tilsvarer en nedgang på 112 dyr fra 2013. Det ble felt 102 oksekalv, 103 kukalv, 191 stk. 1,5-årige okser, 157 stk. 1,5-årige kyr, 226 eldre okser og 166 eldre kyr. Dette gir en andel kalv på 21,5 %, en andel ungdyr på 37 %, en andel eldre okse på 24 % og en andel eldre ku på 17,5 %. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 56 %.

Bestandsutvikling

Sett per dag viser et jevnt fall i elgtetthet i Aust-Agder fra 1991 til godt ut på 2000-tallet. De siste år ser man en tendens til noe mer stabilisering, selv om tettheten fortsatt er svakt fallende. I 2014 ble det sett 0,33 elg per dag, mot 0,35 i 2012 og 13. Det ble videre observert 1,74 ku per okse, og kjønnsforholdet har vært holdt stabilt rundt dagens nivå i en tiårsperiode.

Bestandskondisjon

Den observerte kalv- og tvillingraten var i 2014 på hhv. 0,49 og 1,06. Dette er de laveste kalvratene som er registrert i Aust-Agder. Slaktevektene for kalv og ungdyr hadde et gjennomsnitt på hhv. 50 og 118 kg. Selv om kalvvektene kun viste en marginal oppgang, er ungdyrvektene de høyeste som er registrert siden 2003. Gjennomsnittsvektene for eldre kyr og okser var på hhv. 183 og 159 kg.

Elg/ hjort og trafikk

I 2013/14 ble det til sammen drept 45 elg i Aust-Agder som følge av påkjørsler. Dette er en liten oppgang fra de to foregående år, da hhv. 37 og 32 elg ble drept i trafikken. Tilsammen 20 elg ble drept langs veiene, og dette er det laveste antallet i hele perioden 1991-2014. Antall elg drept langs jernbanen var 25 elg, dette er det høyeste antallet siden 2005.

Hjort

Det ble felt 263 hjort i 2014. Dette er tangering av fellingsrekorden fra 2012. De felte dyra fordelte seg på 62 kalv (24 %), 67 ungdyr (25 %), 81 eldre bukk (31 %) og 53 eldre hind (20 %). Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en hanndyrandel på 64 %. Selv om det fremdeles felles en overvekt hanndyr, er andelen eldre bukk i jaktuttaket redusert de siste år.

I 2014 ble det lagt inn egne «sett hjort» skjema for i alt 183 jaktfelt. Det er registrert 5 517 jegerdager fra hjortejakt og til sammen 775 observasjoner av hjort. «Sett per dag» har i hele perioden 2009-14 ligget mellom 0,1 og 0,18. I 2014 ble det observert 0,14 hjort per jegerdag.

Slaktevektene synes å holde seg på et stabilt, høyt nivå for alle kategorier dyr, med snittvekter i 2014 for kalv 30 kg (n = 43), ungdyr 54 kg (n = 57), voksen bukk 91 kg (n = 62) og voksen hind 65 kg (n = 36). For kalv og bukk var landsgjennomsnittet i 2014 til sammenlikning hhv. 27 og 81 kg, mens det for ungdyr og eldre hind var 48 og 58 kg.

Konklusjon

Årets fellingsresultat og observasjoner bygger videre på den langvarige trenden i Aust-Agder med et jevnt fallende fellingstall, og trolig en svakt redusert elgtetthet. Mens kalveratene var nede på et ytterligere redusert nivå i 2014, økte snittvektene for kalv marginalt fra 2013. Lyspunktet var at ungdyrvektene økte til en snittverdi på 118 kg, de høyeste vektene som er registrert på 11 år.

I Norgessammenheng er fremdeles bestandskondisjonen i Aust-Agder i nederste sjikt, og man har et stort bakgrunnsareal per felte elg. Samtidig har man et høyt jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrept elg, og de samfunnsmessige kostnadene er lave.

Årets resultater inneholder ingen store overraskelser, selv om det hadde vært ønskelig å se tydeligere tegn til en bedring i stammens produktivitet. Våre grunnleggende anbefalinger og synspunkter fra tidligere år står fortsatt ved lag.

Det reduserte fellingstallet i 2014 skyldes dels et redusert jaktpress. I henhold til våre grunnleggende synspunkter, er vår klare anbefaling at man ikke reduserer jaktpresset for mye, verken lokalt eller regionalt. Dersom det er et vedtatt mål om å øke elgtettheten, bør fokuset på å ta ut mindreverdige dyr det uansett ikke er ønskelig å ha i bestanden, økes.

Veksten i hjorteavskytningen har stagnert de siste årene, men fellingsrekorden for Aust-Agder samlet ble tangert i 2014. Hjorten synes å ha en stabilt høy bestandskondisjon, med vektorer over landsgjennomsnittet for alle kategorier dyr. Varierende tettheter gjør at det mange steder fremdeles er vanskelig å drive en målrettet forvaltning. Et moderat jaktpress og god produktivitet, vil trolig føre til en fortsatt kontrollert økning i tettheten av hjort. Jaktseasonen er lang, og man bør i årene som kommer ha gode muligheter til å øke verdien av hjorten som jaktressurs. Fortsatt fokus på rapportering og registrering av «sett hjort» bør også prioriteres.

Materiale og metode

Sett elg

Data fra sett elg (og hjort) i Aust-Agder er lagt direkte inn i Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) av hver enkelt kommune. Data for tidligere år ligger også inne i Hjorteviltregisteret etter at de ble overført fra «elgbasen». Vi har i denne rapporten hovedsakelig brukt sett elg data for perioden 1991-2014. Data for sett hare og skogsfugl er ikke lenger systematisk registrert. Etter jakta 2012 ble det vedtatt at disse kun samles inn i de kommuner en fortsatt ønsker disse registreringene, men uten noen form for viderebehandling i de fylkesvise rapportene.

Data til Statistisk sentralbyrå

Rapportering av felt elg og hjort til Statistisk sentralbyrå er gjort gjennom hjorteviltregisteret. Disse tallene er gjengitt i egne tabeller for den enkelte kommune. Tellende areal for kommunene er også hentet fra disse rapportene.

I tillegg har vi hentet data fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) på kommune og fylkesnivå for:

- Antall elg og hjort drept på vei og jernbane (tabell 03501).
- Tømmeravvirkning (tabell 03895)
- Produktivt skogareal (tabell 07366).
- Antall felte hjort (tabell 06037).

Sett hjort

Data for sett hjort fra "sett elg-skjema" er lagt inn i Hjorteviltregisteret siden 2008, men dette varierer både mellom år og mellom kommuner. Data for sett hjort i perioden 2002-07 er hentet fra egne data (vi har bare på kommunenivå), og er presentert for den enkelte kommune i tabellform i denne rapporten. Som i fjor er det for enkelte kommuner lagt inn egne «sett hjort» data. I de tilfeller hvor det er bedre registreringer av sett hjort på egne skjema, enn «sett hjort under elgjakt», er det disse tallene vi benytter oss av for den enkelte kommune.

Felt hjort er hentet fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no). For 2008 foreligger ikke data på kommunenivå. Totalt antall felte er derfor hentet fra egne data.

Tabellpresentasjon

Vi har valgt å presentere dataene på liknende måte som i tidligere rapporter, men oppsettet inneholder noen mindre endringer fra år til år. Det er rådata og ikke ferdig utregnede indekser som er presentert i tabellene. Dette for å gjøre beregningene etterprøvbare for andre. Alle data for kommuner og fylke er presentert i en egen tabell.

I den øverste delen av tabellen vises det opplysninger for sette og felte elg (hentet fra Hjorteviltregisteret), samt registrert avgang langs vei og jernbane fordelt på år (hentet fra SSB). Under sette og felte elg, er SSB talla for tellende areal, antall fellingstillatelser, fellingsprosent og bakgrunnsareal for hver felte elg oppgitt.

I den nedre del av tabellen vises slaktevekter for elg, sett hjort og felte hjort fordelt på alder og kjønn. Vi mangler fordelingen på kommunenivå for felte hjort i 2008. Nederst i denne tabellen vises SSB talla for tellende areal, antall fellingstillatelser, fellingsprosent og bakgrunnsareal for hver felte hjort.

Figurpresentasjon

Det er presentert 8 figurer for hver kommune. De er satt opp i samme mønster for den enkelte kommune. Figurene viser de data som er tilgjengelige for perioden 1991-2014. Slaktevektfigurene viser bare data for de år/ periode den enkelte kommune har data for, og dette kan variere fra kommune til kommune. I fellingstallfigurene har vi benyttet tall lagt inn i Hjorteviltregisteret, mens det for felte hjort benyttes SSB-tall for alle år (med unntak av 2008 hvor egne, totale tall er benyttet).

Mål for forvaltning av elg og hjort i Aust-Agder 2012-2015

Overordnet målsetting:

Aust-Agder fylke skal ha biologisk sunne bestander av elg og hjort som utgjør en berikelse i naturen. Bestandene skal være bærekraftige i forhold til beitetilgang og skal ikke medføre uakseptable konflikter med trafikk, landbruksnæring og friluftsliv. Innenfor disse rammene skal elg og hjort forvaltes til beste for verdiskapning, lokale jegerinteresser og allmenne naturinteresser.

Elgens bestandskondisjon og produksjonsevne skal forbedres slik at jaktutbyttet over tid er stabilt og betydelig. Hjortebestanden skal økes til en tetthet hvor hjorten bidrar som et viktig jaktobjekt over hele fylket.

Delmål:

1. Fylkeskommunen som tilrettelegger og kontrollør

Fylkeskommunen skal gi kommuner, organisasjoner og bedrifter bistand, råd og veiledning i saker om viltforvaltning. Fylkeskommunen skal aktivt bidra med faglige innspill til kommunene, bestandsplanområder og jegere, samt legge til rette for samarbeid og FoU-arbeid i regionen.

Alle kommunene skal innen 2013 benytte det nasjonale Hjorteviltregisteret til rapportering av fallvilt, "sett elg/sett hjort" og fellingsresultater. "Sett hjort" skal benyttes i alle kommuner med høyere fellingstall enn 30 hjort per år. Fylkeskommunen skal kontrollere at kommunene gjennomfører sine plikter i hjorteviltforvaltningen, med særlig vekt på å følge opp bruken av Hjorteviltregisteret.

2. Jaktorganisering

Etablere en forvaltningsstruktur hvor jaktfeltene (jaktlagene) inngår i bestandsplanområder som kan drive reell "stammevis" forvaltning. Det er et mål at innen 2015 skal 75 % av tellende areal ligge i bestandsplanområder som dekker hele kommunen, utgjør en naturlig avgrenset enhet eller har et areal som er minst 30x minstearealet for elg. Grunneiere som organiserer jaktrettighetene i slike bestandsplanområder skal ha et reelt og betydelig handlingsrom i forvaltningen av elg og hjort.

3. Bestandskondisjon

Elgens kondisjon skal forbedres i løpet av målperioden 2012-15. Jaktutbyttet skal på denne måten økes i forhold til antall dyr i vinterstammen. Slaktevekten til 1,5-årige elg felt i målperioden skal vise stigende tendens og overstige 120 kg i 2015.

Hjortebestandens høye produktivitet skal opprettholdes. Man skal i løpet av målperioden legge grunnlaget for å overvåke hjortens bestandskondisjon ved å samle inn slaktevekter for hjort.

4. Elg/ hjort og trafikk

Minst mulig påkjørsler av elg og hjort både på vei og jernbane. Målet er at antall trafikkdrepte elg og hjort ikke skal overstige 3 % av jaktuttaket på fylkesnivå, eller 10 % i noen enkeltkommune, i perioden 2012-2015. Uavhengig av jaktuttakets størrelse er målet at maksimalt 60 elg og hjort årlig drepes som følge av kollisjoner med bil og motorsykel i målperioden.

Alle kommunene skal dokumentere og kartfeste trafikkulykker med elg og hjort i det nasjonale Hjorteviltregisteret.

5. Elg/ hjort og skog/innmark

Det lave konfliktnivået mellom elg og hjort og skader på skog og innmark i Aust-Agder skal opprettholdes. Dersom mindre enn 5 elg og hjort årlig felles i nødverge eller som skadedyr tas det som tegn på et akseptabelt konfliktnivå.

6. Elg/ hjort som næring

Det er et mål at det tilbys et større spekter og omfang av jakttilbud. Jakttilbudet med høy grad av tilrettelegging og fokus på arbeidsplasser og inntjening for landbruksnæringen skal økes. Samtidig skal det være et godt tilbud av "tradisjonell bygdejakt" med lavere grad av tilrettelegging som aktivum for lokalbefolkningen.

7. Elg/ hjort og biologisk mangfold

Elg og hjort skal ikke utgjøre noen trussel mot det biologiske mangfoldet. Beiting fra elg og hjort skal ikke i utilbørlig grad fortrenge nøkkelarter for biologisk mangfold i skog som eksempelvis osp, eik og rogn.

8. Naturopplevelser og jegerrekruttering

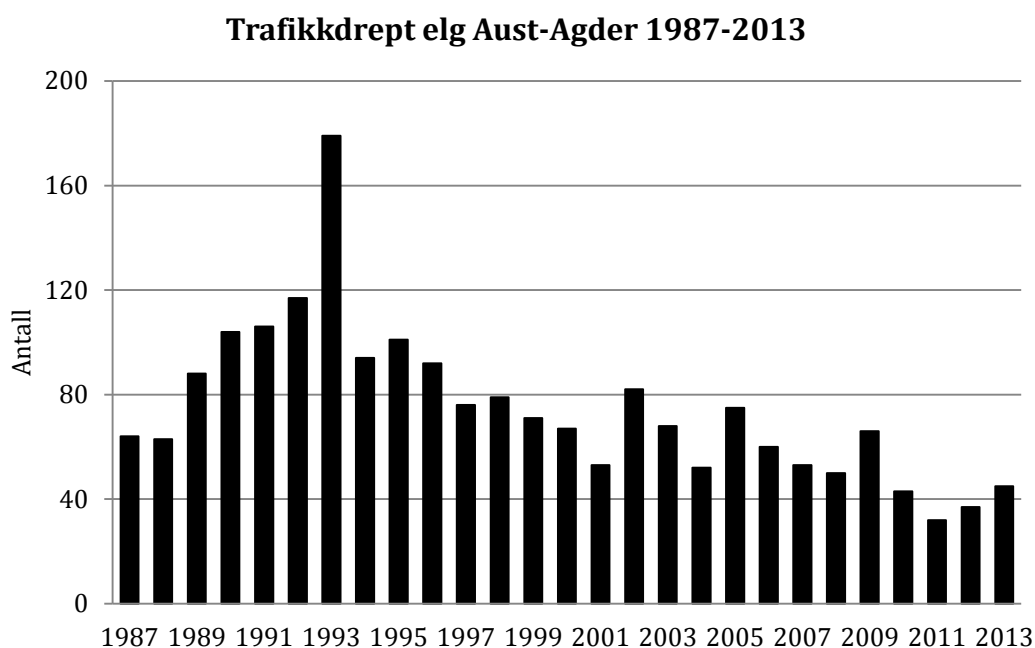
Elgjakta (og hjortejakta) skal være et høydepunkt for jegere og lokalsamfunn. Jakta skal ha stor samfunnsaksept og føre lokale jakttradisjoner videre. Det skal være god spredning i kjønn og alder blant jegerne. I 2015 er målet at det skal være minst 3000 elgjegere og 2000 hjortegjere i Aust-Agder. Elg og hjort skal gi friluftsfolket fine naturopplevelser.

Resultater

Hjortevilt og trafikk

Antall trafikkdrept elg har vist en gradvis nedgang i Agder-fylkene, i takt med den gradvise bestandsreduksjonen man har gjennomført siden tidlig 90-tall (Figur 1). I perioden 1990-95 ble det i gjennomsnitt drept 117 elg årlig langs vei og jernbane i Aust-Agder, med en topp i 1993 med totalt 179 trafikkdrepte elg. Utviklingen over tid er i store trekk som en skulle forvente, da det er godt dokumentert at antall påkjørsler av elg har sammenheng med elgtetthet, vinterklima (snø og temperatur) og trafikkbelastning¹.

Kostnadene knyttet til påkjørsler av elg er betydelig redusert gjennom siste 20-års periode. I 2013/14 ble det til sammen drept 45 elg i Aust-Agder som følge av påkjørsler. Dette er en liten oppgang fra de to foregående år, da hhv. 37 og 32 elg ble drept i trafikken. Av disse ble 20 drept langs vei, og dette er det laveste antallet i hele perioden 1991-2014. Antall elg drept langs jernbanen var 25 elg, dette er det høyeste antallet siden 2005.

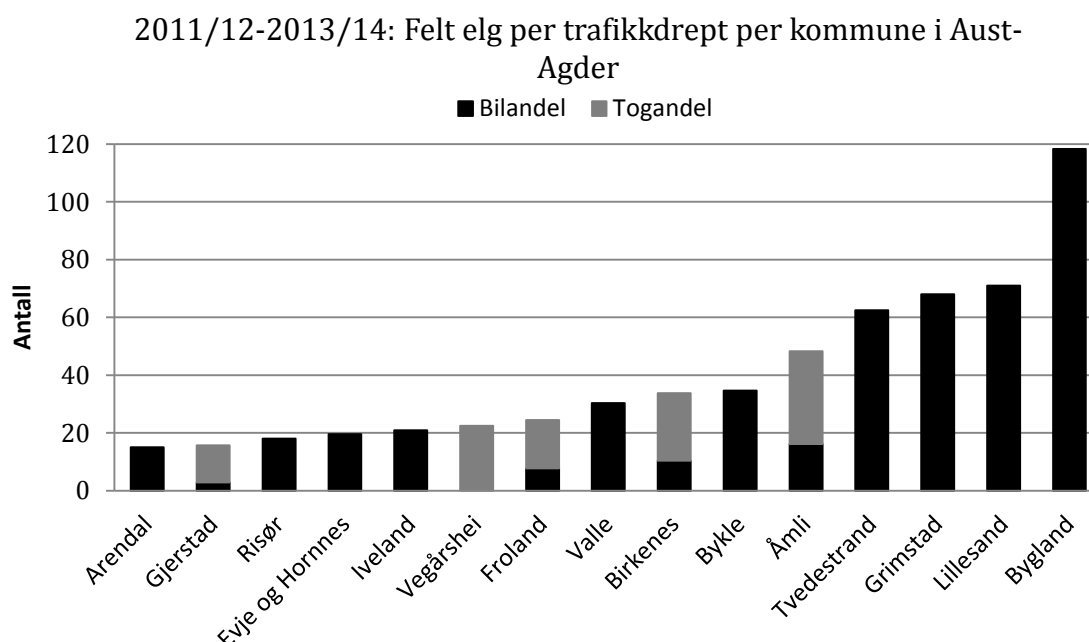
Figur 1. Totalt antall trafikkdrept elg (bil og tog) i Aust-Agder i perioden 1987-2013. Merk at årstalla ikke stemmer fullstendig, men følger jaktåret. Dvs. søylen for 1987 representerer tidsrommet 1. april 1987 til 31. mars 1988 osv. Tall fra www.ssb.no.

Som i foregående rapporter presenterer vi forholdet mellom antall felt elg under ordinær jakt, med antall trafikkdrept elg, oppdatert for siste treårsperiode (Figur 2). Grimstad og Bygland har hatt et særlig høyt jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrepte elg over flere år, og disse to kommunene kommer godt ut også i siste treårsperiode. Også Lillesand er nå oppe på et høyt jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrept elg. Vi vet imidlertid at det inneværende år er påkjørt og drept forholdsvis mange elg her (Ole Martin Aanonsen pers. medd.). Vi understreker samtidig at statistikken vist i figur 2, ligger et år på «etterskudd», siden tallene for 2014/15 ennå ikke er offentliggjort. For fylket sett under ett er den

¹ Solberg, E. J., Rolandsen, C. M., Herfindal, I. & Heim, M. 2007. Hjortevilt og trafikk i Norge: En analyse av hjorteviltrelaterte trafikkulykker i perioden 1970-2007. NINA rapport 463. Norsk Institutt for Naturforskning.

irregulære avgangen over tid størst langs vei, selv om det siste år ble drept flere elg langs jernbanen. I kommunene Gjerstad, Vegårshei, Froland, Birkenes og Åmli er det også høyest avgang langs jernbane for siste treårsperiode sett under ett.

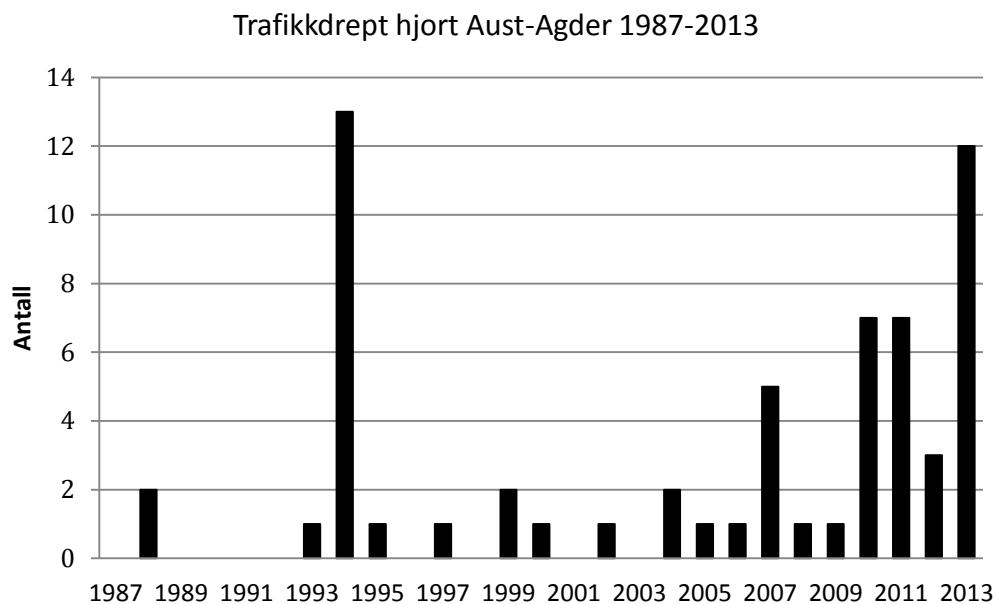
I Aust-Agder ble det i 2013 felt 1315 elg og hjort, mens i alt 57 dyr ble registrert drept i trafikken. Dette tilsvarer ca. 4,3 % av jaktuttaket. Dette er innenfor målet man har satt som det maksimale antall trafikkdrept elg og hjort, men noe under målet man har satt seg om jaktuttakets størrelse i forhold til antallet trafikkdrepte dyr. For perioden 2012-15 samlet, ligger man likevel an til å oppnå også denne målsetningen.

Figur 2. Antall felt elg under ordinær jakt per trafikkdrepte elg for perioden 2011-2013 for kommunene i Aust-Agder. Andel bildrepte med svart og andel togdrepte med grått. Data fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

Sett i forhold til de fylkesvise målsettingene om at antall trafikkdrepte elg og hjort ikke skal overstige 10 % i noen enkeltkommune i perioden 2012-2015, er alle kommuner innenfor målet per i dag. Som vi har vært inne på i tidligere rapporter er det naturlig at man i tett befolkede kommuner, med større trafikkbetasting på flere veier, er mer utsatt for elgpåkjørsler enn i andre områder, gitt samme elgtetthet.

Antall påkjørsler av hjort har over tid holdt seg på et nokså lavt nivå i Aust-Agder, selv om både tettheten og jaktutbyttet har økt betydelig de siste 10-15 år. Som en skulle forvente, ser en nå imidlertid tendenser til at antall trafikkdrepte hjort øker (Figur 3). I 2013/14 ble i alt 12 hjort drept i trafikken. Bortsett fra i 1994/95, er dette det høyeste antallet trafikkdrept hjort i Aust-Agder.

Figur 3. Totalt antall trafikkdrept hjort (bil og tog) i Aust- og Vest Agder i perioden 1987-2012. Merk at årstalla ikke stemmer fullstendig, men følger jaktåret. Dvs. søylen for 1987 representerer tidsrommet 1. april 1987 til 31. mars 1988 osv. Tall fra www.ssb.no.

Aust-Agder

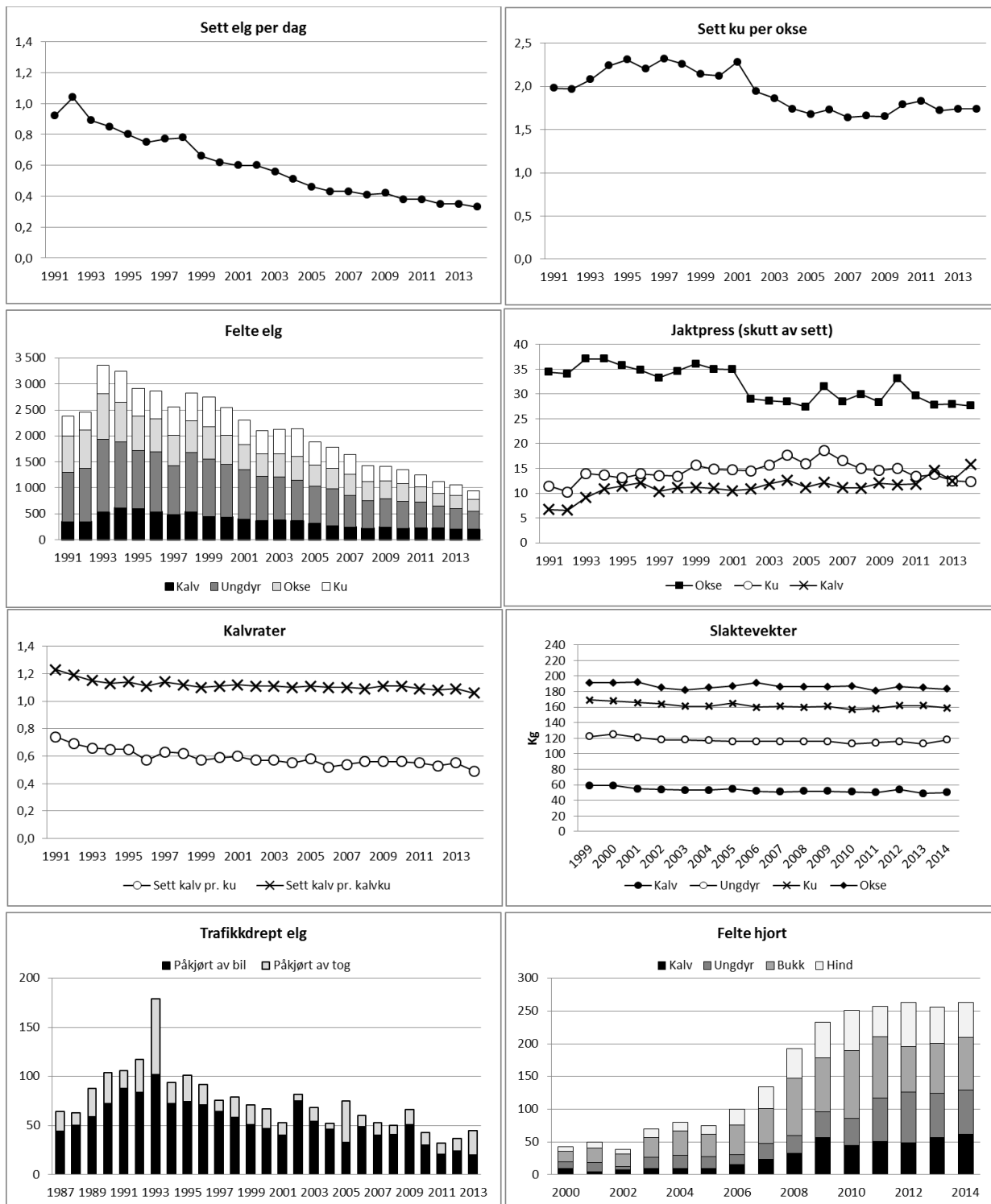
Tabell Aust-Agder: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Okse	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Ku kalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	19018	3560	2994	3096	950	5199	1668	17467	193	157	523	424	702	381	2380	81	18
1992	18106	3886	3390	3459	799	5284	1956	18774	218	128	583	447	741	338	2455	84	33
1993	23837	4287	4084	4097	730	5840	2201	21239	308	223	712	686	879	556	3364	102	77
1994	24021	3885	3897	4176	636	5701	2059	20354	388	229	677	591	763	593	3241	72	22
1995	23360	3504	3697	3776	613	5232	1978	18800	403	195	581	534	672	524	2909	74	27
1996	23726	3557	3960	3456	410	4480	2040	17903	338	204	607	544	631	544	2868	71	21
1997	22499	3204	3527	3341	556	4654	2102	17384	319	164	482	458	584	548	2555	64	12
1998	23619	3511	3755	3655	517	4886	2065	18389	280	261	601	539	615	525	2821	58	21
1999	24786	3306	3611	3116	355	4004	2043	16435	236	211	567	534	625	575	2748	51	20
2000	25380	3175	3285	3065	370	3985	1884	15764	228	210	550	459	562	537	2546	47	20
2001	24647	2785	3105	2856	381	3822	1792	14741	205	197	494	455	480	476	2307	40	13
2002	23282	3038	2961	2621	312	3389	1689	14010	177	191	449	408	432	446	2103	75	7
2003	24207	3026	2878	2431	308	3210	1794	13647	185	195	420	409	446	474	2129	54	14
2004	24425	2989	2719	2242	238	2883	1480	12551	168	197	394	391	456	530	2136	46	6
2005	26298	2908	2462	2163	256	2822	1602	12213	157	158	386	328	412	447	1888	33	42
2006	23200	2385	2269	1662	194	2163	1287	9960	121	142	359	357	391	412	1782	49	11
2007	23872	2504	2188	1724	193	2225	1326	10160	119	128	299	302	415	378	1641	40	13
2008	22190	2191	1877	1589	164	2033	1162	9016	112	112	292	236	364	308	1424	41	9
2009	21953	2226	1895	1588	190	2075	1216	9190	109	140	292	250	339	285	1415	51	15
2010	22001	1888	1795	1406	178	1882	1129	8278	105	115	288	233	338	275	1354	30	13
2011	21949	1891	1798	1505	151	1911	1086	8342	119	107	268	234	292	227	1247	21	11
2012	20844	1733	1582	1286	108	1577	959	7245	110	120	242	174	240	236	1122	24	13
2013	21217	1712	1543	1304	130	1646	1033	7368	99	107	220	171	259	201	1057	20	25
2014	18763	1512	1505	1061	67	1304	828	6277	102	103	191	157	226	166	945		

SSB-2014: Areal: 6062206 daa Fellingstill: 1573 Felt: 945 Fellingsprosent: 60% Areal per felte dyr: 6415 daa

Slaktevekter elg																				
	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						
Årstall	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind	sum
1999	59	430	122	1056	191	587	169	516						3	2	10	2	16	3	36
2000	59	410	125	982	191	546	168	509						4	5	3	7	17	7	43
2001	55	398	121	949	192	477	166	475						3	1	8	6	23	9	50
2002	54	372	118	862	185	436	164	447	105	184	70	122	481	3	4	5	0	20	7	39
2003	53	383	118	832	182	447	161	474	141	206	103	111	561	6	3	10	7	31	13	70
2004	53	366	117	791	185	459	161	532	159	220	90	129	598	4	5	18	2	38	13	80
2005	55	315	116	713	187	412	165	450	208	272	123	161	764	6	3	14	4	35	13	75
2006	52	263	116	716	191	391	160	412	177	257	95	159	688	7	8	8	7	46	24	100
2007	51	247	116	604	186	417	161	379	230	347	156	197	930	11	12	15	10	53	33	134
2008	52	222	116	526	186	362	160	308	286	388	185	227	1086							192
2009	52	246	116	524	186	330	161	278	311	442	209	265	1227	27	30	26	13	82	55	233
2010	51	219	113	512	187	333	157	270	410	593	305	303	1611	17	28	27	14	103	62	251
2011	50	221	114	481	181	286	158	224	386	475	263	343	1467	31	20	36	30	94	46	257
2012	54	208	116	395	186	217	162	229	341	473	243	298	1355	22	27	48	29	70	67	263
2013	49	201	113	380	185	252	162	208	284	479	248	265	1276	27	30	49	20	77	55	258
2014	50	192	118	316	183	204	159	162	300	454	245	240	1239	29	33	48	19	81	53	263

SSB-2014: Areal: 6406654 daa Fellingstill: 791 Felt: 263 Fellingsprosent: 33 % Areal per felte dyr: 24356 daa

Figur Aust-Agder. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Vurdering Aust-Agder

Fellingsresultat

I 2014 ble det i følge tall fra Hjorteviltregisteret felt 945 elg i Aust-Agder. Dette tilsvarer en nedgang på 112 dyr fra 2013. Det ble felt 102 oksekalv, 103 kukalv, 191 stk. 1,5-årige okser, 157 stk. 1,5-årige kyr, 226 eldre okser og 166 eldre kyr. Dette gir en andel kalv på 21,5 %, en andel ungdyr på 37 %, en andel eldre okse på 24 % og en andel eldre ku på 17,5 %. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 56 %.

Det ble videre felt 263 hjort i 2014. Dette er tangering av fellingsrekorden fra 2012. De felte dyra fordelte seg på 62 kalv (24 %), 67 ungdyr (25 %), 81 eldre bukk (31 %) og 53 eldre hind (20 %).

Jaktpress

I 2014 ble det i følge «sett elg» skjemaene lagt ned 18 763 jegerdagsverk. Gjennomsnittet for hele perioden 1991-2014 er til sammenligning 22 799 jegerdagsverk årlig. I siste tiårsperiode er jaktpresset (målt som skutt av sett) holdt på et relativt stabilt nivå for okser, mens jaktpresset for kyr er noe redusert. De siste år ser en klare tegn til økt jaktpress på kalv, noe som også gjenspeiler seg i at kalveandelen i jaktuttaket viser en stigende tendens.

Bestandsutvikling

Sett per dag viser et jevnt fall i elgtetthet i Aust-Agder fra 1991 til godt ut på 2000-tallet. De siste år ser man en tendens til noe mer stabilisering, selv om tettheten fortsatt er svakt fallende. I 2014 ble det sett 0,33 elg per dag, mot 0,35 i 2012 og 13. Det ble videre observert 1,74 ku per okse, og kjønnsforholdet har vært holdt stabilt rundt dagens nivå i en tiårsperiode.

Bestandskondisjon

Den observerte kalv- og tvillingraten var i 2014 på hhv. 0,49 og 1,06. Dette er de laveste kalvratene som er registrert i Aust-Agder. Siden tusenårskiftet har kalveratene holdt seg på et nokså stabilt nivå, men falt altså noe i 2014. Slaktevektene for kalv og ungdyr hadde et gjennomsnitt på hhv. 50 og 118 kg. Selv om kalvvektene kun viste en marginal oppgang, er ungdyrvektene de høyeste som er registrert siden 2003. Gjennomsnittsvektene for eldre kyr og okser var på hhv. 183 og 159 kg.

Sett og felt hjort

Stadig flere jaktfelt registrerer egne «sett hjort» skjema. Basert på disse dataene ble det i 2014 sett 775 hjort, fordelt på 5517 jegerdager, noe som gir en sett per dag verdi på 0,14.

I tillegg registreres «sett hjort under elgjakt» og totalt er det registrert 1239 observasjoner av hjort i 2014. Både kjønnsforholdet i bestanden og kalveraten synes å holde seg på stabile nivå, uten klare tegn til stigende eller synkende verdier. De registrerte slaktevektene indikerer en god bestandskondisjon og kalvvektene ligger i gjennomsnitt på 30 kg. Fellingstallet har de siste årene stagnert for fylket sett under ett, men holder seg stabile uten tegn til nedgang. Sannsynligvis vil stigningen fortsette de kommende år.

Aust-Agder i Norgessammenheng

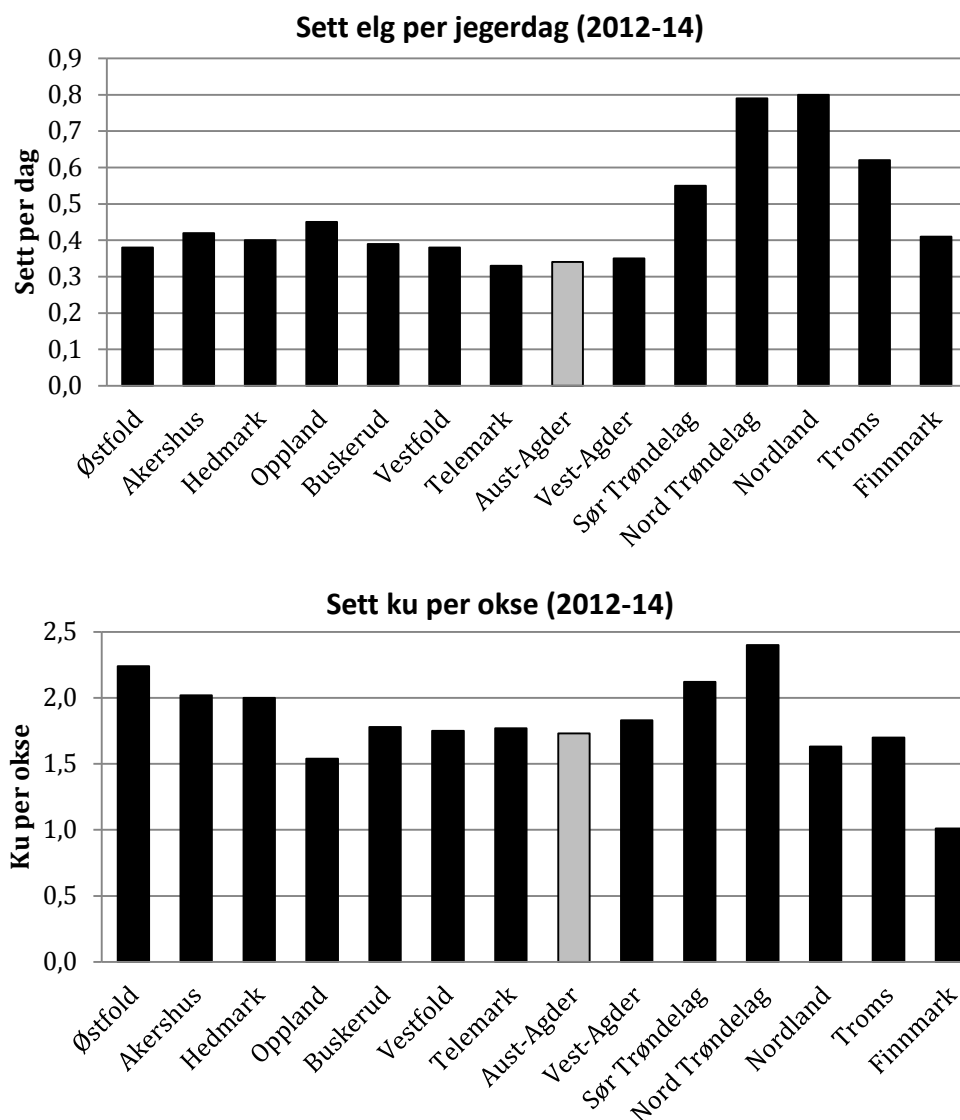
Vi har igjen sammenliknet gjennomsnittlige verdier for «sett elg per jegerdag», «ku per okse», «kalv per ku» og «kalv per kalvku» for ulike fylker i Norge i siste treårsperiode (Figur 4 og 5). Per dato er ikke alle fylker komplett tilgjengelig i Hjorteviltregisteret, men avvikene er så små at dette gir ubetydelig utslag på verdiene for fylkene som helhet.

Elgtettheten, målt som sett per dag, må sies å være på et jevnt nivå i alle fylker sør for Trøndelag (Figur 4, øvre del). Verdiene varierer fra 0,33 elg per dag i Telemark til 0,45 elg per dag i Oppland. Nord-Trøndelag og Nordland utmerker seg med en høy sett per dag verdi, etterfulgt av Sør-Trøndelag og Troms. Sett per dag verdien på om lag 0,8 i Nord-Trøndelag og Nordland, er noe lavere enn sett per dag verdien var i Aust-Agder i perioden 1991-1993. Som bemerket i tidligere rapporter skal en være klar over at kalvraten påvirker «sett per dag» verdien relativt mye. Fylkene som per i dag ligger lavest i «sett per dag», har også lave kalvrater, og forklarer mye av forskjellene blant fylkene sør for Trøndelag.

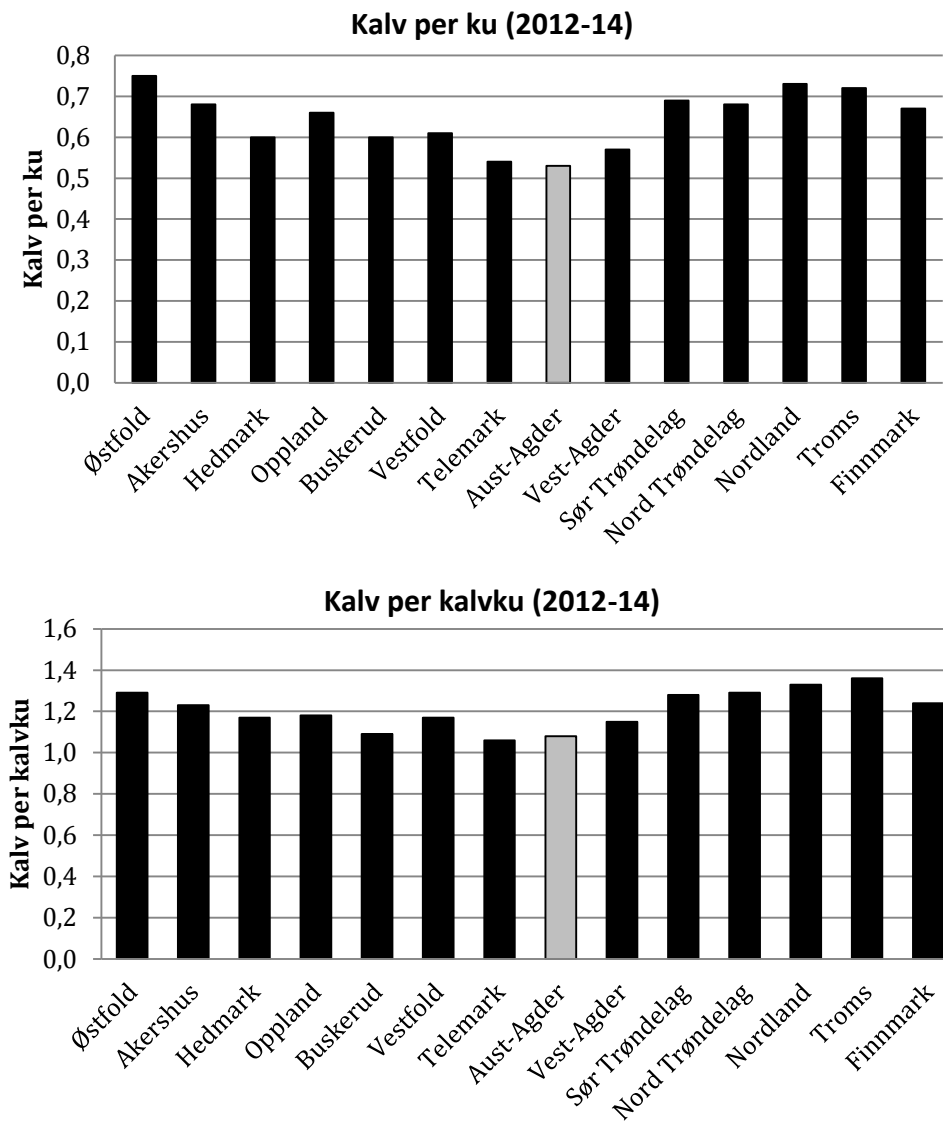
Trøndelagsfylkene og Østfold har det skjevaste kjønnsforholdet i landet, i alle fall vurdert utelukkende ut i fra hva jegerne observerer under jakta (Figur 4, nedre del). I disse fylkene observeres det mellom 2 og 2,5 ku per okse, mens det i Akershus og Hedmark observeres ca. 2 ku per okse. Finnmark har et jevnt kjønnsforhold på om lag 1 ku per okse, mens alle øvrige fylker har et kjønnsforhold i intervallet 1,5-1,8 ku per okse. Trenden for landet som helhet har over tid gått i retning av et jevnere kjønnsforhold. Landsstatistikken viser at mens det i perioden 1992-1995 ble observert ca. 2,2 ku per okse, er tilsvarende tall for siste treårsperiode på 1,9 ku per okse. I Aust-Agder ble det gjennom hele 90-tallet samlet sett i gjennomsnitt 2,1 ku per okse.

Per i dag finner vi de høyeste kalveratene i Østfold, Nordland og Troms, med hhv. 0,75, 0,73 og 0,72 kalv per ku (Figur 5, øvre del). Telemark og Aust-Agder ligger lavest med hhv. 0,54 og 0,53 kalv per ku. Tvillingraten følger i store trekk det samme mønsteret, og er aller høyest i Troms med en tvillingandel på 36 %. I både Buskerud, Telemark og Aust-Agder er tvillingraten under 10 % i siste treårsperiode (Figur 5, nedre del).

Selv om vi har brukt gjennomsnittsverdier for de tre siste år i disse figurene, er det viktig å være klar over at disse i stor grad kun gir et øyeblikksbilde av situasjonen. Figurene sier heller ingen ting om verdiene er inne i en positiv eller negativ utvikling.

Figur 4. Gjennomsnittlige verdier for «sett elg per dag» (øvre delfigur) og «sett ku per okse» (nedre delfigur) i fylkene Østfold, Akershus, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Sør Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark i perioden 2012-14. Aust-Agder uthevet med grå farge. Data fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

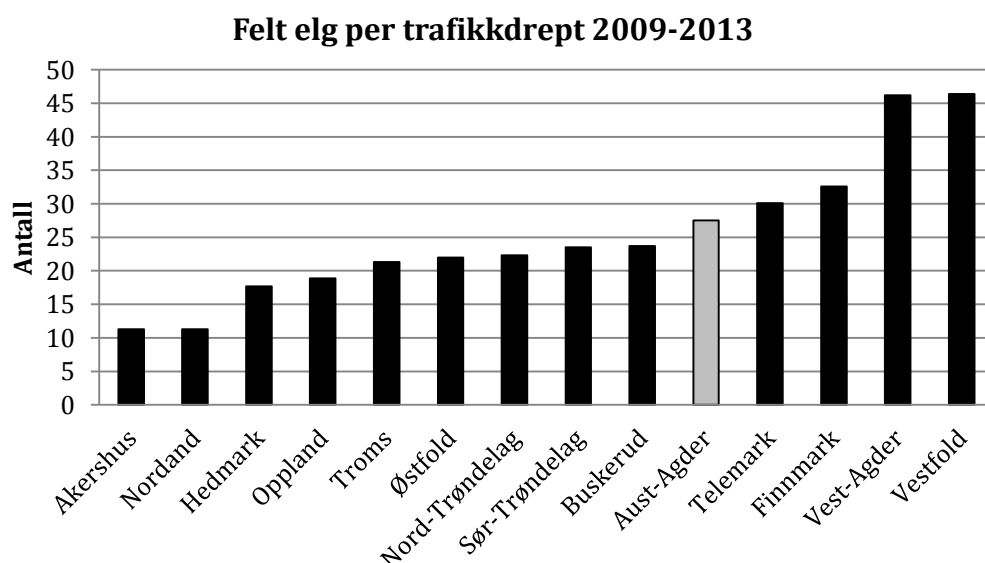

Figur 5. Gjennomsnittlige verdier for «kalv per ku» (øvre delfigur) og «kalv per kalvku» (nedre delfigur) i fylkene Østfold, Akershus, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Sør Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark i perioden 2012-14. Aust-Agder uthevet med grå farge. Data fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

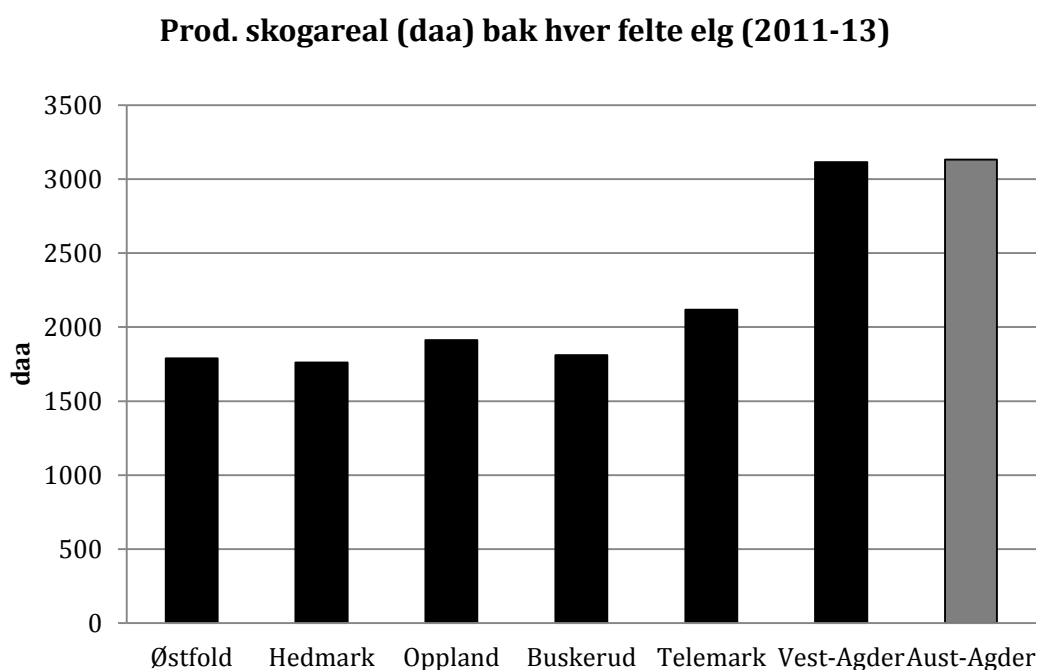
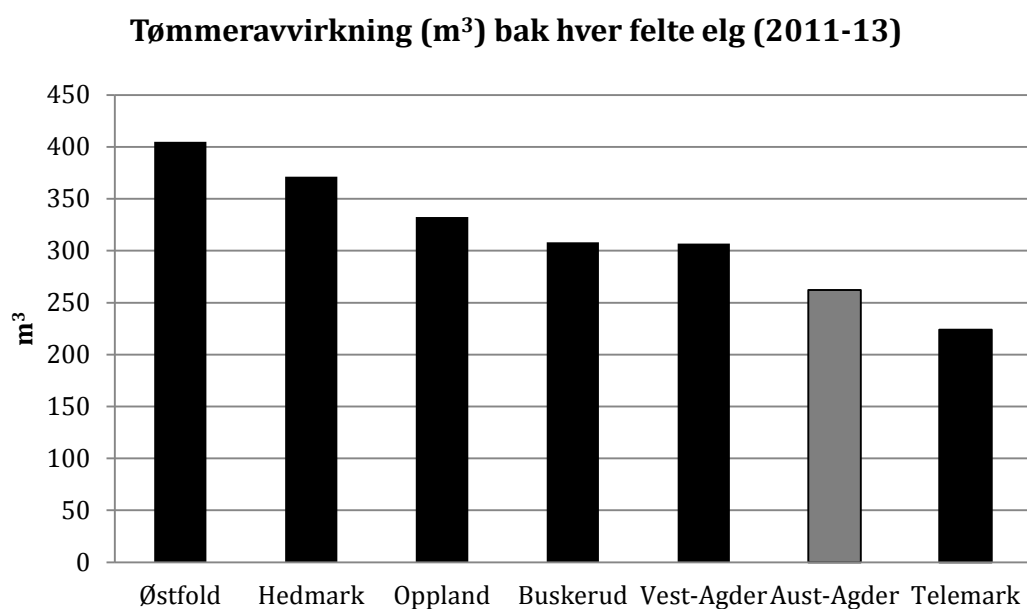
Antall felt elg under ordinær jakt per trafikkdrept elg, sier noe om konfliktnivået og kost-nytte forholdet knyttet til det å forvalte en elgstamme. Naturgitte (og menneskeskapte) forhold vil også påvirke denne balansen. Om man har trekkende elgstammer, og store dalfører med høy trafikkbetlastning, vil det potensielle konfliktnivået knyttet til påkjørsler være stort dersom man velger å holde seg med en høy elgtetthet.

Ser man på antall felt elg per trafikkdrept, gjør Agder-fylkene det relativt bra i landssammenheng (Figur 6). I siste femårsperiode er det i Aust-Agder felt ca. 28 elg per trafikkdrept. I Vest-Agder og Vestfold er jaktutbyttet helt oppe i 46 felte elg per trafikkdrept. Også Telemark ligger høyt oppe på denne statistikken, der forholdstallet er 30. Nederst i denne sammenhengen ligger Akershus og Nordland, med om lag 11 felte elg per trafikkdrept.

Elgtettheten i forhold til areal produktivt skogareal, eller i forhold til samlet tømmeravvirkning, sier noe om elgtettheten i forhold til ressursgrunnlaget. Denne kan variere mellom områder selv om den absolutte tettheten (antall elg per km²) er lik. I forhold til tømmeravvirkningen kan man si at Telemark og Aust-Agder feller flest elg i forhold til produksjonen av nye beiteareal, og således fremdeles har en høy elgtetthet (Figur 7, øvre del). Bildet blir noe annerledes om man ser på produktivt skogareal bak hver felte elg (Figur 7, nedre del). Aust-Agder har en lav tømmeravvirkning per felte elg, men likevel et stort areal produktiv skog bak hver felte elg. I for eksempel Østfold er bildet motsatt. En mulig forklaring på denne forskjellen kan være at arealene i Østfold har et høyere innslag av høyproduktiv skogsmark, som igjen gir større tilvekst og tømmeravkastning, samt at de også (i alle fall i siste periode) driver et mer aktivt og stabilt skogbruk, med en jevn tømmeravvirkning.

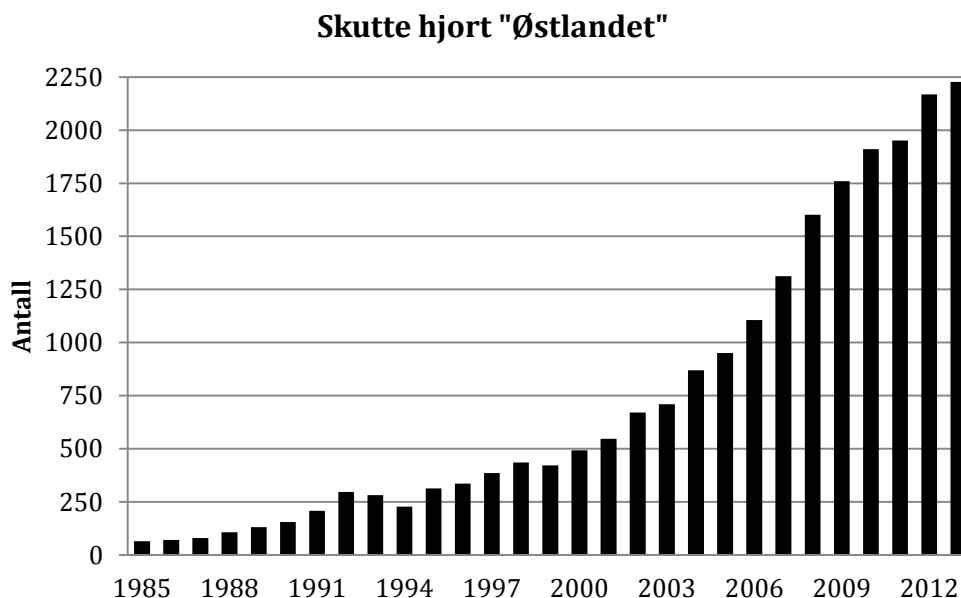
Figur 6. Felt elg under ordinær jakt per trafikkdrept elg (bil og tog samlet) i fylkene Østfold, Akershus, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark i perioden 2009-2013. Aust-Agder uthevet med grå farge. Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

Figur 7. Samlet tømmeravvirkning (m³) per felt elg (øvre delfigur), og produktivt skogareal per felt elg (nedre delfigur) i fylkene Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark, Aust- og Vest-Agder. Figuren viser gjennomsnittlige verdier for perioden 2011-13. Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

Hjort

I fylkene Akershus, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust- og Vest Agder havnet den samlede avskytingen i 2013 på i alt 2 227 hjort (Figur 8). Dette er en økning på ca. 60 dyr fra 2012, og en økning på 275 dyr fra 2011. Selv om veksten i antall fellinger har avtatt noe de 4-5 siste årene, skjer stigningen fortsatt nokså jevnt og trutt.

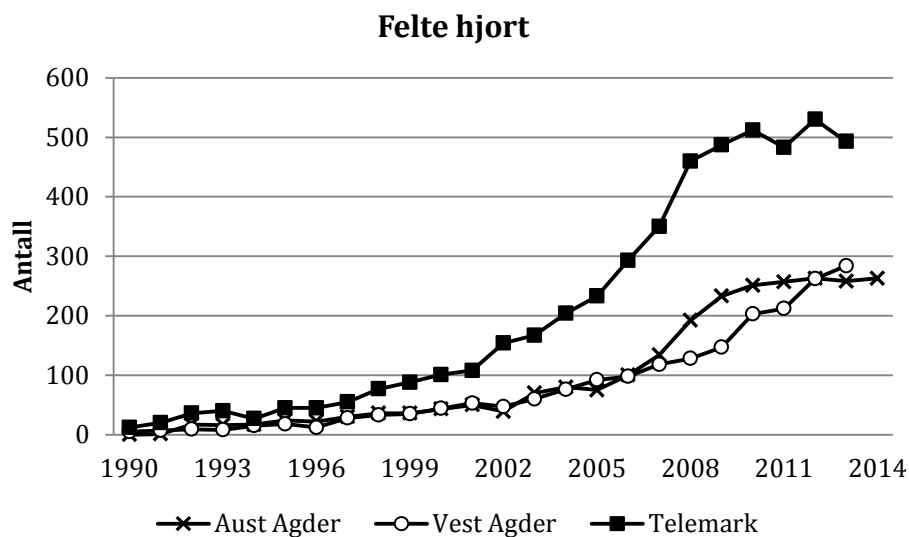

Figur 8. Antall skutte hjort på "Østlandet" (fylkene Akershus, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust- og Vest-Agder) i perioden 1986-2013. Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

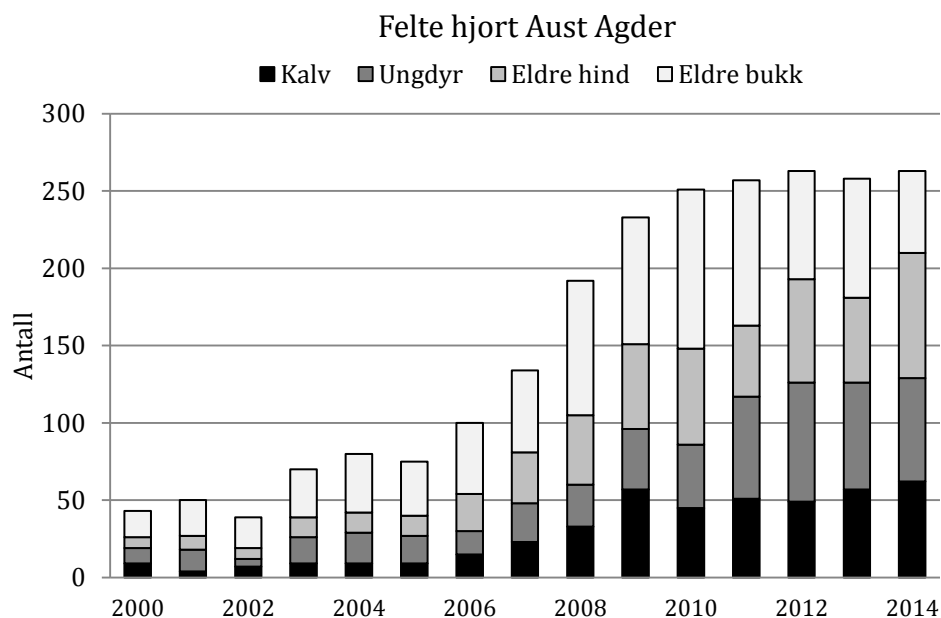
Av Øst- og Sørlandsfylkene er det Telemark og Oppland som er de største hjortefylkene, målt i antall fellinger. I Telemark er antall hjortefellinger nå stabilisert seg på rundt 500 dyr årlig, og veksten var særlig markant i perioden etter årtusenskiftet, frem til 2010 (Figur 9). Den samme utviklingen ser en også i Agder, men mens veksten de siste årene har avtatt noe i Aust-Agder, synes den å vedvare i større grad i Vest-Agder. Frem til 2006 var fellingstallet i de to Agder-fylkene relativt jevnt. Frem til 2011 ble det så felt flest dyr i Aust-Agder, men veksten i Vest har de siste årene igjen ført til at fellingstallet per i dag er på et jevnt nivå Agder fylkene imellom (Figur 9).

I 2014 ble det ifølge fellingsrapportene til Statistisk sentralbyrå felt 263 hjort i Aust-Agder (Figur 10). Dette er tangering av fellingsrekorden fra 2012. De felte dyra fordelte seg på 62 kalv (24 %), 67 ungdyr (25 %), 81 eldre bukk (31 %) og 53 eldre hind (20 %).

Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en hanndyrandel på 64 %. Dette er omtrent identisk med fjorårets andel. Selv om det fremdeles felles en overvekt hanndyr, var andelen eldre bukk i jaktuttaket høyere tidligere. Samtidig har kalvandelen i jaktuttaket steget noe de siste årene.

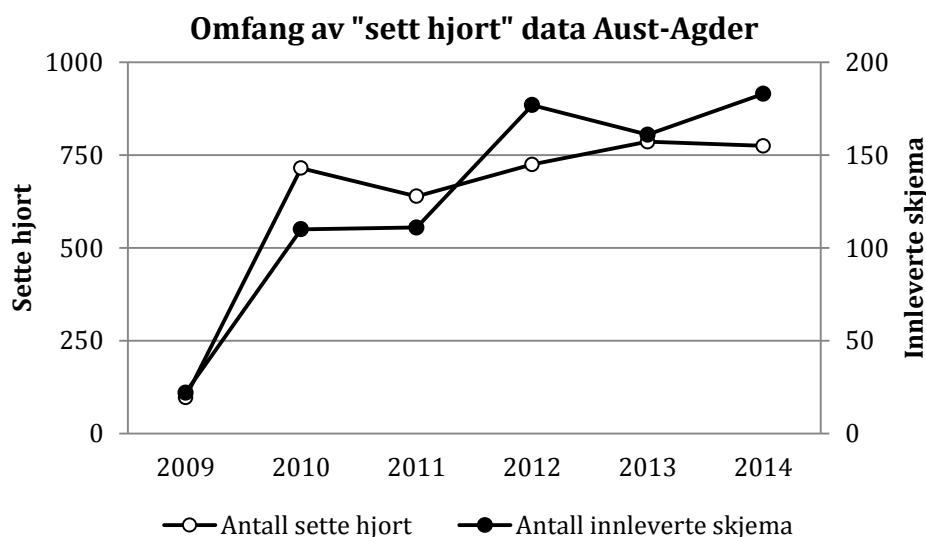

Figur 9. Antall felte hjort i Aust-Agder i perioden 1990-2014, samt i Telemark og Vest-Agder i perioden 1990-2013. Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

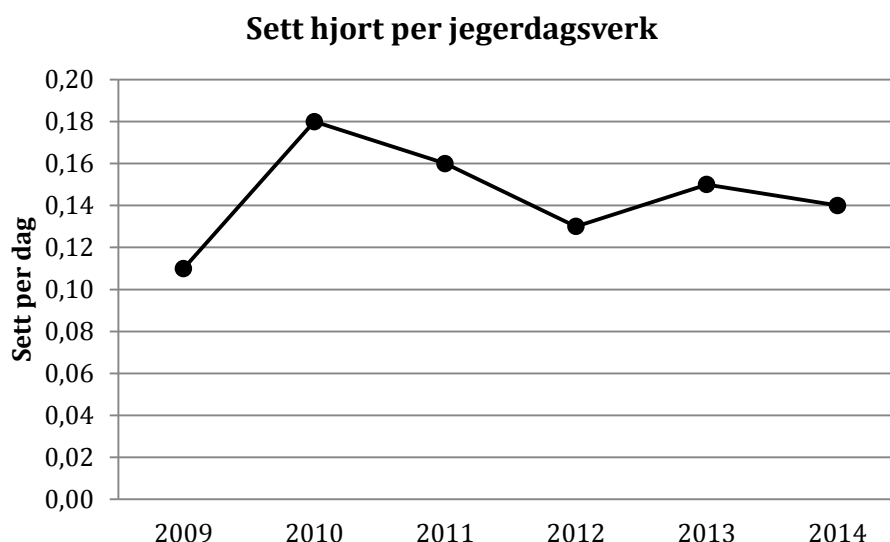

Figur 10. Felte hjort i Aust-Agder i perioden 2000-2014 fordelt på kalv, ungdyr, eldre hind og eldre bukk. Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

«Sett hjort» materialet lagt inn i Hjorteviltregisteret får et stadig større omfang. I 2014 er det lagt inn egne «sett hjort» skjema for i alt 183 jaktfelt (Figur 11). I alt er det registrert 5 517 jegerdager fra hjortejakt og til sammen 775 observasjoner av hjort. «Sett per dag» har i hele perioden 2009-14 ligget mellom 0,1 og 0,18. I 2014 ble det observert 0,14 hjort per jegerdag (Figur 12).

Figur 11. Antall innleverte «sett hjort» skjema (høyre y-akse), samt totalt antall sette hjort (venstre y-akse) i Aust-Agder i perioden 2009-2014. Data hentet fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

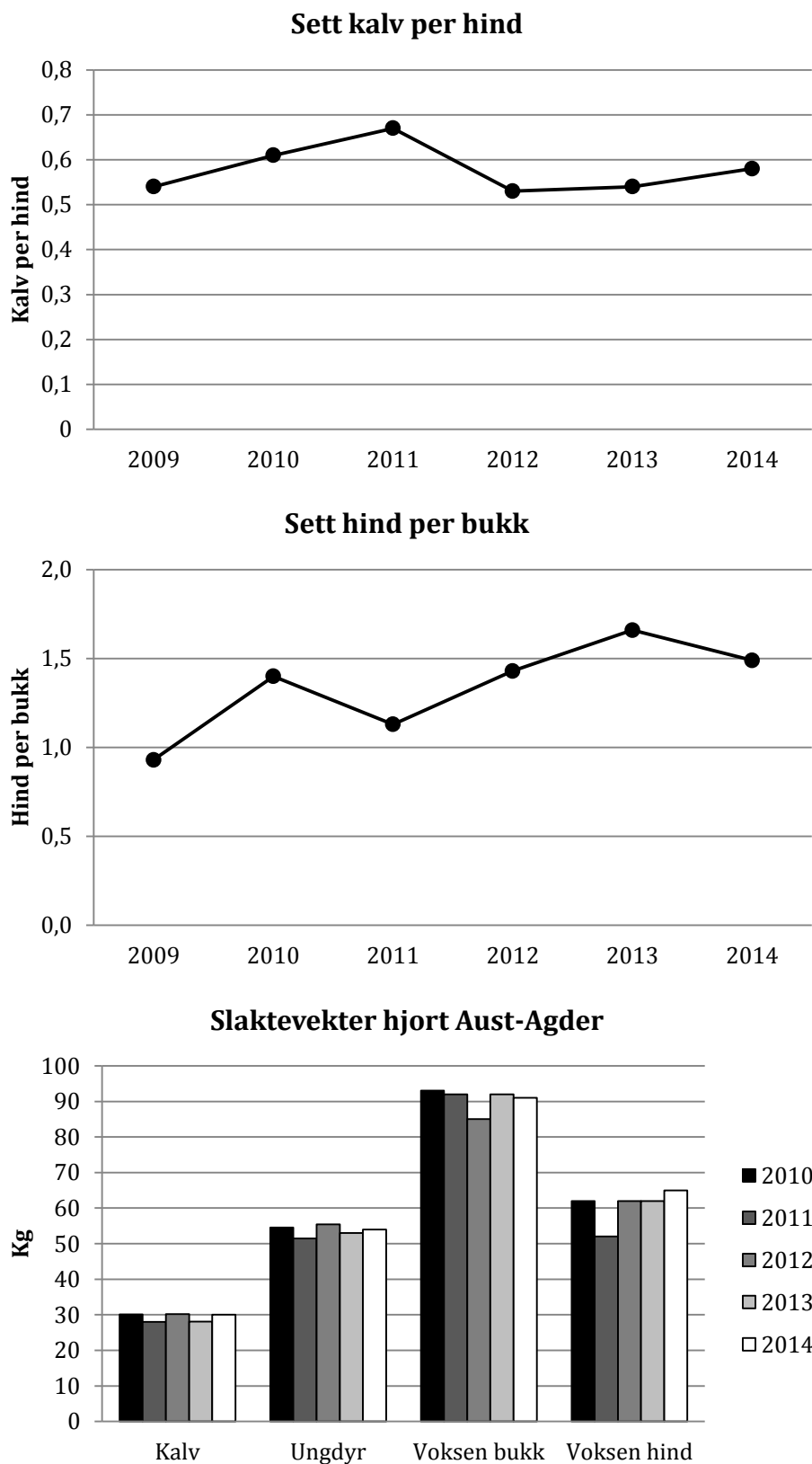
Figur 12. «Sett hjort per jegerdag» i Aust-Agder i perioden 2009-2014. Data hentet fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

Kalveraten har i samme periode ligget relativt stabil, uten klare tegn til verken økning eller reduksjon over tid. Den observerte kalveraten var i 2014 på 0,58 kalv per hind, noe som er en liten økning fra 2013 (Figur 13, øvre delfigur). I 2011 var den observerte kalveraten så høy som 0,67 kalv per hind. Som vi har vært inne på tidligere må en understreke at observasjonsgrunnlaget er betydelig spinklere enn for elg, hvor man ser svært små utslag fra et år til et annet for fylket som helhet.

Når det gjelder det observerte kjønnsforholdet har man sett tegn til at andelen bukk har vist en svak synkende tendens over tid (Figur 13, midtre delfigur). I perioden 2009-13 ble kjønnsforholdet gradvis noe skjevare, men denne utviklingen stoppet noe opp i 2014. Det ble da sett 1,5 hind per bukk. Selv om utslagene er relativt små, stemmer denne utviklingen overens med at andelen bukk i jaktuttakene de aller siste år er noe redusert (Figur 10). I både 2010 og 11 ble det felt om lag 100 eldre bukk i Aust-Agder, mens det siste år ble felt kun 51 eldre bukk. Samtidig felles det en økt andel eldre hind.

Slaktevektene synes å holde seg på et stabilt, høyt nivå for alle kategorier dyr (Figur 13, nedre delfigur). I 2014 var gjennomsnittlig slaktevekt for kalv 30 kg ($n = 43$), ungdyr 54 kg ($n = 57$), voksen bukk 91 kg ($n = 62$) og voksen hind 65 kg ($n = 36$). For kalv og bukk var landsgjennomsnittet i 2014 til sammenlikning hhv. 27 og 81 kg, mens det for ungdyr og eldre hind var 48 og 58 kg. Vektene kan derfor betegnes som gode, og man kan ikke se tegn til en synkende trend for perioden man har vektdata for.

Som tidligere bemerker vi at tallene må tolkes med noe varsomhet. Hvert år kommer det til «sett hjort» skjema fra nye områder, og det geografiske området dataene omfatter er derfor ikke likt fra år til år. Samtidig er det selvfølgelig flott at innsamlingen stadig blir bedre, og de fleste slaktevektene fra felte dyr blir registrert i Hjorteviltregisteret. I 2014 er det vektdata for i alt 198 hjort av i alt 263 felte (75 %) tilgjengelig i Hjorteviltregisteret.

Figur 13. Sett kalv per hind (øvre delfigur) og hind per bukk (midterste delfigur) i perioden 2009-2014. Gjennomsnittlige slaktevekter for hjort fordelt på kalv, ungdyr, voksen bukk og voksen hind i samme periode i nedre delfigur. Data hentet fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

Kommunevurderinger

Arendal

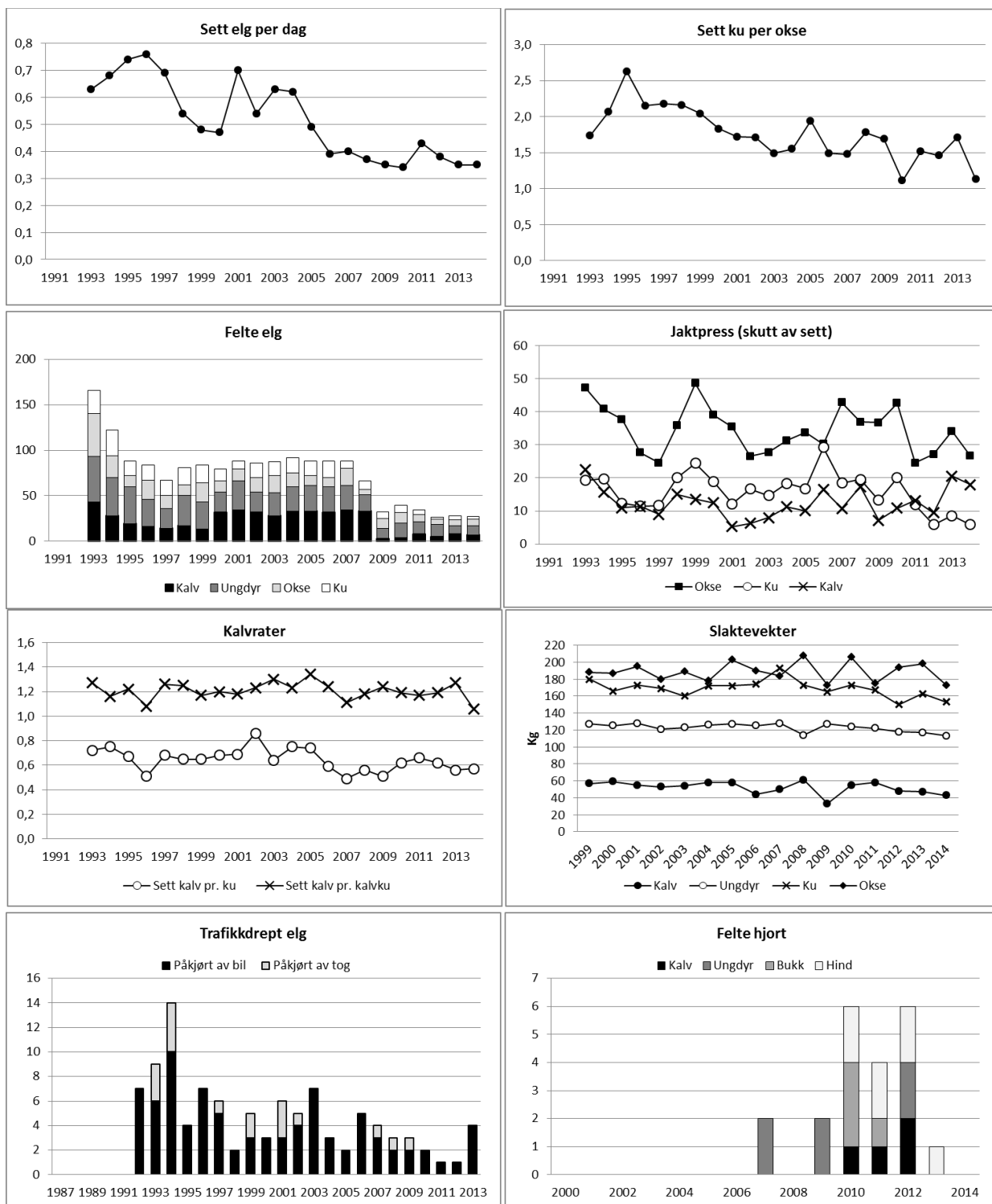
Tabell Arendal: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

	Sette elg								Felte elg								Trafikk	
Årstall	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane	
1991	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1992	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1993	1074	152	128	100	37	192	65	674	22	21	25	25	47	26	166	6	3	
1994	828	115	91	124	23	178	35	566	19	9	23	19	24	28	122	10	4	
1995	783	98	126	103	29	173	48	577	14	5	25	16	12	16	88	4	0	
1996	803	130	159	110	10	141	63	613	11	5	15	15	21	17	84	7	0	
1997	783	106	113	87	31	156	47	540	13	1	12	10	14	17	67	5	1	
1998	781	81	88	65	22	113	51	420	8	9	17	16	12	19	81	2	0	
1999	736	72	72	62	13	96	41	356	5	8	14	16	21	20	84	3	2	
2000	615	64	51	53	13	80	31	292	3	7	13	9	12	13	57	3	0	
2001	583	96	73	75	17	114	34	409	3	3	21	11	13	9	60	3	3	
2002	831	98	57	85	26	144	39	449	4	5	10	12	16	16	63	4	1	
2003	787	119	93	59	25	113	85	494	6	3	14	11	19	15	68	7	0	
2004	668	99	63	69	21	115	44	411	6	7	16	11	15	17	72	3	0	
2005	856	83	76	56	29	119	54	417	5	7	17	11	11	16	67	2	0	
2006	773	76	63	38	12	67	48	304	5	6	13	15	10	18	67	5	0	
2007	736	77	67	42	5	56	46	293	2	4	14	13	19	8	60	3	1	
2008	530	46	49	27	6	46	20	194	3	5	11	7	6	9	41	2	1	
2009	575	49	50	25	8	42	27	201	0	3	7	4	11	7	32	2	1	
2010	519	54	29	25	6	37	23	174	2	2	12	4	11	8	39	2	0	
2011	539	61	45	40	8	61	19	234	6	2	7	6	8	5	34	1	0	
2012	603	59	43	35	8	53	29	227	0	5	10	3	6	2	26	1	0	
2013	522	41	40	22	8	39	35	185	6	2	8	1	6	5	28	4	0	
2014	559	60	33	33	2	39	30	197	2	5	9	1	7	3	27	-	-	

SSB-2014: Areal: 199674 daa Fellingstill: 52 Fellingsprosent: 50 % Areal per felte dyr: 7680 daa

Slaktevekter elg																				
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						sum
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind	
1999	57	14	127	30	188	21	180	20												
2000	59	10	125	22	187	12	166	13												
2001	55	6	128	32	195	13	173	9												
2002	53	9	121	22	180	16	169	16	1	0	0	2	3							
2003	54	9	123	25	189	19	160	15	0	1	1	1	3							
2004	58	13	126	27	178	15	172	17	1	1	1	1	4							
2005	58	12	127	28	203	11	172	16	1	5	0	3	9							
2006	44	11	125	28	190	10	174	18	2	5	1	4	12							
2007	50	6	128	27	184	19	193	8	0	0	0	3	3	0	0	1	1	0	0	2
2008	61	8	114	17	208	5	173	10	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
2009	33	3	127	12	173	10	165	8	2	1	0	2	5	0	0	1	1	0	0	2
2010	55	4	124	16	206	11	173	7	3	6	1	0	10	0	1	0	0	3	2	6
2011	58	8	122	14	175	9	167	3	1	4	0	0	5	1	0	0	0	1	2	4
2012	48	3	118	11	194	3	150	2						1	1	1	1	0	2	6
2013	47	6	117	8	198	5	163	6	5	4	0	12	21	0	0	0	0	0	1	1
2014	43	7	113	10	173	7	153	2						0	0	0	0	0	0	0

SSB-2014: Areal: 157660 daa Fellingstill: 11 Fellingsprosent: 0 % Areal per felte dyr: daa

Figur Arendal. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slakteveakter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Etter tall fra Hjorteviltregisteret ble det i 2014 felt 27 elg i Arendal, mot 28 i 2013. Fellingstallet har ligget stabilt siden 2009. Kalv og ungdyr utgjorde 63 % av fellingen, mens det av dyr 1,5 år eller eldre ble felt en andel hanndyr på 80 %.

Det er ikke registrert felte hjort i 2014.

Jaktpress

Det ble lagt ned 559 jegerdagsverk i 2014. Dette er en liten oppgang fra forrige år, men under gjennomsnittet på 704 jegerdagsverk i perioden 1993-2014. Skutt av sett indeksen varierer til dels betydelig fra år til år. I aller siste periode har jaktpresset på kalv økt merkbart, mens jaktpresset på kyr er redusert. For okser ligger verdiene nokså stabilt, tross en stadig høy andel hanndyr i jaktuttaket.

Bestandsutvikling

De siste 7-8 år har elgtettheten, målt som sett per dag, ligget nokså stabilt rundt 0,35- 0,4 elg sett per dag. I 2014 ble det observert 0,35 elg per dag, samme verdi som i 2013. Det observerte kjønnsforholdet var på ca. 1,1 ku per okse. Selv om andelen felte hanndyr har vært høy de siste årene, kan man ikke spore et skjevare kjønnsforhold i det observerte materialet.

Elg og trafikk

Som bemerkt i tidligere rapporter, ser en at konflikten elg-trafikk over tid er redusert i Arendal. I 2013 ble det drept 4 elg i trafikken, alle etter påkjørsel av bil. I siste treårsperiode er Arendal kommunen i Aust-Agder med lavest jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrepte elg. Tilfeldige variasjoner vil imidlertid gi relativt store utslag på denne statistikken.

Bestandskondisjon

Vi har tidligere bemerkt at Arendal ofte har relativt gode kalverater, særlig tvillingraten har vært høy sammenliknet med fylket for øvrig. I 2014 falt imidlertid denne til kun 1,06 (6 %), mens det ble sett 0,57 kalv per ku. Slaktevektene for kalv og ungdyr var på hhv. 43 og 113 kg. Dette er en betydelig nedgang, særlig for ungdyrvektene, men det skal bemerkes at tallmaterialet er spinkelt.

Tilrådning

Et positivt trekk for Arendal er at elgtettheten og jaktutbyttet er holdt på stabile nivå i siste 5-6 års periode. Siden det ble felt få kyr også i 2014, fastholder vi fjorårets bemerkning om at bestanden trolig vil øke om jaktuttaket holdes < 30 dyr. Vi anbefaler derfor enten å øke det samlede jaktuttaket, eller andelen kyr noe til neste år.

Hjort

Veksten i hjortefellinger har brått avtatt, og vi mangler også «sett hjort» både i og utenom elgjakta. En naturlig anbefaling er derfor å bedre innhenting/registrering av sett hjort, selv om den fremdeles synes å være et «bonusvilt» som i liten grad påvirkes av jaktutøvelsen.

Birkenes

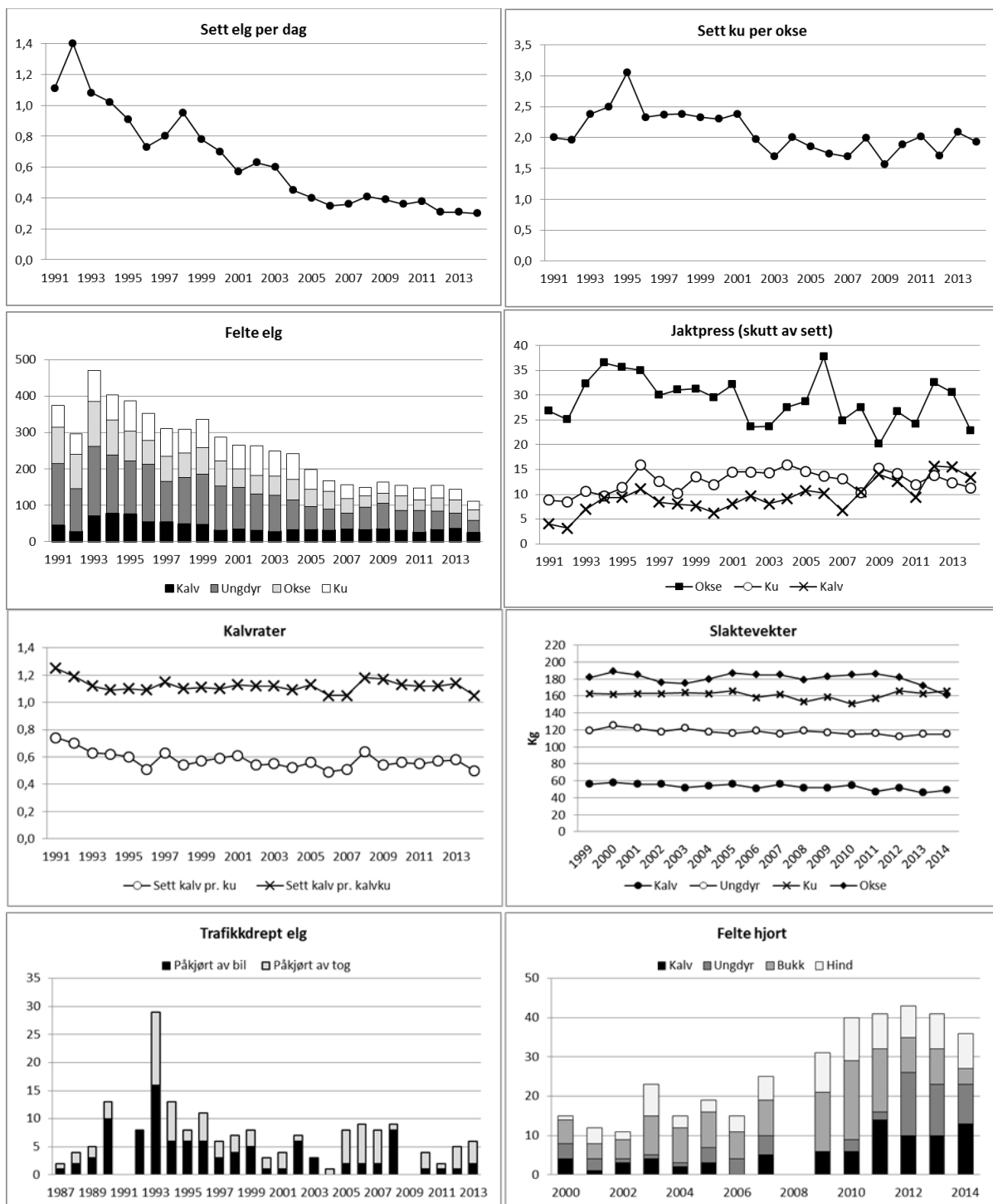
Tabell Birkenes: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	3292	742	623	649	213	1106	336	3669	25	20	99	71	100	60	375	0	0
1992	2199	642	544	577	136	875	308	3082	20	8	66	51	95	56	296	8	0
1993	3492	690	768	771	103	1030	397	3759	40	32	100	90	123	85	470	16	13
1994	3015	536	610	668	63	838	361	3076	46	32	99	61	97	69	404	6	7
1995	3221	444	642	644	68	811	325	2934	55	21	75	70	83	84	388	6	2
1996	2945	414	536	390	38	495	275	2148	34	21	80	78	65	75	353	6	5
1997	2964	430	484	452	81	641	294	2382	32	22	60	51	69	77	311	3	3
1998	2611	470	585	480	52	608	282	2477	24	25	80	48	66	66	309	4	3
1999	3043	460	554	460	59	609	237	2379	27	20	71	68	73	77	336	5	3
2000	3386	447	500	474	55	611	277	2364	15	23	62	58	70	65	293	1	2
2001	3322	348	406	367	56	509	202	1888	25	16	61	54	51	66	273	1	3
2002	3217	445	475	352	49	475	229	2025	20	26	54	45	51	82	278	6	1
2003	3238	464	425	316	43	432	260	1940	17	18	56	43	54	69	257	3	0
2004	3544	352	397	278	28	363	174	1592	11	22	41	41	56	71	242	0	1
2005	3317	296	302	215	31	307	171	1322	15	18	38	26	47	54	198	2	6
2006	2497	220	229	145	8	186	79	867	9	10	33	24	50	28	154	2	7
2007	2846	261	237	194	11	224	106	1033	3	12	24	20	41	38	138	2	6
2008	2887	243	232	207	44	307	152	1185	16	16	35	26	32	24	149	8	1
2009	3023	293	261	164	34	249	164	1165	15	20	31	39	28	31	164	0	0
2010	2820	232	243	169	26	245	110	1025	16	15	21	33	41	29	155	1	3
2011	3053	252	274	207	28	278	128	1167	14	12	32	27	29	34	148	1	1
2012	2958	215	192	155	21	210	123	916	18	15	34	17	36	34	154	1	4
2013	3029	190	209	162	26	232	121	940	12	24	23	20	35	29	143	2	4
2014	2800	193	209	155	8	187	98	850	13	12	16	18	28	24	111		

SSB-2014: Areal: 664718 daa Fellingstill: 225 Fellingsprosent: 49 % Areal per felte dyr: 5988 daa

Slaktevekter elg																					
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						sum	
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind		
1999	56	48	119	128	182	69	163	70							1	0	0	2	6	1	10
2000	58	38	125	118	189	68	162	64							2	2	0	4	6	1	15
2001	56	41	122	116	185	51	163	67							1	0	1	2	4	4	12
2002	56	46	118	99	176	51	163	82	21	35	13	35	104	1	2	1	0	5	2	11	
2003	52	35	122	101	175	55	164	69	21	40	19	29	109	2	2	1	0	10	8	23	
2004	54	33	118	82	180	56	163	71	26	29	13	33	101	0	2	1	0	9	3	15	
2005	56	33	116	65	187	47	166	55	39	44	22	38	143	3	0	3	1	9	3	19	
2006	51	19	119	57	185	50	158	28	26	36	10	21	93	0	0	2	2	7	4	15	
2007	56	15	115	44	185	41	162	38	40	44	22	34	140	3	2	3	2	9	6	25	
2008	52	34	119	62	179	33	153	24	56	62	28	59	205	0	0	0	0	0	0	35	
2009	52	36	117	68	183	27	159	33	64	88	43	55	250	4	2	0	0	15	10	31	
2010	55	32	115	54	185	41	151	28	79	135	75	60	349	4	2	1	2	20	11	40	
2011	47	27	116	60	186	28	157	33	154	172	113	141	580	7	7	1	1	16	9	41	
2012	52	33	112	51	182	35	166	35	165	211	116	137	629	3	7	10	6	9	8	43	
2013	46	34	115	42	172	36	163	28	113	195	104	105	517	7	3	8	5	9	9	41	
2014	49	25	115	33	161	26	166	27	71	116	62	72	321	5	8	10	0	4	9	36	

SSB-2014: Areal: 658853 daa Fellingstill: 105 Fellingsprosent: 34 % Areal per felte dyr: 18301 daa

Figur Birkenes. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekker (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Etter tall fra Hjorteviltregisteret ble det i 2014 felt 111 elg i Birkenes. I perioden 2006-13 lå fellingstallet relativt stabilt på ca. 140-150 felling. Kalv og ungdyr utgjorde 53 % av felling. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det skutt en andel hanndyr på 51 %.

Det ble felt 36 hjort i 2014, mot 41 stk. i 2013. Fellingstallet har de to siste årene gått noe ned, men må likevel sies å ha ligget stabilt siste 6-7 år.

Jaktpress

Det ble i 2014 lagt ned 2800 jegerdagsverk, og dette er noe under gjennomsnittet på 3030 jegerdager årlig i perioden 1991-2013. «Skutt av sett» verdiene ligger relativt stabilt for alle kategorier dyr, selv om verdiene, særlig for okser, varierer fra år til år. Den klareste trenden er kanskje at jaktpresset på kalv har økt noe over tid.

Bestandsutvikling

Det store fallet i elgtetthet avtok midt på 2000-tallet. I siste treårsperiode har "sett per dag" ligget stabilt rundt 0,3. Kjønnssforholdet ser per i dag ut til å ligge på rundt 2 ku per okse, og det balanserte uttaket av kyr og okser vil trolig videreføre dette kjønnssforholdet.

Elg og trafikk

Konflikten mellom elg og trafikk er per i dag på et relativt lavt nivå i Birkenes, og utviklingen over tid er positiv. Dette gjelder særlig for antall bildrepte elg. Siden 2009 er i alt 17 elg registrert drept i trafikken, hvorav 12 av disse langs jernbanen. Birkenes er på et gjennomsnittlig nivå i Aust-Agder med tanke på jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrepte elg.

Bestandskondisjon

Kalv- og tvillingraten var i 2014 hhv. 0,5 og 1,05. Dette er lave verdier for Birkenes å være, som de senere år har ligget over snittet for Aust-Agder. Kalv- og ungdyrvektene var i 2014 på hhv. 49 og 115 kg. Mens kalvratene fram til i år viste tegn til en svak bedring, har slaktevektene stadig vist tegn til en svak nedgang. Årets snittvekter for kalv og ungdyr er likevel marginalt bedre enn i 2013.

Tilrådning

Birkenes har hatt en relativt god stabilitet i fellingstall, elgtetthet og kjønnssforhold i siste periode. Det kan synes som det reduserte fellingstallet i 2014 først og fremst skyldes et redusert jaktpress. Vi anbefaler at man i 2015 tilstreber et jaktuttak tilbake på 2013-nivå, dvs. rundt 140 elg.

Hjort

I følge egne «sett hjort» data, ble det i 2014 observert 0,13 hjort per jegerdag. Dette er en liten nedgang sammenliknet med tidligere år, og stemmer godt overens med det noe reduserte jaktuttaket. Vi ser ikke behov for store endringer i forvaltningen av hjort, og anbefaler at man viderefører et balansert uttak av ulike kjønnss- og alderskategorier hjort.

Bygland

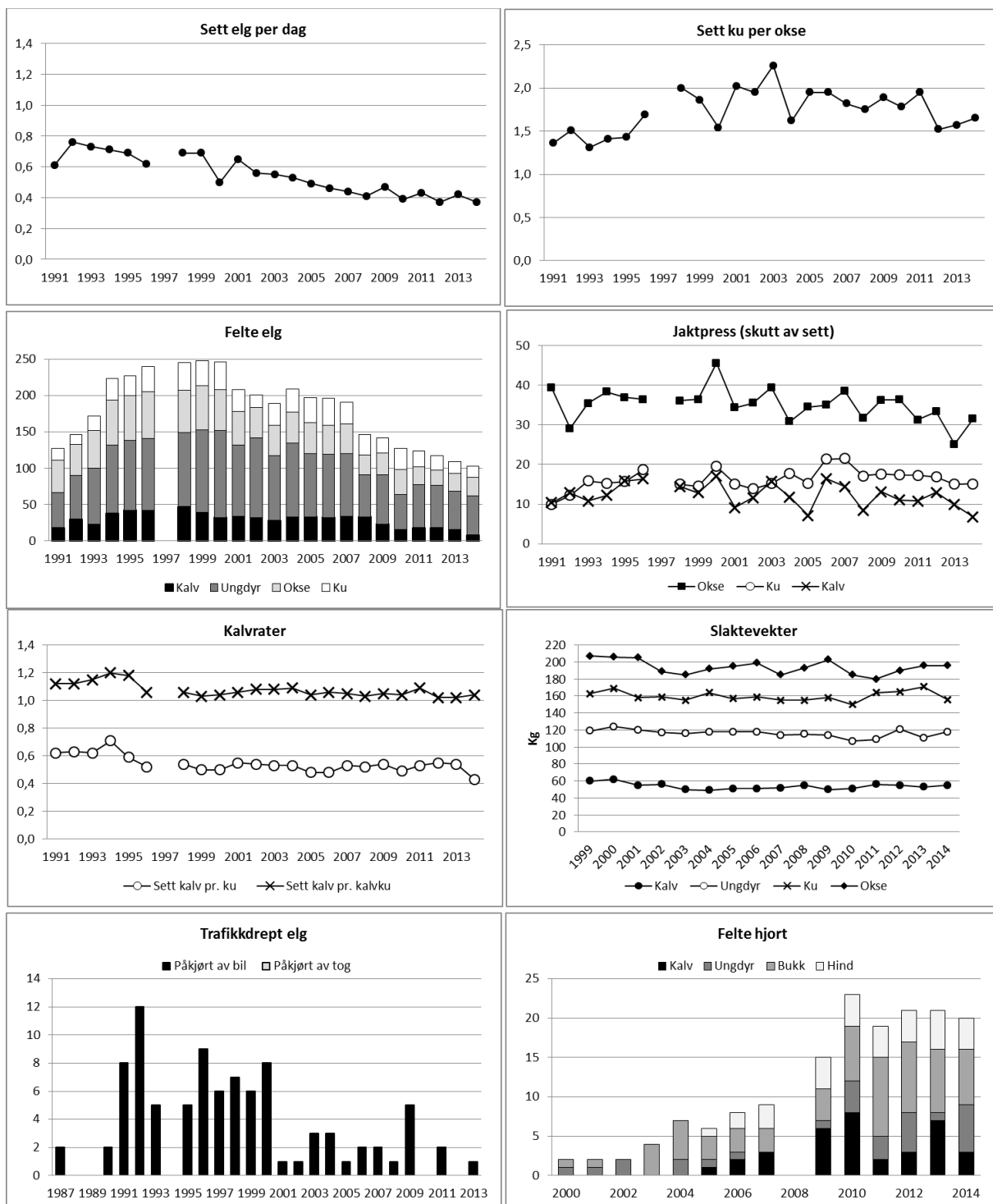
Tabell Bygland: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

	Sette elg								Felte elg								Trafikk	
Årstall	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane	
1991	1242	206	126	135	19	174	97	757	12	6	36	12	45	16	127	8	0	
1992	1254	244	170	174	24	233	112	957	19	11	28	32	43	13	146	12	0	
1993	1274	265	170	150	26	213	108	932	14	9	42	35	52	20	172	5	0	
1994	1732	310	183	204	50	311	165	1223	26	12	57	37	62	30	224	0	0	
1995	1659	311	226	180	39	264	133	1153	27	15	53	43	62	27	227	5	0	
1996	1923	291	258	219	14	256	146	1184	25	17	42	57	64	35	240	9	0	
1997	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	0	
1998	1984	299	299	282	17	325	151	1373	24	23	50	52	58	38	245	7	0	
1999	2062	329	330	273	9	303	172	1416	22	17	59	55	61	34	248	6	0	
2000	2124	283	232	195	9	217	126	1062	19	18	73	47	56	38	251	8	0	
2001	1943	268	280	245	16	296	152	1257	15	12	46	52	46	30	201	1	0	
2002	2238	270	270	236	20	284	164	1244	17	16	54	56	42	17	202	1	0	
2003	2075	218	264	209	19	261	166	1137	25	16	44	45	42	30	202	3	0	
2004	2142	295	251	207	20	255	111	1139	17	13	49	53	42	32	206	3	0	
2005	2311	255	273	217	8	237	135	1125	13	4	45	42	43	34	181	1	0	
2006	2046	214	236	170	11	201	117	949	12	21	35	52	40	37	197	2	0	
2007	2033	202	192	167	8	194	141	904	15	13	37	49	41	30	185	2	0	
2008	1809	183	170	146	5	166	75	745	10	4	31	27	27	28	127	1	0	
2009	1652	171	170	145	8	175	107	776	9	14	32	36	30	21	142	5	0	
2010	1794	165	161	128	5	145	95	699	6	10	26	22	34	29	127	0	0	
2011	1742	163	173	132	13	167	100	748	11	7	26	33	25	22	124	2	0	
2012	1668	168	123	130	2	139	58	620	8	10	35	23	21	20	117	0	0	
2013	1813	191	146	151	3	162	111	764	7	9	23	29	25	16	109	1	0	
2014	1716	168	169	104	4	118	76	639	3	5	28	26	25	16	103			

SSB-2014: Areal: 642963 daa Fellingstill: 143 Fellingsprosent: 74 % Areal per felte dyr: 6182 daa

Slaktevekter elg																					
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						sum	
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind		
1999	60	38	119	106	207	60	163	33							0	0	0	0	2	0	2
2000	62	36	124	120	206	55	169	38							0	0	1	0	1	0	2
2001	55	27	120	98	205	46	158	30							0	0	1	0	1	0	2
2002	56	33	117	110	189	42	159	17	7	12	3	8	30	0	0	2	0	0	0	0	2
2003	50	41	116	91	185	43	155	31	11	10	2	5	28	0	0	0	0	4	0	4	
2004	49	30	118	108	192	43	164	32	29	27	13	6	75	0	0	2	0	5	0	7	
2005	51	17	118	87	195	43	157	34	14	13	6	8	41	1	0	1	0	3	1	6	
2006	51	33	118	87	199	40	159	37	16	18	7	8	49	1	1	1	0	3	2	8	
2007	52	28	114	86	185	41	155	30	10	29	16	12	67	2	1	0	0	3	3	9	
2008	55	14	115	57	193	27	155	28	22	20	10	8	60	0	0	0	0	0	0	14	
2009	50	23	114	57	203	28	158	18	13	20	12	8	53	3	3	1	0	4	4	15	
2010	51	16	107	48	185	33	150	30	38	38	24	19	119	5	3	2	2	7	4	23	
2011	56	19	109	55	180	27	164	22	31	26	19	24	100	2	0	2	1	10	4	19	
2012	55	18	121	58	190	21	165	20	14	15	11	8	48	2	1	3	2	9	4	21	
2013	53	16	111	52	196	23	171	18	14	22	12	2	50	3	4	1	0	8	5	21	
2014	55	8	118	52	196	24	156	15	18	10	8	15	51	2	1	3	3	7	4	20	

SSB-2014: Areal: 624374 daa Fellingstill: 79 Fellingsprosent: 25 % Areal per felte dyr: 31219 daa

Figur Bygland. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Det ble i 2014 felt 103 elg i Bygland, mot 109 i 2013. Fellingstallet viser fremdeles en svakt fallende trend, men er nå mer eller mindre stabilisert. I 2014 utgjorde kalv og ungdyr 60 % av fellingene. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det skutt en andel hanndyr på 56 %.

Det ble i 2014 felt 20 hjort, mot 21 felte dyr i 2012 og 13.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 1 716 jegerdagsverk, noe som er litt under gjennomsnittet på 1 836 jegerdagsverk årlig for perioden 1991-2014. Skutt av sett indeksene har i hele perioden 1991-2014 vært relativt stabile for alle kategorier dyr. De to siste årene ser en at jaktpresset på kalv er noe redusert.

Bestandsutvikling

I 2014 ble det observert 0,37 elg per jegerdag. Dette er en liten nedgang fra 2013, men samme verdi som i 2012. De tre siste år har kjønnsforholdet holdt seg stabilt, og i 2014 ble det sett 1,65 ku per okse. Det relativt jevne uttaket av kyr og okser i 2014, vil trolig sikre et kjønnsforhold rundt dette nivået, kanskje noe skjevare, frem mot neste jakt.

Elg og trafikk

I perioden etter år 2000 har trafikkulykker med elg involvert stort sett vært på et lavt nivå i Bygland. I 2012 ble det ikke registrert trafikkdrept elg, mens en elg ble drept i 2013. Per i dag er Bygland den kommunen i Aust-Agder med høyest jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrept elg.

Bestandskondisjon

Det ble observert en kalv- og tvillingrate på hhv. 0,43 og 1,04, mens de gjennomsnittlige kalve- og ungdyrvektene var på hhv. 55 og 118 kg. Særlig kalveratene var på et lavt nivå i 2014, også under gjennomsnittet for Aust-Agder. Frem til 2014 har man sett indikasjoner på at bestandskondisjonen har vist tegn til en liten bedring, og årets verdier var derfor skuffende.

Tilrådning

Elgtettheten synes fremdeles å holde seg relativt stabil, selv om jaktuttakene stadig reduseres. Vi fastholder vår tidligere anbefaling om å stoppe trenden med stadig reduserte jaktuttak. Et virkemiddel kan være å øke kalvandelen i jaktuttaket noe, som er relativt lav. Dette er ikke et forslag for å øke produktiviteten, men et forslag for å gi en «enklere» jakt. Vi understreker likevel at man gjerne kan felle en høy andel ungdyr, dersom man ikke ønsker å felle kalv.

Hjort

Fellingstallet har holdt seg stabilt rundt 20 dyr de siste sesongene. Kjønnsfordelingen i jaktuttaket er relativt jevn, og man feller alle kategorier dyr. Vi ser ikke behov for store endringer i forvaltningen av hjort, og anbefaler at man viderefører et balansert uttak av ulike kjønns- og alderskategorier hjort.

Bykle

Tabell Bykle: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

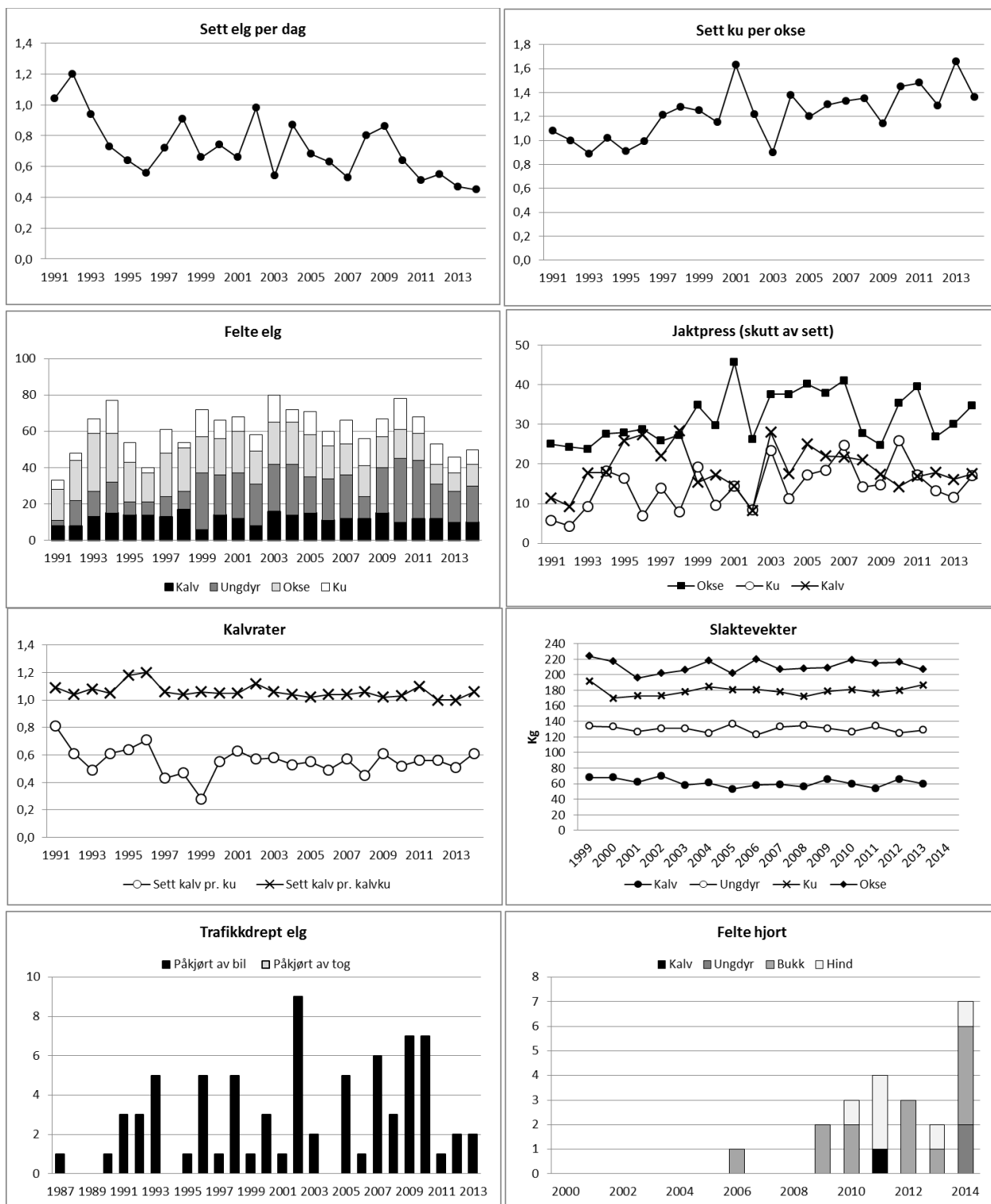
Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	255	80	22	58	6	70	30	266	6	2	3	0	17	5	33	3	0
1992	331	140	61	76	3	86	31	397	5	3	12	2	22	4	48	3	0
1993	467	168	84	61	5	73	50	441	7	6	8	6	32	8	67	5	0
1994	521	134	60	73	4	84	27	382	10	5	10	7	27	18	77	0	0
1995	403	93	46	32	7	54	26	258	10	4	4	3	22	11	54	1	0
1996	394	73	32	32	8	51	25	221	6	8	5	2	16	3	40	5	0
1997	470	112	85	48	3	59	30	337	6	7	5	6	24	13	61	1	0
1998	364	99	73	52	2	60	44	330	9	8	3	7	24	3	54	5	0
1999	571	112	104	34	2	39	84	375	4	2	19	12	20	15	72	1	0
2000	581	128	73	70	4	81	76	432	6	8	18	4	20	10	66	3	0
2001	533	81	57	71	4	83	54	350	8	4	14	11	23	8	68	1	0
2002	481	137	84	73	10	96	72	472	5	3	18	5	18	9	58	9	0
2003	551	109	51	44	3	57	36	300	9	7	18	8	23	15	80	2	0
2004	444	109	73	74	3	80	48	387	9	5	18	10	23	7	72	0	0
2005	466	92	52	57	1	60	55	317	8	7	14	6	23	13	71	5	0
2006	430	79	56	45	2	50	38	270	6	5	12	11	18	8	60	1	0
2007	505	73	45	50	2	55	45	270	3	9	13	11	17	13	66	6	0
2008	418	94	73	51	3	57	57	335	6	6	9	3	17	15	56	3	0
2009	488	125	58	82	2	86	69	422	9	6	14	11	17	10	67	7	0
2010	580	93	67	66	2	70	73	371	5	5	17	18	16	17	78	7	0
2011	648	86	66	55	6	71	46	330	6	6	19	13	15	9	68	1	0
2012	608	93	55	65	0	67	56	336	6	6	14	5	11	11	53	2	0
2013	623	73	59	62	0	62	38	294	4	6	12	5	10	9	46	2	0
2014	561	69	40	51	3	57	34	254	7	3	12	8	12	8	50		

SSB-2014: Areal: 334033 daa Fellingstill: 85 Fellingsprosent: 59 % Areal per felte dyr: 6681 daa

Slaktevekter elg

Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						sum
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind	
1999	68	5	134	28	224	19	192	13												
2000	68	11	133	19	217	18	170	5												
2001	62	12	127	25	196	23	173	8												
2002	70	8	131	23	202	18	173	9	1	1	0	4	6							
2003	58	16	131	26	206	23	178	15	3	3	2	1	9							
2004	61	14	125	28	218	23	185	7	4	2	2	8	16							
2005	53	15	137	20	202	23	181	13	4	3	0	4	11							
2006	58	11	123	23	220	18	181	8	2	1	0	4	7	0	0	0	0	1	0	1
2007	59	12	133	24	207	17	178	13	7	12	0	0	19	0	0	0	0	0	0	0
2008	56	10	135	12	208	16	172	13	8	5	2	2	17	0	0	0	0	0	0	0
2009	66	14	131	25	209	16	179	9	9	12	4	8	33	0	0	0	0	2	0	2
2010	60	8	127	32	219	13	181	16	7	9	3	4	23	0	0	0	0	2	1	3
2011	54	11	134	31	215	14	177	8	4	10	6	7	27	0	1	0	0	0	3	4
2012	66	8	125	18	216	11	180	11	27	43	18	17	105	0	0	0	0	3	0	3
2013	60	7	129	13	207	10	187	8	30	45	21	23	119	0	0	0	0	1	1	2
2014														0	0	2	0	4	1	7

SSB-2014: Areal: 329543 daa Fellingstill: 23 Fellingsprosent: 30 % Areal per felte dyr: 47078 daa

Figur Bykle. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikldrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Det ble i 2014 felt 50 elg i Bykle, mot 46 felte dyr i 2013. Kalv og ungdyr utgjorde 60 % av fellingen. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det skutt en andel hanndyr på 60 %.

Det ble felt 7 hjort i 2014. Det er tidligere aldri felt mer enn 4 hjort, så dette innebærer en ny fellingsrekord for kommunen.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 561 jegerdagsverk, noe som er høyere enn gjennomsnittet for perioden 1991-2014 på 487 jegerdagsverk årlig. Skutt av sett indeksene økte noe for alle kategorier dyr i 2014, og stemmer overens med at også jaktuttaket økte noe.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 observert 0,45 elg per jegerdag, mot 0,47 i 2013. Sett per dag verdien ligger relativt høyt i Bykle, godt over snittet for Agder. Kjønnssforholdet har tradisjonelt sett vært meget jevnt i Bykle, og er det fortsatt. I 2014 ble det observert 1,36 ku per okse. Den langsiktige trenden går imidlertid mot et noe skjevare kjønnssforhold over tid, uten at det trolig vil skje store endringer frem mot neste jakt.

Elg og trafikk

Som tidligere bemerket har både elgtettheten, og antall trafikkdrepte elg, vært på et relativt stabilt nivå over tid i «Agder-sammenheng». Utfordringen knyttet til påkjørsler er Rv 9, som går gjennom hele kommunen og har en relativt stor trafikkbetlastning. I siste treårsperiode har imidlertid antall trafikkdrepte elg vært på et lavt nivå, med til sammen 5 drepte dyr. Jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrepte ligger på et gjennomsnittlig nivå blant kommunene i Aust-Agder.

Bestandskondisjon

Det ble observert en kalv- og tvillingrate på hhv. 0,61 og 1,06. Dette er en bedring fra fjoråret, og kalvraten har ikke vært høyere siden 2001. Slaktevekter er ikke registrert i 2014. Bestandskondisjonen synes samlet sett å holde seg på et brukbart og stabilt nivå i siste periode, likevel med et stort forbedringspotensial.

Tilrådning

Vi synes man oppnådde et bra fellingsresultat i 2014, i tråd med fjorårets anbefaling. Jaktuttak rundt 50 elg, ser med dagens produktivitet ut til å ligge nært årlig tilvekst, og vi anbefaler derfor å holde frem med et jaktuttak på minst 50 dyr, også i 2015.

Hjort

Trenden med indikasjoner på en stigende hjortetetthet gjør seg fremdeles gjeldende, i år gjennom flere felte dyr enn tidligere. Vi har ikke «sett hjort» data for 2014, og anbefaler derfor i første omgang at man bedrer innhenting og registrering av dette.

Evje og Hornnes

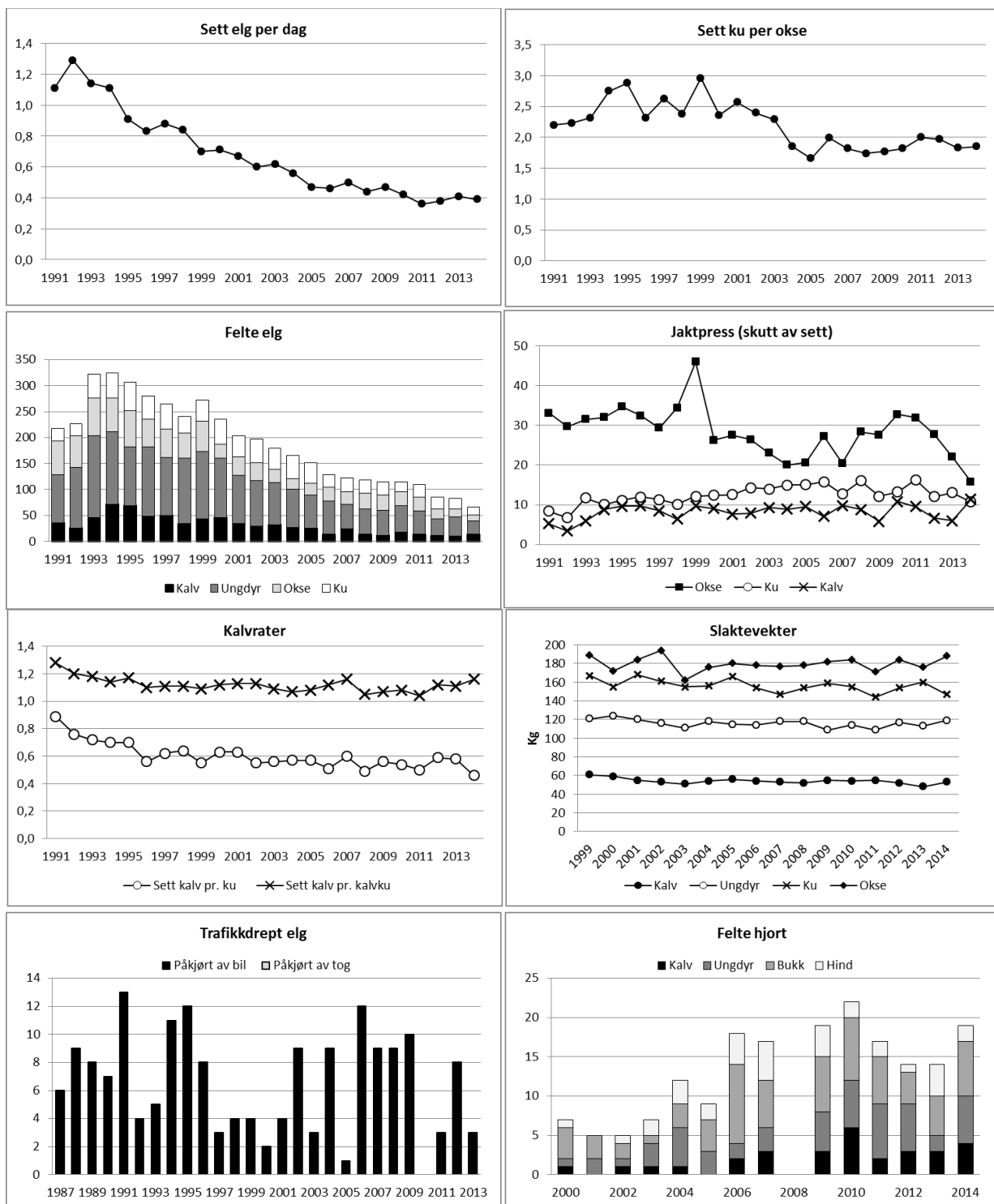
Tabell Evje og Hornnes: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	1810	353	279	361	137	691	193	2014	21	15	53	40	64	25	218	13	0
1992	1957	448	395	484	120	761	307	2515	16	10	72	45	61	22	226	4	0
1993	2343	469	443	529	117	784	325	2667	27	19	75	82	73	46	322	5	0
1994	2460	425	475	594	98	820	320	2732	45	27	71	68	65	49	325	11	0
1995	2633	357	436	492	99	717	297	2398	45	24	54	59	70	55	307	12	0
1996	2500	385	475	375	43	496	296	2070	29	19	71	63	54	44	280	8	0
1997	2596	364	453	447	57	590	384	2295	32	18	53	59	54	49	265	3	0
1998	2376	351	363	423	51	535	270	1993	15	19	73	54	48	31	240	4	0
1999	2679	278	438	350	36	452	310	1864	17	27	70	59	58	41	272	4	0
2000	2704	342	383	374	51	509	257	1916	34	12	64	51	26	49	236	2	0
2001	2558	283	330	347	50	461	238	1709	14	21	42	50	36	41	204	4	0
2002	2522	276	352	272	39	367	218	1524	14	15	38	50	35	45	197	9	0
2003	2329	269	310	278	28	345	213	1443	15	17	36	45	26	41	180	3	0
2004	2330	289	273	245	18	303	181	1309	9	18	38	36	20	44	165	9	0
2005	2552	276	224	217	18	263	202	1200	5	20	34	30	23	39	151	1	0
2006	2061	194	217	150	20	199	174	954	5	9	27	37	26	24	128	12	0
2007	2111	225	206	171	33	246	173	1054	11	13	22	25	24	27	122	9	0
2008	1754	187	181	137	7	159	98	769	9	5	23	26	30	26	119	9	0
2009	1994	210	185	173	13	207	149	937	6	6	29	19	29	26	115	10	0
2010	1912	171	165	135	11	167	152	801	12	6	30	21	26	20	115	0	0
2011	1964	147	158	130	6	147	125	713	9	5	21	24	26	24	109	3	0
2012	1767	144	144	122	17	166	85	678	3	8	20	12	20	22	85	8	0
2013	1843	159	146	129	16	168	145	763	5	5	20	17	15	21	83	3	0
2014	1669	146	169	85	16	123	112	651	8	6	11	14	12	15	66		

SSB-2014: Areal: 529676 daa Fellingstill: 108 Fellingsprosent: 61 % Areal per felte dyr: 8025 daa

Slaktevekter elg																				
	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						
Årstall	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind	sum
1999	61	41	121	122	189	51	167	36						0	0	4	0	0	0	4
2000	59	31	124	109	172	24	155	43						0	1	1	0	4	1	7
2001	55	35	120	92	184	36	168	41						0	0	2	0	3	0	5
2002	53	29	116	88	194	35	161	45	17	30	19	8	74	1	0	1	0	2	1	5
2003	51	32	111	81	162	26	155	41	28	31	22	9	90	1	0	3	0	1	2	7
2004	54	27	118	74	176	20	156	44	21	26	14	22	83	1	0	4	1	3	3	12
2005	56	25	115	64	180	23	166	39	31	39	22	17	109	0	0	3	0	4	2	9
2006	54	14	114	64	178	26	154	24	31	43	20	14	108	1	1	0	2	10	4	18
2007	53	24	118	47	177	24	147	27	30	42	28	10	110	1	2	2	1	6	5	17
2008	52	12	118	48	178	30	154	23	32	48	29	19	128	0	0	0	0	0	0	19
2009	55	12	109	48	182	29	159	26	58	58	34	65	215	2	1	5	0	7	4	19
2010	54	18	114	51	184	26	155	20	47	58	33	33	171	1	5	4	2	8	2	22
2011	55	14	109	42	171	29	144	24	43	55	32	53	183	2	0	4	3	6	2	17
2012	52	11	117	32	184	21	154	21	34	44	26	55	159	2	1	3	3	4	1	14
2013	48	10	113	36	176	15	160	20	26	78	42	23	169	1	2	2	0	5	4	14
2014	53	14	119	25	188	10	147	17	21	38	24	26	109	2	2	4	2	7	2	19

SSB-2014: Areal: 529676 daa Fellingstill: 47 Fellingsprosent: 40 % Areal per felte dyr: 27878 daa

Figur Evje og Hornnes. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Det ble i alt felt 66 elg i Evje og Hornnes i 2014, mot 83 felte dyr i 2013. Kalv og ungdyr utgjorde 59 % av fellingene. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det skutt en andel hanndyr på 44 %.

Det ble videre felt 19 hjort. Fellingsrekorden fra 2010 med 22 felte hjort, står fortsatt.

Jaktpress

Det ble lagt ned 1 669 jegerdagsverk i 2014, noe som er godt under gjennomsnittet for perioden 1991-2014 med 2 226 jegerdagsverk årlig. Over tid er jaktpresset på okser noe redusert, og særlig de aller siste årene. Også jaktpresset på kyr falt noe i 2014, mens jaktpresset på kalv økte.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 observert 0,39 elg per jegerdag, og elgtettheten ser ut til å ha ligget nokså stabilt i siste femårsperiode. Kjønnssforholdet har de siste årene ligget på et stabilt nivå, og i 2014 så man 1,85 ku per okse. Kjønnssforholdet er bevart på et stabilt nivå ved at man de siste årene har redusert jaktpresset på okser betydelig.

Elg og trafikk

Som tidligere bemerket er sammenhengen mellom elgtetthet og trafikkdrepte elg dårlig i Evje og Hornnes, og antall påkjørsler er relativt mange i forhold til fellingstallet. De tre siste årene er det til sammen registrert 14 trafikkdrepte elg langs veiene.

Bestandskondisjon

Den observerte kalv- og tvillingraten var i 2014 på hhv. 0,46 og 1,16. De siste årene ser en tegn til en positiv utvikling i tvillingraten, som i 2014 var blant de beste i Aust-Agder. Kalveraten fikk derimot en knekk siste år, etter relativt gode verdier i 2013 og 12. Den lave kalveraten kan delvis ha en sammenheng med økt jaktpress på kalv. Gjennomsnittsvektene var 53 kg for kalv og 119 kg for åringer. Ungdyrvektene er de beste siden 2001.

Tilrådning

Et gledelig tegn i 2014, var den fortsatte gode utviklingen i tvillingrater, samt at snittvektene for kalv og ungdyr økte noe. Vår klare anbefaling er som tidligere å snu trenden med fallende jaktuttak. Uttak på rundt 80 dyr, som i 2012 og 13 bør være realistisk.

Hjort

Man er flink til å samle inn og registrere «sett hjort» data i Evje og Hornnes. Det ble i 2014 observert 0,13 hjort per jegerdag, mot hhv. 0,08 og 0,10 hjort i 2012 og 2013. Vi anbefaler at man tilstreber et balansert uttak av ulike kjønns- og alderskategorier hjort. Fellingstallet er stabilt, og man har tilsynelatende grei kontroll med bestandsutviklingen.

Froland

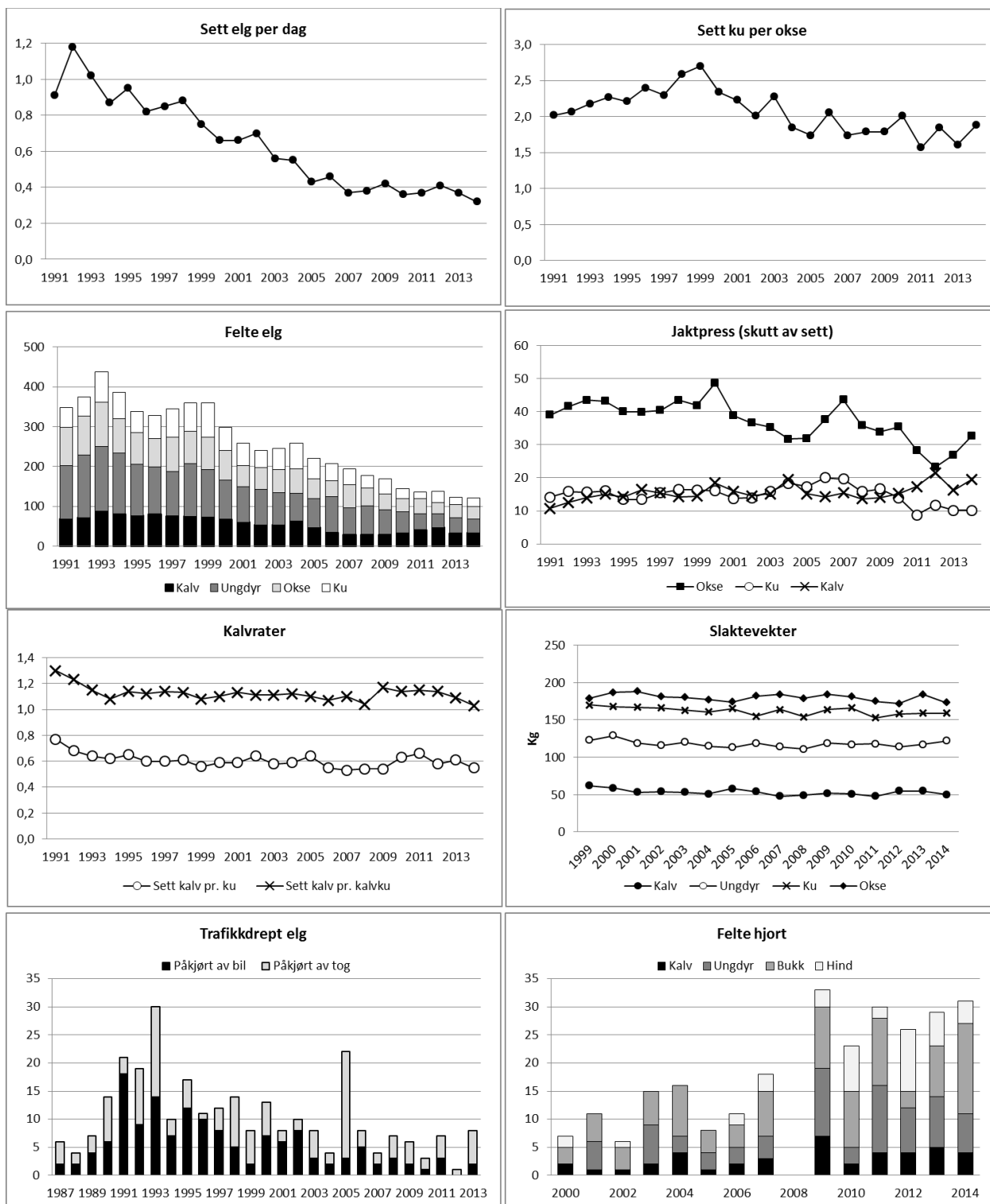
Tabell Froland: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

	Sette elg								Felte elg								Trafikk	
Årstall	Jegerdager	Okse	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Ku kalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane	
1991	2269	412	350	339	144	641	186	2072	38	31	65	69	96	49	348	18	3	
1992	1675	406	386	351	103	572	166	1984	41	31	72	85	97	48	374	9	10	
1993	2220	450	452	450	78	631	193	2254	52	36	84	78	112	75	437	14	16	
1994	2230	384	405	427	39	538	136	1929	53	28	80	73	86	67	387	7	3	
1995	2009	375	372	392	63	541	159	1902	51	26	70	59	80	52	338	12	5	
1996	2179	343	400	373	51	493	137	1797	49	32	65	53	72	58	329	10	1	
1997	2181	354	399	358	57	492	204	1864	56	20	56	55	87	71	345	8	4	
1998	2191	331	400	398	59	527	212	1927	37	38	64	69	80	72	360	5	9	
1999	2630	334	450	414	37	504	222	1961	35	38	59	61	81	86	360	2	6	
2000	2171	267	306	286	33	369	162	1423	33	35	56	42	74	58	298	7	6	
2001	2246	286	325	274	40	376	185	1486	32	28	57	32	54	56	259	6	2	
2002	2015	289	261	283	36	372	164	1405	28	26	50	38	56	43	241	8	2	
2003	2580	269	310	272	32	356	195	1434	29	25	36	44	59	53	246	3	5	
2004	2386	299	285	234	33	323	143	1317	31	32	34	36	61	65	259	2	2	
2005	2856	279	222	237	26	311	158	1233	21	26	39	34	50	50	220	3	19	
2006	2262	218	232	201	16	245	137	1049	17	18	42	47	40	43	207	5	3	
2007	2350	211	205	146	16	194	99	871	16	14	33	33	59	39	194	2	2	
2008	2529	229	208	192	9	219	110	967	12	18	37	34	45	31	177	3	4	
2009	2250	218	216	146	29	213	125	947	13	17	35	27	39	38	169	2	4	
2010	2466	175	170	157	25	223	143	893	13	21	30	23	32	26	145	1	2	
2011	2534	226	166	161	28	236	131	948	17	24	27	14	37	17	136	3	4	
2012	2315	202	193	155	26	218	148	942	21	26	18	16	29	28	138	0	1	
2013	2351	208	172	149	14	203	119	865	18	15	23	15	33	19	123	2	6	
2014	2422	168	169	142	5	174	114	772	14	20	24	11	31	21	121			

SSB-2014: Areal: 632934 daa Fellingstill: 254 Fellingsprosent: 48 % Areal per felte dyr: 5231 daa

Slaktevekter elg																					
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						sum	
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind		
1999	62	75	123	116	179	78	170	85							0	1	1	0	3	1	6
2000	59	69	129	97	187	75	168	57							1	1	1	0	3	2	7
2001	53	60	119	89	188	54	167	56							1	0	0	3	5	0	11
2002	54	54	116	88	181	56	166	43	9	22	7	15	53	0	1	2	0	4	1	6	
2003	53	54	120	80	180	59	163	53	33	30	24	20	107	2	0	0	3	6	0	15	
2004	51	63	115	70	177	61	161	65	18	19	7	10	54	2	2	4	0	9	0	16	
2005	58	47	113	73	174	50	165	50	25	37	18	13	93	0	1	3	1	4	0	8	
2006	54	35	119	89	182	40	155	43	28	47	18	33	126	2	0	2	1	4	2	11	
2007	48	30	114	66	184	59	164	39	44	82	35	47	208	2	1	2	2	8	3	18	
2008	49	30	111	70	179	45	154	32	44	66	26	42	178	0	0	2	0	0	0	30	
2009	52	30	119	57	184	37	164	36	25	44	17	18	104	3	4	0	4	11	3	33	
2010	51	33	117	53	181	30	166	27	24	33	13	36	106	1	1	8	0	10	8	23	
2011	48	39	118	35	175	34	153	18	30	36	13	27	106	3	1	3	7	12	2	30	
2012	55	49	114	35	172	27	158	27						1	3	5	3	3	11	26	
2013	55	33	117	38	184	33	159	19						5	0	5	4	9	6	29	
2014	50	34	122	36	173	30	159	20	1	2			3	2	2	4	3	16	4	31	

SSB-2014: Areal: 627684 daa Fellingstill: 68 Fellingsprosent: 46 % Areal per felte dyr: 20247 daa

Figur Froland. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Det ble i 2014 felt 121 elg i Froland, mot 123 felte dyr i 2013. Kalv og ungdyr utgjorde til sammen 57 % av fellingen. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 63 %.

Det ble felt 31 hjort, mot 29 felte i 2013. Fellingsrekorden på 33 felte hjort fra 2009, står dermed fortsatt.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 2 422 jegerdagsverk. Dette er nær gjennomsnittet for hele perioden 1991-2014, og jaktinnsatsen har vært stabil over tid. De to siste år har jaktpresset på okser igjen økt noe, mens det for kyr ligger stabilt. En ser også tendenser til at jaktpresset på kalv har økt noe de senere år.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 observert 0,32 elg per dag, en nedgang fra 0,37 i 2013. Det ble videre observert 1,88 ku per okse, og kjønnsforholdet har de siste årene holdt seg mellom 1,5-2 ku per okse, med årlige variasjoner opp og ned.

Elg og trafikk

I alt er konflikten mellom elg og trafikk på et moderat nivå i Froland. Det er imidlertid en lav påkjørselshyppighet langs vei. De fleste elgene som drepes i trafikken i Froland, har de siste årene gått med langs jernbanen. I Froland ser man over tid en god sammenheng mellom antall trafikkdrepte elg og utviklingen i elgtetthet. I siste treårsperiode er i alt 16 elg drept i trafikken hvorav 11 langs jernbanen.

Bestandskondisjon

I 2014 ble det observert en kalv og tvillingrate på hhv. 0,55 og 1,03, mens de gjennomsnittlige slaktevektene for kalv og ungdyr var på hhv. 50 og 122 kg. En ser tegn til at bestandskondisjonen er noe bedret i perioden etter 2007-08. Kalvratene falt imidlertid i 2014, men ungdyrvektene er de høyeste siden 2001.

Tilrådning

Vi synes man oppnådde et bra fellingsresultat i 2014, og anbefaler å fortsette med tilsvarende uttak i 2015. Hanndyrandelen i jaktuttaket bør trolig reduseres noe, om man vil sikre at kjønnsforholdet ikke blir skjevare.

Hjort

Man har et stabilt fellingstall, og fellingsprosenten er også relativt høy. Siden hjorten begynner å bli et betydelig jaktobjekt, bør man bedre innsamlingen og registreringen av «sett hjort». Det ble igjen felt en høy andel bukk. Om dette skyldes en bevisst jegerseleksjon, kan man vurdere å utjevne uttaket av hann- og hodyr noe.

Gjerstad

Tabell Gjerstad: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

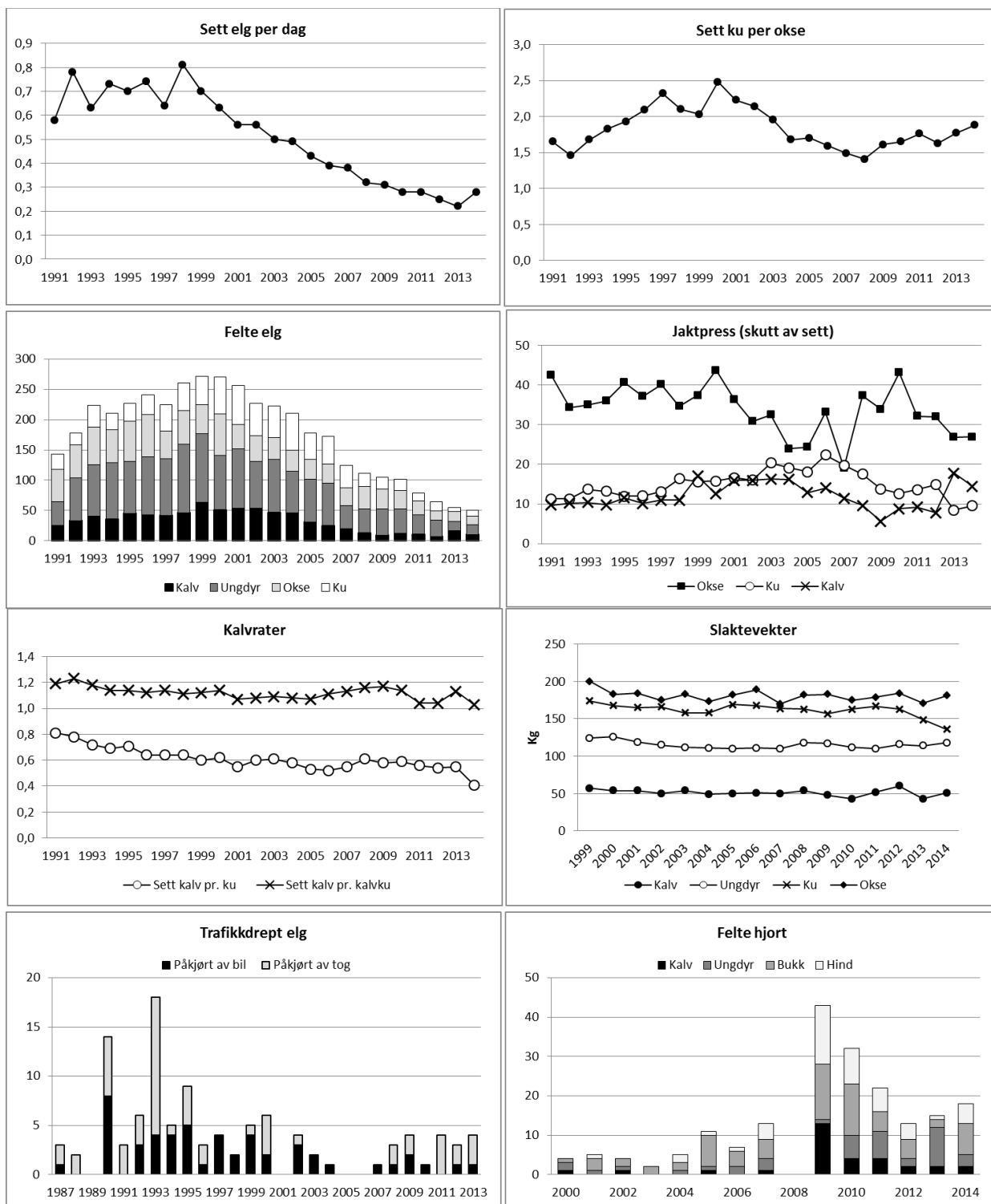
Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	1455	193	112	166	40	258	75	844	15	10	29	11	53	25	143	0	3
1992	1483	285	180	180	55	323	131	1154	18	15	44	27	54	20	178	3	3
1993	2164	317	239	242	53	387	115	1353	23	17	49	37	62	36	224	4	14
1994	1816	289	231	256	42	367	145	1330	24	12	50	43	54	27	210	4	1
1995	1915	285	226	278	47	389	118	1343	30	15	50	36	66	30	227	5	4
1996	2096	317	296	325	43	425	139	1545	28	15	49	47	69	33	241	1	2
1997	2194	259	275	280	47	384	149	1394	21	21	58	35	46	44	225	4	0
1998	1939	311	305	311	38	421	175	1561	21	25	52	61	56	46	261	2	0
1999	2143	302	298	277	39	369	215	1500	36	27	65	49	48	47	272	4	1
2000	2442	265	320	290	47	406	202	1530	29	22	48	42	68	62	271	2	4
2001	2500	275	315	278	21	339	168	1396	23	31	60	38	40	64	256	0	0
2002	2379	266	263	280	25	339	156	1329	22	32	40	37	42	54	227	3	1
2003	2306	243	230	224	23	289	143	1152	17	30	43	44	36	53	223	2	0
2004	2515	292	243	227	21	284	160	1227	15	31	35	34	35	60	210	1	0
2005	2524	267	242	196	15	241	132	1093	15	16	33	38	32	44	178	0	0
2006	2161	214	185	138	17	178	114	846	16	9	39	31	32	45	172	0	0
2007	2199	214	179	121	18	175	120	827	14	6	12	26	29	37	124	1	0
2008	1877	158	121	85	16	135	90	605	6	7	22	17	37	22	111	1	2
2009	2209	171	146	107	22	159	87	692	2	7	26	18	32	20	105	2	2
2010	2145	139	118	96	16	136	91	596	6	6	29	11	31	18	101	1	0
2011	1850	121	106	103	4	119	72	525	7	4	16	16	23	13	79	0	4
2012	1712	103	83	82	3	90	63	424	5	2	18	9	15	16	65	1	2
2013	1769	93	88	67	10	90	47	395	9	7	9	7	16	7	55	1	3
2014	1266	89	104	61	2	69	24	349	5	5	10	6	14	10	50		

SSB-2014: Areal: 445800 daa Fellingstill: 90 Fellingsprosent: 58 % Areal per felte dyr: 8573 daa

Slaktevekter elg

Slaktevekt i kg																					
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						sum	
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind		
1999	57	56	124	105	200	43	174	48							1	0	2	0	0	0	3
2000	54	48	126	87	183	65	168	53							1	0	0	2	1	0	4
2001	54	53	119	97	184	40	165	63							0	0	1	0	3	1	5
2002	50	58	115	82	175	46	166	55	3	10	1	13	27		1	0	1	0	2	0	4
2003	54	50	112	86	183	35	158	52	6	9	3	6	24		0	0	0	0	2	0	2
2004	49	47	111	68	173	36	158	61	14	26	8	20	68		0	0	1	0	2	2	5
2005	50	31	110	69	182	32	169	46	15	23	9	21	68		1	0	1	0	8	1	11
2006	51	25	111	70	189	32	168	45	14	17	2	12	45		0	0	2	0	4	1	7
2007	50	20	110	41	170	31	164	38	21	35	10	27	93		0	1	2	1	5	4	13
2008	54	12	118	38	182	37	163	22	22	33	12	20	87		0	0	0	0	0	0	17
2009	48	10	117	43	183	32	157	19	26	48	17	21	112		7	6	1	0	14	15	43
2010	43	13	112	37	175	29	163	17	28	47	13	37	125		1	3	5	1	13	9	32
2011	52	8	110	26	179	23	167	11	20	38	15	21	94		2	2	5	2	5	6	22
2012	60	7	116	27	184	15	163	16							2	0	1	1	5	4	13
2013	43	17	114	15	171	16	149	7	0	2	1	3	6		1	1	9	3	2	1	17
2014	51	9	118	13	181	13	136	8	5	8	4	3	20		1	1	3	0	8	5	18

SSB-2014: Areal: 445800 daa Fellingstill: 48 Fellingsprosent: 38 % Areal per felte dyr: 24767 daa

Figur Gjerstad. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevechter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Det ble i 2014 felt 50 elg i Gjerstad, mot 55 i 2013. Kalv og ungdyr utgjorde 52 % av fellingen og for dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 60 %.

Det ble felt 18 hjort, mot 17 i 2013. Fellingsrekorden på 43 dyr ble satt i 2009.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 1 266 jegerdagsverk. Dette er den laveste jaktinnsatsen i hele perioden 1991-2014. «Skutte av sette» dyr viser et relativt lavt jaktpress på kyr de to siste årene, mens jaktpresset på kalv har økt. For okser ligger verdiene mer stabilt, selv om de årlige variasjonene er store bakover i tid.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 sett 0,28 elg per jegerdag, en oppgang fra 0,25 og 0,22 i 2012 og 13. Kjønnssforholdet har i siste 6-7 årsperiode gradvis blitt skjevare, men er fremdeles jevnere enn 2 kyr per okse. I 2014 ble det sett 1,88 ku per okse. Overvekten av hanndyr i jaktuttaket i 2014, vil trolig føre til at trenden med et noe skjevare kjønnssforhold vedvarer, uten at det nødvendigvis er noe feil i dette.

Elg og trafikk

Gjerstad har i siste treårsperiode et lavt jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrepte elg. Av 11 trafikkdrepte elg, er imidlertid 9 av disse påkjørt langs jernbanen. Antall påkjørsler langs vei har i siste tiårsperiode vært på et lavt nivå.

Bestandskondisjon

Både kalvraten og tvillingraten viste en liten økning fra 2012 til 13, men falt til lave nivå i 2014 da det ble sett en kalv og tvillingrate på hhv. 0,41 og 1,03. De gjennomsnittlige slaktevektene for kalv og ungdyr var på hhv. 51 og 118 kg, omtrent som snittet for Aust-Agder.

Tilrådning

Etter mange år med fallende jaktuttak og elgtetthet, ble det en økning i «sett per dag» i 2014. Det synes som jaktuttaket nå er nede på et nivå nært, eller noe under tilveksten. Vi anbefaler å snu trenden med fallende jaktuttak, og foreslår et uttak på rundt 55 elg i 2015 som et virkemiddel for å stabilisere elgtettheten rundt 0,25 sett per dag. Okseandelen i jaktuttaket bør reduseres noe om en vil sikre et kjønnssforhold jevnere enn 2 ku per okse.

Hjort

Selv om fellingstallet har falt etter fellingsrekorden i 2009, er Gjerstad en av kommunene i Aust-Agder med et betydelig fellingstall over mange år. Det er rom for å bedre innsamling og registrering av «sett hjort». For øvrig ser vi ingen grunn til store endringer i forvaltningen av hjort. Sammensetningen i jaktuttaket varierer endel fra år til år, men dette er trolig en naturlig følge av en lav fellingsprosent og romslige kvoter, snarere enn en bevisst jegerseleksjon.

Grimstad

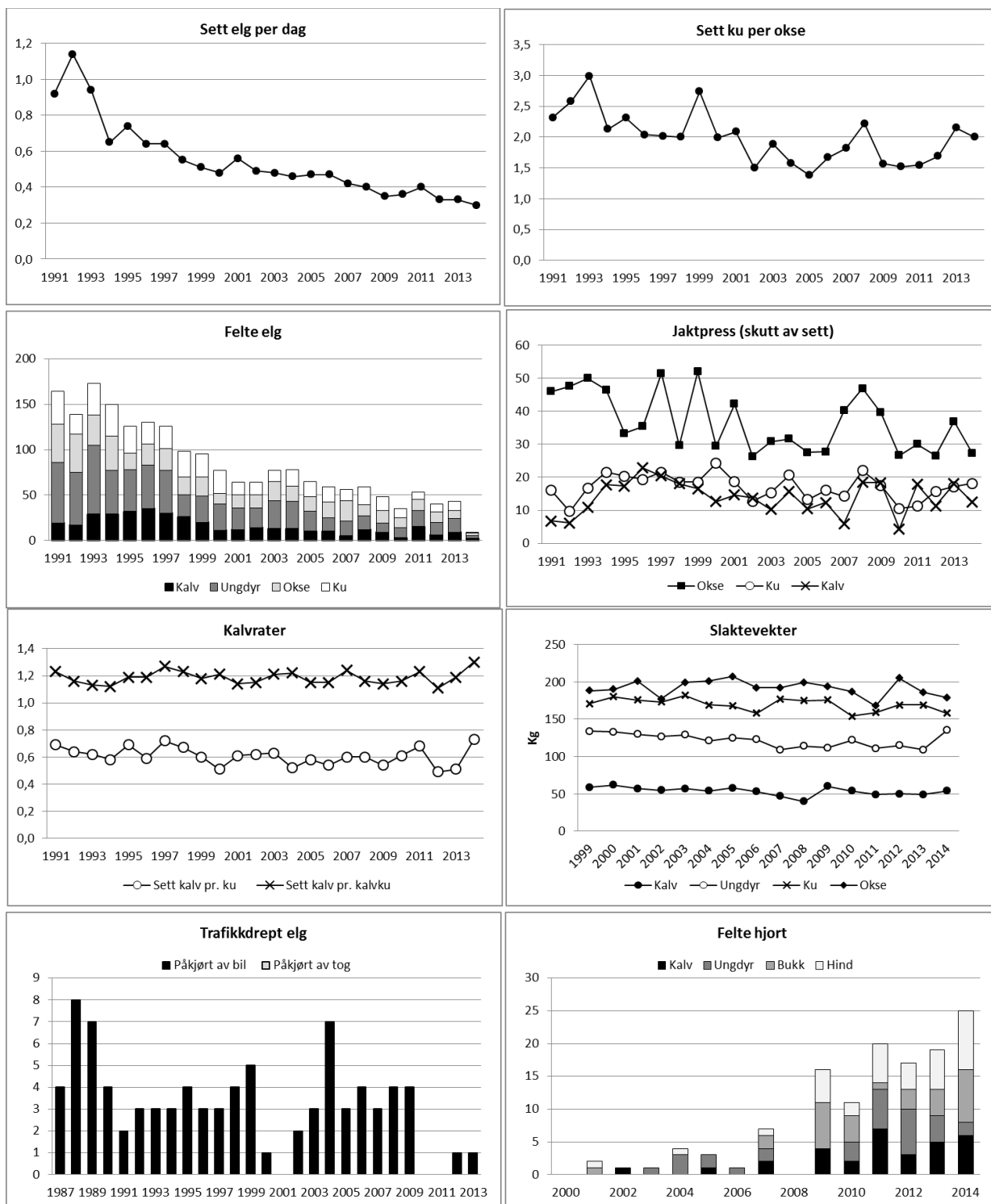
Tabell Grimstad: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	1003	174	184	169	51	280	66	924	10	9	38	29	42	36	164	2	0
1992	880	168	207	190	37	277	121	1000	12	5	38	20	42	22	139	3	0
1993	988	144	201	199	30	268	90	932	18	11	39	37	33	35	173	3	0
1994	963	131	142	121	16	163	55	628	18	11	23	25	38	35	150	3	0
1995	842	117	123	119	28	185	48	620	20	12	21	25	18	30	126	4	0
1996	909	127	132	103	24	153	46	585	23	12	22	26	23	24	130	3	0
1997	754	101	94	80	30	147	27	479	20	10	28	19	24	25	126	3	0
1998	900	108	102	88	26	144	31	499	16	10	12	12	20	28	98	4	0
1999	844	73	101	81	18	121	37	431	15	5	17	12	21	25	95	5	0
2000	757	85	98	56	15	87	21	362	4	7	13	16	12	25	77	1	0
2001	531	64	64	60	10	82	19	299	8	4	13	11	14	14	64	0	0
2002	827	110	80	72	13	102	25	402	6	8	15	7	14	14	64	2	0
2003	994	107	100	81	21	127	42	478	5	8	12	19	21	12	77	3	0
2004	810	101	97	49	14	83	28	372	6	7	15	15	17	18	78	7	0
2005	902	120	85	69	12	96	39	421	6	4	17	5	16	17	65	3	0
2006	756	90	83	57	10	81	38	359	5	5	8	7	17	17	59	4	0
2007	769	77	74	50	16	84	23	324	3	2	8	8	23	12	56	3	0
2008	632	49	58	43	8	65	30	253	4	8	11	4	12	20	59	4	0
2009	613	58	49	36	6	49	16	214	4	5	9	1	14	15	48	4	0
2010	759	75	58	47	9	69	14	272	1	2	9	2	11	10	35	0	0
2011	759	80	60	49	15	84	15	303	7	8	12	6	12	8	53	0	0
2012	705	64	63	40	5	53	11	236	2	4	6	8	11	9	40	1	0
2013	641	46	57	34	8	50	19	214	4	5	8	7	9	10	43	1	0
2014	185	11	12	7	3	16	7	56	2	0	0	3	3	1	9		

SSB-2014: Areal: 242524 daa Fellingstill: Fellingsprosent: % Areal per felte dyr: 26947 daa

Slaktevekter elg																				
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						sum
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind	
1999	59	20	134	28	188	21	171	25												
2000	62	11	133	29	190	12	180	24												
2001	57	12	130	24	201	14	176	14										1	1	2
2002	55	14	127	22	177	14	173	14	1	6	2	6	15	0	1	0	0	0	0	1
2003	57	13	129	31	199	21	182	12	1	6	4	3	14	0	0	0	1	0	0	1
2004	54	13	121	30	201	17	169	18	3	8	2	4	17	0	0	3	0	0	1	4
2005	58	10	125	22	207	16	168	17	4	5	1	3	13	0	1	2	0	0	0	3
2006	53	10	123	15	192	17	158	17	7	12	2	9	30	0	0	0	1	0	0	1
2007	47	5	109	16	192	23	177	12	3	9	2	6	20	0	2	0	2	2	1	7
2008	40	13	114	15	199	13	175	20	7	10	2	3	22	0	0	0	0	0	0	6
2009	60	9	112	9	194	16	176	15	13	13	11	3	40	2	2	0	0	7	5	16
2010	54	3	122	11	187	11	154	10	4	11	3	1	19	0	2	3	0	4	2	11
2011	49	15	111	18	168	12	159	7						5	2	2	4	1	6	20
2012	50	6	115	12	205	10	169	9						3	0	5	2	3	4	17
2013	49	9	109	16	186	8	169	11						2	3	2	2	4	6	19
2014	54	2	135	2	179	2	158	2						2	4	1	1	8	9	25

SSB-2014: Areal: 242524 daa Fellingstill: 38 Fellingsprosent: 66 % Areal per felte dyr: 9701 daa

Figur Grimstad. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slakteveakter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Det ble i 2014 felt 9 elg i Grimstad. I femårsperioden 2009-13 lå fellingstallet i intervallet 35-53 felte elg, med 43 felte i 2013. Det ble i 2014 felt 2 kalv, 3 ungdyr, 3 eldre okse og 1 eldre ku.

Det ble felt 25 hjort, noe som også er ny fellingsrekord i Grimstad.

Jaktpress

Det ble lagt ned 185 jegerdager i 2014. Den svært lave jaktinnsatsen (og fellingstallet) er en følge av at det ikke ble jaktet i store deler av kommunen.

Bestandsutvikling

Det ble i alt sett 56 elg i løpet av de 185 jegerdagene, noe som gir en sett per dag verdi på 0,3.

Elg og trafikk

Etter 2009 har man sett en markert reduksjon i antall trafikkdrept elg, og i siste treårsperiode har man hatt en høyt jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrepte. Kun 2 elg er registrert drept langs veiene i siste treårsperiode.

Bestandskondisjon

I 2014 ble det observert en kalv og tvillingrate på hhv. 0,73 og 1,30. Dette er de beste verdiene som noen gang er observert, men tallgrunnlaget er selvsagt meget spinkelt. Snittvekta for kalv og ungdyr var på 54 og 135 kg (kun vekter for 2 kalv og 2 ungdyr).

Tilrådning

Vår klare anbefaling er at man i 2015 jakter elg i alle vald i kommunen. Både for å utnytte hele verdien elgjakta representerer gjennom det å komme seg ut på jakt, og gjennom behovet for å forvalte og ta ut nok dyr. Man vil også miste kunnskap om bestandsutviklingen og sammensetningen dersom man ikke får inn gode og pålitelige «sett elg» data. Om man er redd for å redusere bestanden for mye, foreslår vi økt fokus på å ta ut «skrapdyr» som uansett ikke er ønskelig å ha i bestanden. Med bakgrunn i tidligere års fellingstall og utvikling i elgtetthet, samt svært lavt jaktpress i 2014, foreslår vi i utgangspunktet et jaktuttak på minst 50 elg i 2015.

Hjort

Grimstad er i ferd med å bli en av de større hjortekommunene i Aust-Agder, både i antall felling, men også med tanke på bakgrunnsareal per felte dyr. Veksten i antall felling stiger jevnt og trutt. Et naturlig råd er derfor at man tidligst mulig kommer i gang med gode registreringer av «sett hjort». De siste årene har man hatt et balansert uttak av dyr fordelt på alder og kjønn, og fellingsprosenten er høy for Aust-Agder å være.

Iveland

Tabell Iveland: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

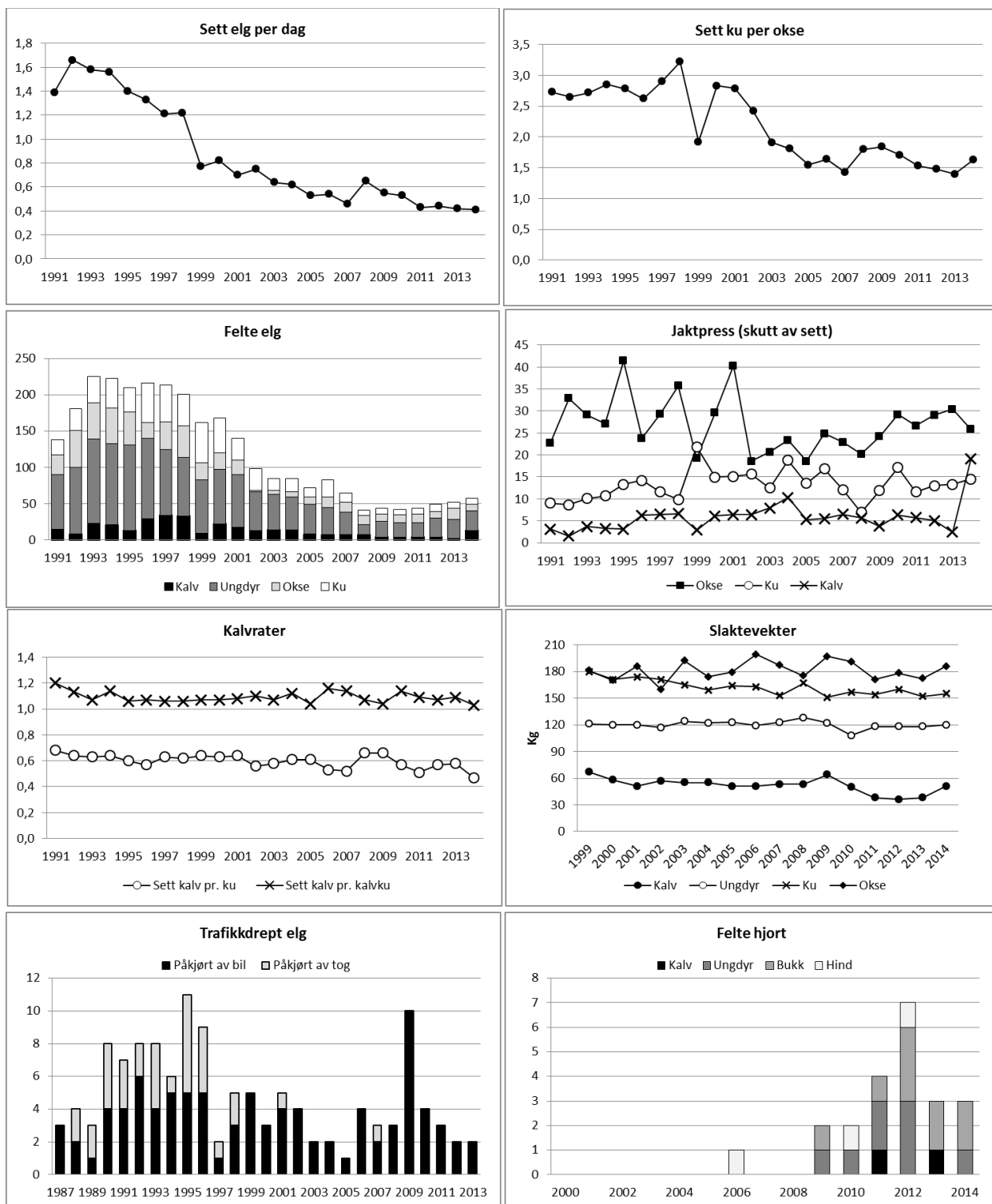
Årstall	Sette elg								Felte elg								Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane	
1991	1149	259	311	316	81	482	150	1599	7	8	32	43	27	21	138	4	3	
1992	1108	310	367	395	61	524	180	1837	5	3	51	41	51	30	181	6	2	
1993	1388	357	421	511	39	613	248	2189	15	8	54	62	50	36	225	4	4	
1994	1390	351	442	481	76	642	174	2166	10	11	46	66	49	41	223	5	1	
1995	1092	251	307	365	25	417	159	1524	8	5	59	59	45	34	210	5	6	
1996	1354	307	385	389	30	460	229	1800	16	13	51	60	22	54	216	5	4	
1997	1562	286	346	452	31	524	247	1886	19	15	46	45	38	51	214	1	1	
1998	1457	249	353	420	29	496	227	1774	18	15	46	35	43	44	201	3	2	
1999	1601	250	205	257	19	307	194	1232	4	5	25	49	23	56	162	5	0	
2000	1584	203	253	300	21	359	160	1296	8	14	37	38	23	48	168	3	0	
2001	1366	149	194	204	18	265	125	955	6	11	40	33	20	30	140	4	1	
2002	1134	151	187	160	18	203	127	846	6	7	26	27	2	30	98	4	0	
2003	1170	160	147	147	11	176	104	745	5	9	28	21	5	17	85	2	0	
2004	893	124	112	99	13	136	68	552	6	8	22	23	7	19	85	2	0	
2005	1224	162	112	134	5	152	86	651	5	3	20	21	10	13	72	1	0	
2006	1038	145	134	87	17	127	47	557	3	4	22	16	14	24	83	4	0	
2007	1119	144	118	76	12	108	55	513	3	4	19	12	14	13	65	2	1	
2008	758	104	81	99	7	123	76	490	2	5	8	6	13	7	41	3	0	
2009	712	87	66	90	4	106	38	391	2	2	11	11	10	8	44	10	0	
2010	535	65	61	43	7	63	46	285	1	3	8	12	11	7	42	4	0	
2011	818	90	80	53	5	70	56	354	1	3	12	8	12	8	44	3	0	
2012	805	93	66	67	5	79	41	351	0	4	18	8	9	10	49	2	0	
2013	922	102	68	68	7	83	59	387	0	2	15	11	16	8	52	2	0	
2014	873	89	85	58	2	68	53	355	6	7	14	13	9	8	57			

SSB-2014: Areal: 245199 daa Fellingstill: 65 Fellingsprosent: 88 % Areal per felte dyr: 4302 daa

Slaktevekter elg

Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort					sum
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	
1999	67	10	121	92	181	23	180	35											0
2000	58	22	120	72	170	24	171	49											0
2001	51	17	120	73	186	20	174	30											0
2002	57	13	117	53	160	2	171	30	2	1	1	1	5						0
2003	55	14	124	49	192	5	165	17	1	3	0	3	7						0
2004	55	14	122	45	174	7	159	19	1	1	0	0	2						0
2005	51	8	123	41	179	10	164	13	0	4	3	0	7						0
2006	51	7	119	38	199	14	163	24	1	2	0	3	6					1	1
2007	53	7	123	31	187	14	153	13	1	3	0	1	5						0
2008	53	7	128	14	175	13	167	7	0	0	0	0	0						0
2009	64	4	122	22	197	10	151	8	1	3	3	1	8			1		1	2
2010	50	3	108	20	191	11	157	7	0	6	2	1	9				1		2
2011	38	4	118	20	171	12	154	8	5	8	3	4	20	1			2	1	4
2012	36	4	118	26	178	8	160	11	11	11	4	5	31			2	1	3	7
2013	38	2	118	26	172	15	152	9	4	8	3	8	23	1				2	3
2014	51	13	120	27	186	9	155	8	10	11	6	1	28	0	0	1	0	2	3

SSB-2014: Areal: 245199 daa Fellingstill: 24 Fellingsprosent: 13 % Areal per felte dyr: 81733 daa

Figur Iveland. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

I 2014 ble det felt 57 elg i Iveland. Fellingstallet steg for fjerde året på rad, noe som er unikt blant kommunene i Aust-Agder. I 2014 utgjorde kalv og ungdyr 70 % av fellingens og av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 52 %.

Det ble felt 3 hjort i 2014, det samme som i 2013. Fellingsrekorden på 7 dyr skriver seg fra 2012.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 873 jegerdagsverk, noe som er godt under gjennomsnittet på 1 127 jegerdager i perioden 1991-2014. Skutt av sett indeksen viser i første rekke at jaktpresset på kalv steg kraftig i 2014. Dette gjenspeiler seg også i at kalvandelen i jaktuttaket økte markant. For kyr og okser har jaktpresset ligget relativt stabilt de siste årene.

Bestandsutvikling

Elgtettheten ligger tilsynelatende stabilt, og i 2014 ble det sett 0,41 elg per jegerdag. Det ble videre sett 1,63 ku per okse, et litt skjeve kjønnsforhold enn i 2013. Det jevne uttaket av kyr og okser i 2014, vil trolig medføre et nokså stabilt kjønnsforhold frem til neste jakt.

Elg og trafikk

I siste treårsperiode er det registrert 7 trafikkdrepte elg langs veiene. Antall påkjørsler er fremdeles på et høyt nivå i forhold til antall elg felte under ordinær jakt, men er noe redusert etter det spesielt høye antallet trafikkdrepte i 2009/10.

Bestandskondisjon

Kalveratene har de senere år vært på relativt brukbare nivå, noe over snittet for Aust-Agder. I 2014 falt imidlertid kalv- og tvillingraten til hhv. 0,47 og 1,03. Vi ser ikke bort ifra at det markant økte jaktpresset på kalv, har bidratt til å redusere den observerte kalvraten noe (flere «enslige» kyr). Snittvektene for kalv og ungdyr var på hhv. 51 og 120 kg.

Tilrådning

Vi bemerker igjen at man har oppnådd god stabilitet i elgtetthet, og synes det er positivt at dette skjer mens man stadig øker jaktuttaket. Vi anbefaler å fortsette trenden man er inne i og et jaktuttak på samme nivå i 2015 (rundt 60 dyr) synes realistisk, selv om kalveratene kan ha vært noe lavere i 2014. Det blir interessant å se om den økte kalvandelen i 2014, gir utslag på ungdyrandelen i 2015.

Hjort

Fellingstallene for hjort er fortsatt så lave at tilfeldigheter spiller inn fra år til år. Antall sette hjort er på et nokså høyt nivå i forhold til fellingstallet, noe som innebærer et beskjedent jaktpress. Vi forventer derfor at fellingstallene også i Iveland vil stige de kommende år, noe det absolutt bør være rom for.

Lillesand

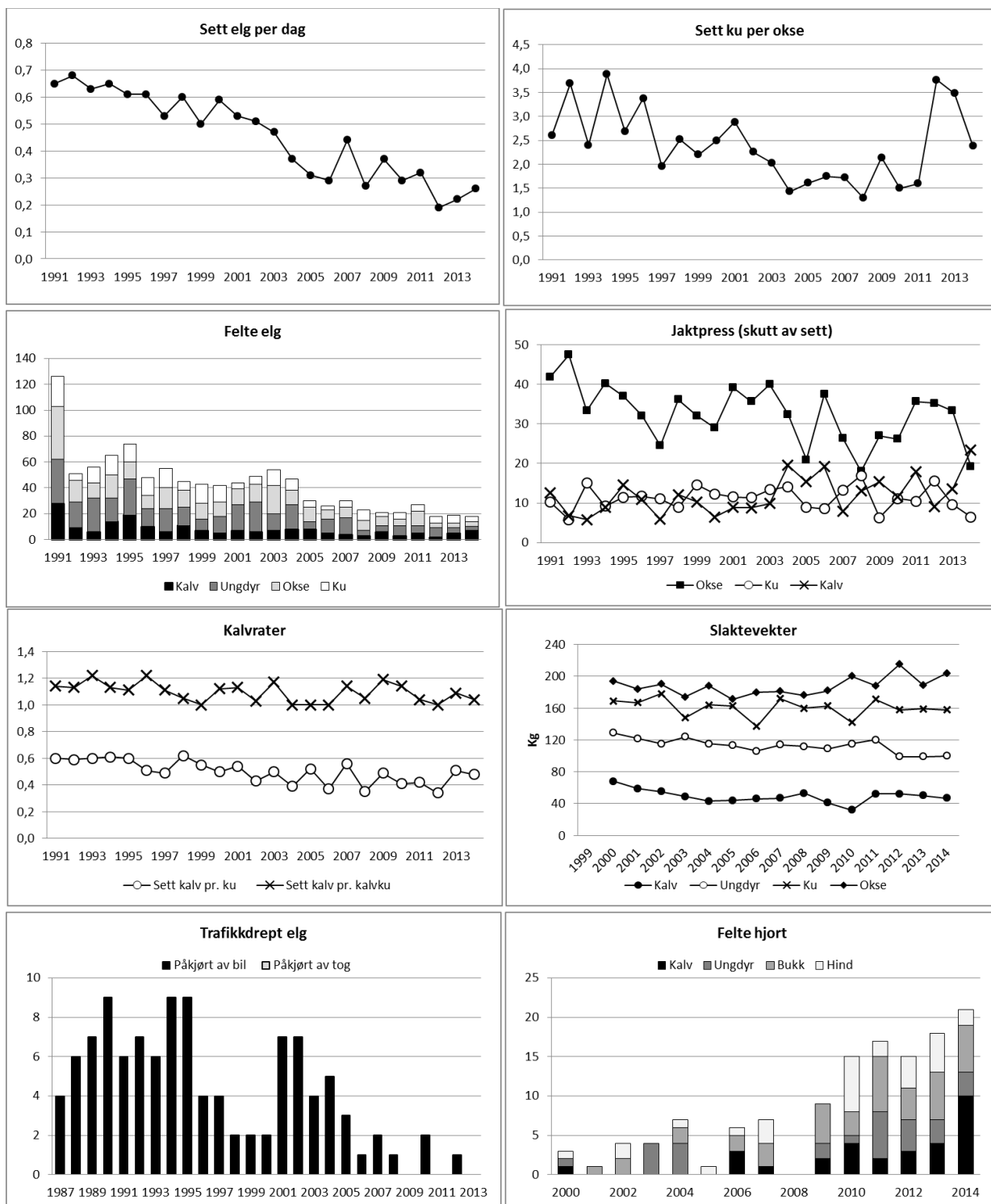
Tabell Lillesand: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekav	Kukav	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	1183	143	185	161	26	222	37	774	14	14	19	15	41	23	126	6	0
1992	663	61	114	97	14	133	30	449	3	6	12	8	17	5	51	7	0
1993	595	72	91	64	18	104	24	373	5	1	12	14	12	12	56	6	0
1994	825	67	126	116	18	158	48	533	8	6	9	9	18	15	65	9	0
1995	861	81	109	97	12	131	91	521	13	6	17	11	13	14	74	9	0
1996	623	53	106	57	16	92	55	379	7	3	7	7	10	14	48	4	0
1997	897	106	120	78	10	102	61	477	5	1	10	8	16	15	55	4	0
1998	511	58	61	81	4	91	13	308	7	4	8	6	13	7	45	2	0
1999	494	56	62	61	0	68	0	247	1	6	6	3	12	15	43	2	0
2000	571	62	86	61	8	77	41	335	4	1	7	6	11	13	42	2	0
2001	587	51	79	59	9	79	34	311	5	2	8	12	12	5	44	7	0
2002	636	70	94	62	2	68	30	326	2	4	11	12	14	6	49	7	0
2003	679	70	83	49	10	71	33	316	1	6	6	7	22	12	54	4	0
2004	709	74	69	37	0	41	42	263	2	6	13	6	11	9	47	5	0
2005	835	62	52	48	0	52	48	262	2	6	2	4	11	5	30	3	0
2006	507	40	49	21	0	26	13	149	4	1	8	3	7	3	26	1	0
2007	490	53	48	37	6	51	22	217	0	4	6	7	8	5	30	2	0
2008	556	50	44	20	1	23	10	148	2	1	1	3	8	8	23	1	0
2009	471	37	47	26	6	39	21	176	2	4	3	2	7	3	21	0	0
2010	523	42	41	19	3	26	19	150	2	1	6	2	5	5	21	2	0
2011	489	42	42	24	1	28	18	155	4	1	4	2	11	5	27	0	0
2012	621	17	43	21	0	22	14	117	1	1	2	5	4	5	18	1	0
2013	642	21	40	30	3	37	8	139	5	0	3	1	4	6	19	0	0
2014	498	26	37	24	1	30	13	131	3	4	2	1	4	4	18		

SSB-2014: Areal: 107930 daa Fellingstill: 29 Fellingsprosent: 62 % Areal per felte dyr: 5996 daa

Slaktevekter elg																					
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						sum	
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind		
1999		0		0		0		0							1	1	3	0	0	1	6
2000	68	4	129	13	194	10	169	11							0	1	0	1	0	1	3
2001	59	7	122	20	184	12	167	5							0	0	0	0	1	0	1
2002	55	6	115	23	190	14	178	6	2	9	2	7	20		0	0	0	0	2	2	4
2003	49	7	124	13	174	22	148	12	3	8	2	8	21		0	0	1	3	0	0	4
2004	43	8	115	19	188	11	164	9	3	8	0	5	16		0	0	3	1	2	1	7
2005	44	8	113	6	171	11	163	5	5	14	6	4	29		0	0	0	0	0	1	1
2006	46	5	106	11	180	7	137	3	3	4	0	3	10		1	2	0	0	2	1	6
2007	47	4	114	13	181	8	172	5	17	9	4	10	40		1	0	0	0	3	3	7
2008	53	3	112	4	176	8	160	8	11	21	11	9	52		0	0	0	0	0	0	9
2009	41	6	109	5	182	7	163	3	6	16	2	11	35		0	2	0	2	5	0	9
2010	32	3	115	8	200	5	142	5	10	17	7	7	41		2	2	1	0	3	7	15
2011	52	5	120	6	188	10	171	5							1	1	3	3	7	2	17
2012	52	1	99	7	215	4	158	5							1	2	3	1	4	4	15
2013	50	5	99	3	189	5	159	6		2			2		2	2	3	0	6	5	18
2014	47	7	100	3	204	3	158	3	7	21	14	4	46		5	5	2	1	6	2	21

SSB-2014: Areal: 107928 daa Fellingstill: 38 Fellingsprosent: 55 % Areal per felte dyr: 5139 daa

Figur Lillesand. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevechter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Det ble i 2014 felt 18 elg i vald administrert fra Lillesand kommune (det felles også noen dyr fra vald som er administrert fra Birkenes kommune). Det ble felt 7 kalv, 3 ungdyr, 4 eldre okser og 4 eldre kyr.

Det ble felt 21 hjort, noe som også er ny fellingsrekord, og det første året antall hjortefellinger er høyere enn for elg.

Jaktpress

Jaktpresset på de ulike kategorier varierer noe fra år til år. I 2014 ser en at jaktpresset på okser falt betydelig, mens jaktpresset på kalv økte. Dette skyldes i stor grad en bevisst jegerstrategi.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 sett 0,26 elg per dag, og verdien har økt noe de to siste årene etter at det kun ble sett 0,19 elg per dag i 2012. Det observerte kjønnsforholdet var meget skjevt i 2012 og 13, men det ser ut til at man har lyktes med å endre på dette. I 2014 så man 2,4 ku per okse, og det jevne uttaket av kyr og okser vil trolig medføre et kjønnsforhold rundt dette nivået frem til neste jakt.

Elg og trafikk

Antall elg drept i trafikken er betydelig redusert over tid. Vi kjenner imidlertid til at det siste år er påkjørt forholdsvis mange elg i Lillesand (ennå ikke registrert i SSB). I årene 2011-13 ble kun en elg registrert drept i trafikken.

Bestandskondisjon

I 2014 ble det observert en kalv og tvillingrate på hhv. 0,48 og 1,04. Gjennomsnittsvektene for kalv og ungdyr var på hhv. 47 og 100 kg.

Tilrådning

Både elgtettheten og jaktuttakene har de siste år vært på stabile nivå.

Jaktuttak rundt 20 dyr i kommende periode synes å være passende for å stabilisere elgtettheten videre. En overvekt hunndyr i jaktuttaket kan fortsatt være aktuelt om en vil sikre et videre utjevnnet kjønnsforhold.

Hjort

For første gang var antall hjortefellinger høyere enn antall elgfellinger i Lillesand, og utviklingen i fellingstall viser en jevn og trutt stigning. Per 2014 er Lillesand kommunen i Aust-Agder med lavest bakgrunnsareal per felte elg og hjort samlet (ca. 2 700 daa). Vårt naturlige råd er å fortsette i samme spor; tilstrebe et balansert uttak av ulike kjønns- og alderskategorier dyr, og holde fellingstallet oppe også for hjort. Hjorten synes å være i godt hold, og slaktevektene er gode. Det er også positivt at disse er lagt inn i Hjorteviltregisteret i 2014.

Risør

Tabell Risør: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

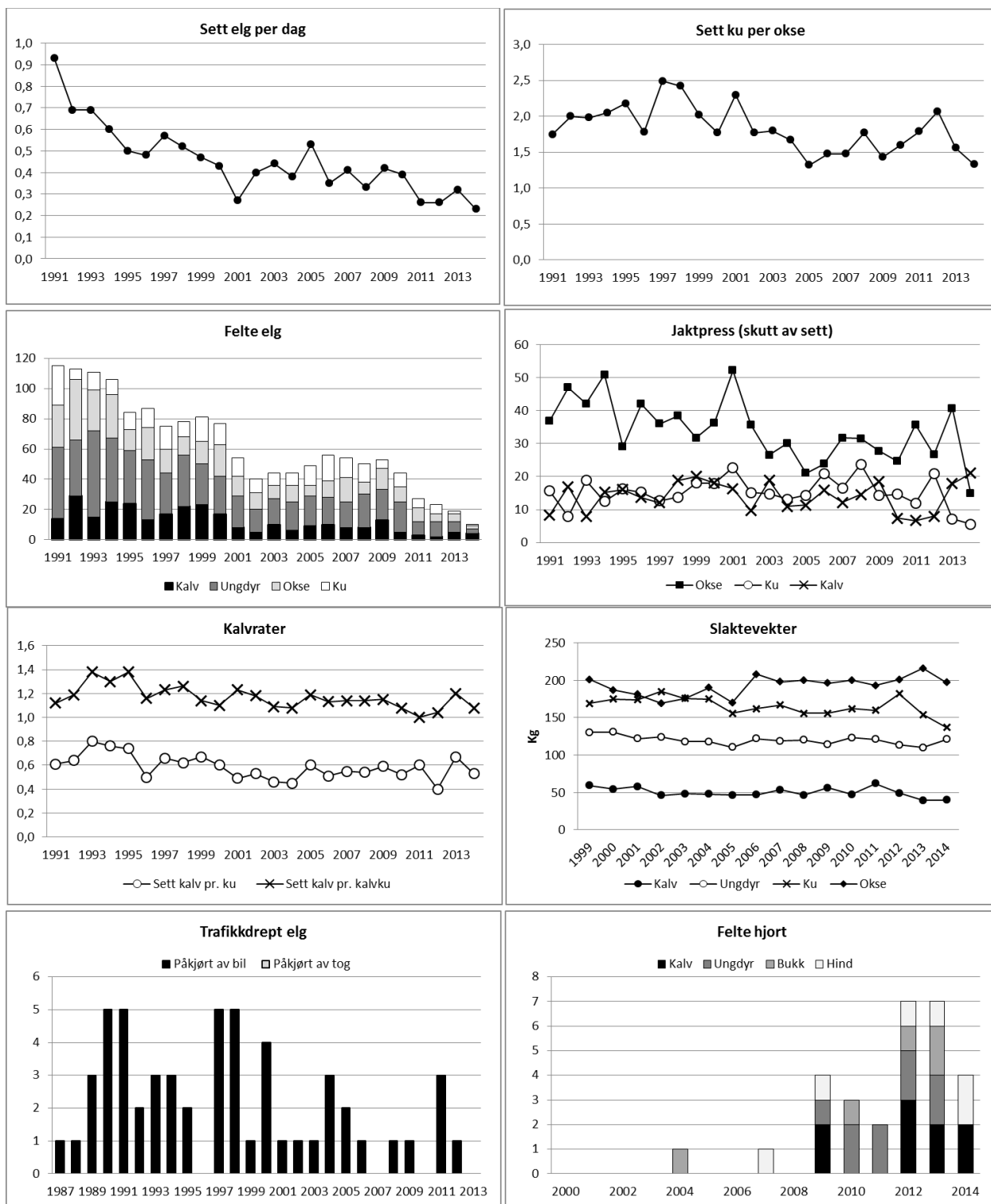
Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	737	157	138	120	17	168	89	689	7	7	30	17	28	26	115	5	0
1992	953	134	133	110	25	171	81	654	20	9	23	14	40	7	113	2	0
1993	858	121	109	80	50	191	42	593	9	6	24	33	27	12	111	3	0
1994	905	106	96	85	36	164	58	545	16	9	25	17	29	10	106	3	0
1995	987	93	109	58	36	150	47	493	16	8	13	22	14	11	84	2	0
1996	904	107	110	67	13	95	46	438	10	3	24	16	21	13	87	0	0
1997	872	86	108	82	24	141	54	495	14	3	15	12	16	15	75	5	0
1998	830	78	101	65	23	117	48	432	12	10	18	16	12	10	78	5	0
1999	854	85	75	83	14	115	31	403	11	12	12	15	15	16	81	1	0
2000	874	88	75	73	8	94	37	375	11	6	11	14	21	14	77	4	0
2001	789	44	66	27	8	49	16	210	5	3	10	11	13	12	54	1	0
2002	587	56	55	36	8	52	27	234	2	3	9	6	11	9	40	1	0
2003	598	64	68	43	4	53	32	264	7	3	8	9	9	8	44	1	0
2004	737	73	74	44	4	55	31	281	2	4	11	8	11	8	44	3	0
2005	665	100	68	52	12	79	39	350	5	4	14	6	7	13	49	2	0
2006	871	84	71	46	7	63	37	308	4	6	9	9	11	17	56	1	0
2007	774	82	65	48	8	66	50	319	5	3	10	7	16	13	54	0	0
2008	741	57	57	38	6	55	32	245	7	1	10	12	8	12	50	1	0
2009	724	83	64	47	8	70	35	307	6	7	9	11	14	6	53	1	0
2010	832	81	69	56	5	68	43	322	2	3	10	10	10	9	44	0	0
2011	737	42	32	43	0	45	26	188	3	0	6	3	9	6	27	3	0
2012	520	30	38	23	1	25	20	137	2	0	3	7	5	6	23	1	0
2013	366	27	22	16	4	28	19	116	3	2	6	1	5	2	19	0	0
2014	426	27	23	12	1	19	18	100	2	2	2	1	2	1	10		

SSB-2014: Areal: 147151 daa Fellingstill: 40 Fellingsprosent: 25 % Areal per felte dyr: 14715 daa

Slaktevekter elg

Slaktevekt (kg)																					
	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort							
Årstall	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind	sum	
1999	59	23	130	26	201	16	169	16												0	
2000	55	17	131	25	187	21	175	13												0	
2001	58	8	122	21	181	13	174	12												0	
2002	46	5	124	15	169	11	185	9	1	1	0	1	3							0	
2003	48	10	118	17	176	9	176	8	1	3	1	2	7							0	
2004	48	6	118	19	190	11	175	8	2	4	0	2	8					1		1	
2005	46	9	110	20	170	7	156	13	3	4	0	0	7							0	
2006	47	10	122	18	208	11	162	17	1	0	0	1	2							0	
2007	54	8	119	17	198	16	167	13	3	2	0	1	6					1		1	
2008	46	8	120	21	200	8	156	13	2	2	1	2	7							0	
2009	56	13	114	20	196	14	156	6	4	6	0	5	15					1		1	
2010	47	5	124	20	200	10	162	9	2	6	0	6	14	1			1	1		3	
2011	62	3	121	9	193	8	160	6	3	5	1	2	11			4	2			6	
2012	48	2	114	10	201	5	182	6						1	2	2	1	1	1	8	
2013	39	5	110	4	216	4	154	2						1	2		2	1		6	
2014	40	3	121	1	197	2	137	1						2	0	0	0	0	2	4	

SSB-2014: Areal: 147151 daa Fellingstill: 19 Fellingsprosent: 21 % Areal per felte dyr: 36788 daa

Figur Risør. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slakteveakter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

I 2014 ble det felt 10 elg i Risør, mot 19 i 2013. Det ble felt 4 kalv, 3 ungdyr, 2 eldre okser og en eldre ku. Fellingstallet har de siste år falt kraftig og det ligger nå nesten 15 000 daa bak hver felte elg.

Det ble videre felt 4 hjort. Fellingsrekorden på 8 hjort fra 2012, står dermed fortsatt.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 426 jegerdager, noe som er en økning fra 2013, men klart under gjennomsnittet på 756 jegerdager i hele perioden 1991-2014. Jaktpresset på okser spesielt, men også kyr, gikk ned i 2014. De to siste årene er det til sammen felt kun 5 hodyr eldre enn kalv. Jaktpresset på kalv har de to siste årene derimot ligget på et relativt høyt nivå.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 sett 0,23 elg per jegerdag, dette er en nedgang fra 0,32 elg sett per dag i 2013. På tross av et hardt jaktpress på okser i 2013, holdt kjønnsforholdet seg stabilt i 2014, da det ble sett om lag 1,33 ku per okse. Det observerte kjønnsforholdet kan svinge relativt mye fra år til år, trolig som følge av et begrenset statistisk materiale.

Elg og trafikk

Antall påkjørsler av elg langs vei er redusert over tid, og i siste treårsperiode er 4 elg drept i trafikken. Det lave jaktutbyttet gjør imidlertid at Risør ligger i nedre sjikt blant kommunene i Agder når det kommer til antall elgfellinger per trafikkdrept.

Bestandskondisjon

Etter relativt gode kalvrater i 2013, ble det i 2014 observert en kalv- og tvillingrate på hhv. 0,53 og 1,08 (en tvillingku observert). Snittvektene for kalv og ungdyr var på hhv. 40 og 121 kg, men tallgrunnlaget er naturligvis svært spinkelt.

Tilrådning

Vi må erkjenne at vi trolig var noe «optimistiske» i fjorårets tilrådning. Samtidig var jaktpresset i 2014 på et lavt nivå, og det er felt svært få kyr de to siste årene. Alt tilsier at elgtettheten i alle fall ikke vil synke frem til neste år, og jaktuttaket bør derfor også kunne bli noe høyere. Det er ingen grunn til å forvente store endringer i kjønnsforholdet, og et jevnt uttak av kyr og okser i 2015 synes naturlig. Fellingsprosenten er likevel så lav at utslagene i den prosentvise kjønnsfordelingen kan bli stor, uten at dette i seg selv nødvendigvis er galt.

Hjort

Etter en liten økning i fellingstall i 2012 og 13, falt fellingstallet igjen noe i 2014. Antall felte dyr er imidlertid på et så lavt nivå at tilfeldigheter i stor grad vil spille inn. «Sett hjort» er ikke registrert de siste år, og vi anbefaler derfor at man vurderer å komme i gang med systematisk innsamling og registrering av dette.

Tvedestrand

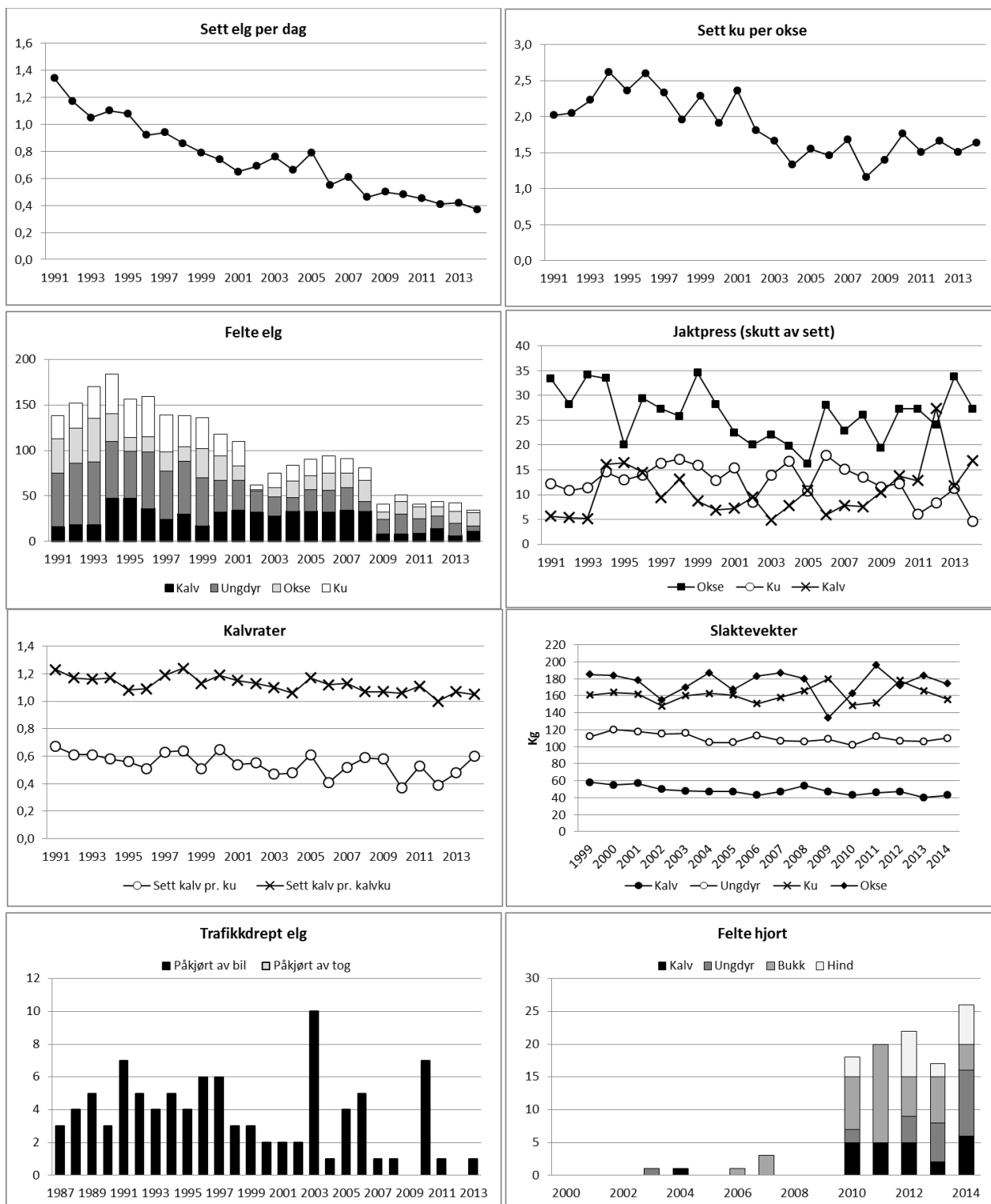
Tabell Tvedestrand: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	754	210	207	167	51	284	95	1014	7	9	32	27	38	25	138	7	0
1992	1125	266	267	230	48	334	169	1314	12	6	37	31	38	28	152	5	0
1993	1208	255	284	238	46	348	92	1263	10	8	39	30	48	35	170	4	0
1994	1019	191	265	197	39	292	137	1121	25	22	34	29	30	44	184	5	0
1995	1027	215	246	240	22	286	96	1105	32	15	28	24	15	42	156	4	0
1996	1127	187	264	201	21	248	113	1034	21	15	38	24	17	44	159	6	0
1997	1022	176	201	170	39	257	119	962	14	10	27	26	21	41	139	6	0
1998	1027	182	184	130	42	229	113	880	14	16	31	27	16	34	138	3	0
1999	1078	168	222	141	21	196	102	850	13	4	26	27	32	34	136	3	0
2000	998	163	148	133	31	202	64	741	7	7	19	16	27	24	100	2	0
2001	1047	129	168	117	20	166	83	683	6	6	13	20	16	27	88	2	0
2002	534	85	83	62	9	84	48	371	3	5	15	8	2	5	38	2	0
2003	567	104	102	64	7	82	72	431	2	2	13	8	10	16	51	10	0
2004	612	121	93	64	4	77	46	405	1	5	6	9	18	18	57	1	0
2005	854	173	140	107	22	165	64	671	12	6	13	11	15	18	75	4	0
2006	754	114	111	49	7	68	65	414	1	3	13	11	19	19	66	5	0
2007	816	118	114	73	11	102	80	498	3	5	11	14	16	16	65	1	0
2008	796	115	65	63	5	79	42	369	3	3	7	4	23	14	54	1	0
2009	651	93	61	64	5	76	27	326	3	5	10	6	8	9	41	0	0
2010	685	88	104	48	3	58	29	330	2	6	10	12	14	7	51	7	0
2011	719	88	72	54	7	70	34	325	3	6	11	5	13	3	41	1	0
2012	780	79	82	49	0	51	56	317	9	5	9	5	10	6	44	0	0
2013	630	71	61	43	3	51	35	264	0	6	11	3	13	9	42	1	0
2014	751	66	52	53	3	65	41	280	6	5	4	2	14	3	34		

SSB-2014: Areal: 192850 daa Fellingstill: Fellingsprosent: % Areal per felte dyr: 5672 daa

Slaktevekter elg																				
	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						
Årstall	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind	sum
1999	58	17	112	52	185	32	161	33												0
2000	55	14	120	35	184	27	164	24												0
2001	57	12	118	33	178	16	162	27												0
2002	50	8	115	23	155	2	148	5	2	2	1	0	5							0
2003	48	4	116	21	170	10	160	16	8	3	0	3	14			1				1
2004	47	6	105	15	187	18	163	18	3	4	2	2	11	1						1
2005	47	18	105	24	167	15	161	18	6	6	1	4	17							0
2006	43	4	113	24	183	19	151	19	6	4	1	2	13					1		1
2007	47	8	107	25	187	16	158	16	9	12	5	9	35					3		3
2008	54	6	106	13	180	23	166	14	16	23	10	11	60							11
2009	47	8	109	17	134	6	180	10	14	14	5	11	44							0
2010	43	8	102	22	163	14	149	7	13	20	14	9	56		5		2	8	3	18
2011	46	9	112	16	196	10	152	5	13	24	8	6	51	5				15		20
2012	47		107		172		178								5	1	3	6	7	22
2013	40	6	106	14	184	13	166	9	11	22	15	20	68	1	1	6	0	7	2	17
2014	43	11	110	6	174	14	156	3	12	31	9	20	72	1	5	8	2	4	6	26

SSB-2014: Areal: 385700 daa Fellingstill: 90 Fellingsprosent: 28 % Areal per felte dyr: 14835 daa

Figur Tvedestrand. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

I 2014 ble det felt 34 elg i Tvedestrand, mot 42 felte dyr i 2013. Kalv og ungdyr utgjorde 56 % av fellingen. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 78 %.

Det ble felt 26 hjort, noe som også er ny fellingsrekord i Tvedestrand.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 751 jegerdagsverk, noe som er under gjennomsnittet på 858 jegerdager i hele perioden 1991-2014, men likevel høyere enn jaktinnsatsen i 2013. Jaktpresset, målt som «skutte av sette» dyr, har gått opp for okser i siste tiårsperiode, det samme er også tilfellet for kalv. Jaktpresset på kyr falt til et lavt nivå i 2014.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 sett 0,37 elg per jegerdag. Elgtettheten, målt som «sett per dag», har ligget relativt stabil de siste år, men viser tegn til en svak nedgang. Det ble videre observert et kjønnsforhold på 1,64 ku per okse. Som bemerket i fjorårets rapport ser kjønnsforholdet ut til å holde seg relativt stabilt, selv om en stadig har en klar overvekt av hanndyr i jaktuttaket. Andelen hanndyr økte ytterligere i 2014.

Elg og trafikk

Konflikten mellom elg og trafikk har vært relativt stor i Tvedestrand, selv om utviklingen over tid er positiv. Så sent som i 2010 ble i alt 7 elg registrert drept langs veiene. De siste tre år er imidlertid kun 2 tilfeller registrert. I samme periode ligger Tvedestrand derfor i øvre sjikt blant kommunene i Agder, når det kommer til jaktutbytte i forhold til trafikkdrept elg.

Bestandskondisjon

Det ble i 2014 observert en kalv- og tvillingrate på hhv. 0,6 og 1,05, mens vektene for kalv og ungdyr var i gjennomsnitt på 43 og 110 kg. Bestandskondisjonen har over tid vært på et lavt nivå, under gjennomsnittet for Aust-Agder. Likevel merker en seg at særlig kalveraten var på et brukbart nivå i 2014.

Tilrådning

Vi forslår et jaktuttak på 35-40 dyr i 2015. Det er sannsynlig at en må reversere trenden med fallende jaktuttak for å stabilisere elgtettheten, da uttaket av kyr har vært lavt siste år. Som nevnt er andelen okser i jaktuttaket meget høyt, uten at dette hittil har gitt store utslag i det observerte kjønnsforholdet. Vi anbefaler likevel at en jevner ut kjønnsforholdet i jaktuttaket til neste år.

Hjort

Fellingstallet steg på nytt i 2015, og hjorten er for alvor i ferd med å bli en betydelig jaktressurs. Tvedestrand har nå et bakgrunnsareal for felte elg og hjort samlet mindre enn gjennomsnittet for Aust-Agder. Uttaket av hjort i 2014 var balansert, med alle kategorier dyr. Vi anbefaler å holde jaktrykket oppe for å sikre en god kontroll med den videre utviklingen. Selv om fellingsprosenten fortsatt er lav, anbefaler vi også at man forsøker å videreføre et noenlunde balansert uttak av eldre hann og hodyr.

Valle

Tabell Valle: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

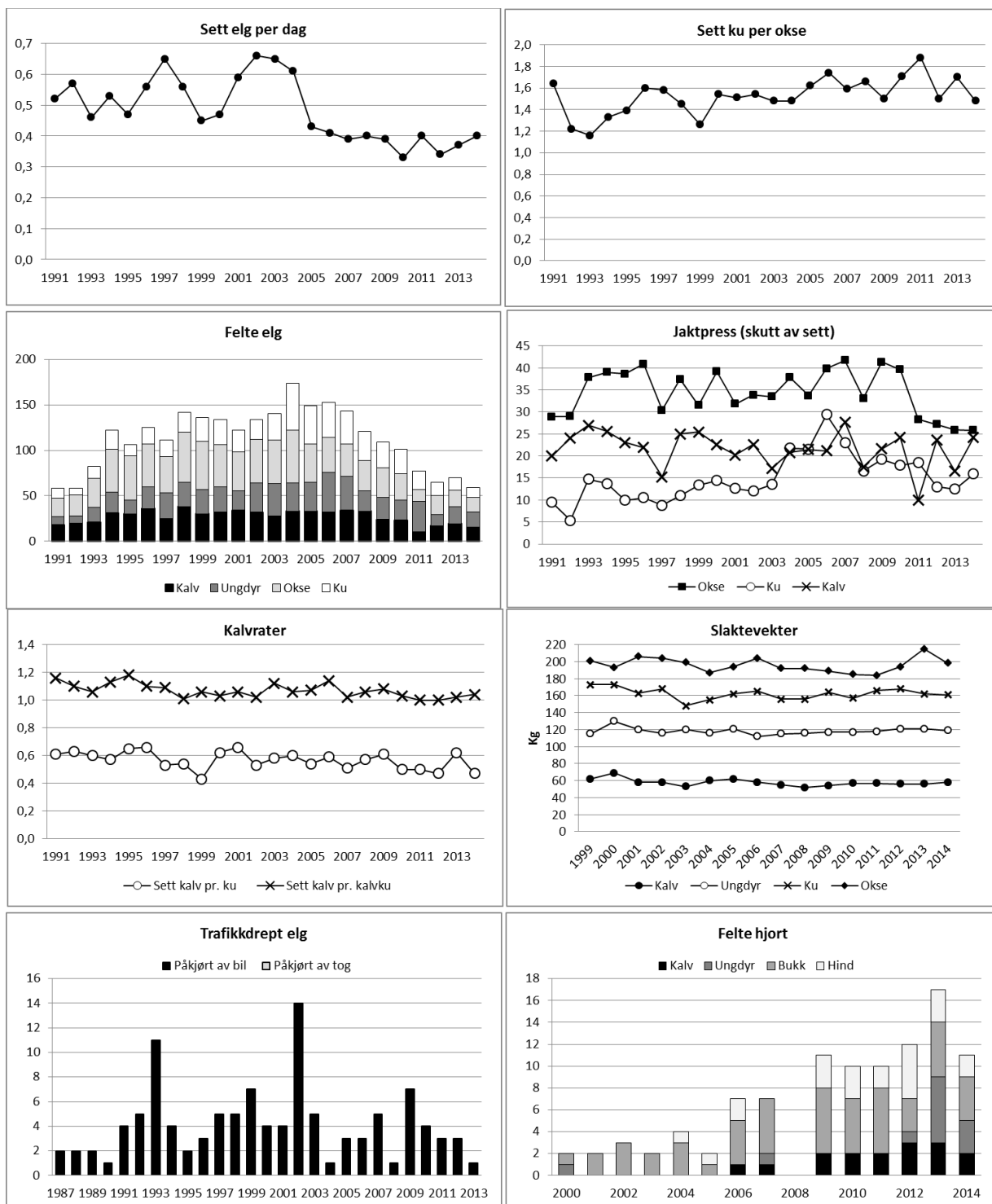
	Sette elg								Felte elg								Trafikk	
Årstall	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane	
1991	701	90	71	65	12	90	36	364	10	8	6	3	20	11	58	4	0	
1992	641	107	58	66	7	83	43	364	13	7	8	0	23	7	58	5	0	
1993	776	111	61	64	4	78	40	358	16	5	10	6	32	13	82	11	0	
1994	1047	159	109	89	13	121	66	557	21	10	15	8	47	21	122	4	0	
1995	1080	145	98	84	19	130	33	509	19	11	7	8	49	12	106	2	0	
1996	1106	154	106	127	14	164	58	623	24	12	16	8	47	18	125	3	0	
1997	1161	194	162	132	13	164	85	750	19	6	19	9	40	18	111	5	0	
1998	1253	195	139	142	1	152	67	696	22	16	18	9	55	22	142	5	0	
1999	1517	219	159	111	7	118	75	689	17	13	16	11	53	26	136	7	0	
2000	1376	166	105	146	5	160	71	653	16	20	19	9	46	28	138	4	0	
2001	1181	173	103	148	10	173	95	702	15	20	12	9	43	24	123	4	0	
2002	1109	195	147	150	3	159	82	736	19	17	18	14	48	22	138	14	0	
2003	1184	209	152	139	19	180	69	768	14	17	22	13	48	29	143	5	0	
2004	1236	201	133	155	10	178	76	753	22	15	18	13	58	52	178	1	0	
2005	1547	169	138	126	10	149	78	670	21	11	15	17	42	42	148	3	0	
2006	1369	133	113	102	16	137	65	566	15	14	15	29	38	39	150	3	0	
2007	1396	139	114	105	2	112	66	538	17	14	22	15	36	36	140	5	0	
2008	1514	145	117	117	7	137	76	599	11	13	14	8	34	32	112	1	0	
2009	1206	121	81	93	8	111	58	472	12	12	17	7	33	28	109	7	0	
2010	1360	111	103	84	3	95	59	455	12	11	15	7	29	27	101	4	0	
2011	1180	106	102	97	0	100	66	471	6	4	17	17	13	20	77	3	0	
2012	1164	103	83	71	0	72	63	392	12	5	7	5	21	15	65	3	0	
2013	1283	108	75	107	2	115	65	472	13	6	10	9	18	14	70	1	0	
2014	797	89	76	54	2	62	36	319	10	5	7	10	16	11	59			

SSB-2014: Areal: 525030 daa Fellingstill: 93 Fellingsprosent: 63 % Areal per felte dyr: 8899 daa

Slaktevekter elg

Slaktevekt i kg																					
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort					sum		
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk		E. hind	
1999	62	28	115	25	201	51	173	24											1	1	
2000	69	32	130	28	193	42	173	22								1		1		2	
2001	58	32	120	21	206	40	163	23										2		2	
2002	58	36	116	32	204	48	168	22	19	23	10	3	55					3		3	
2003	53	31	120	35	199	48	148	29	9	12	5	7	33					2		2	
2004	60	37	116	31	187	58	155	52	10	13	6	5	34					3	1	4	
2005	62	32	121	32	194	42	162	42	3	7	4	6	20					1	1	2	
2006	58	29	112	44	204	38	165	39	6	12	7	10	35	1				4	2	7	
2007	55	31	115	37	192	36	156	36	8	12	8	2	30	1			1	5		7	
2008	52	23	116	21	192	31	156	32	22	18	10	10	60							13	
2009	54	21	117	24	189	30	164	25	13	27	14	12	66	1	1			6	3	11	
2010	57	23	117	20	185	31	157	27	56	64	43	34	197	1	1			5	3	10	
2011	57	10	118	34	184	12	166	20	43	46	30	16	135	1	1			6	2	10	
2012	56	14	121	12	194	14	168	13						2	1	1		3	5	12	
2013	56	19	121	18	215	18	162	16	27	34	18	24	103	1	2	3	3	5	3	17	
2014	58	14	119	15	198	15	161	11	11	4	1	4	20	2	0	3	0	4	2	11	

SSB-2014: Areal: 525030 daa Fellingstill: 42 Fellingsprosent: 26 % Areal per felte dyr: 47730 daa

Figur Valle. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

Det ble i 2014 felt 59 elg i Valle, mot 70 elg i 2013 og 65 elg i 2012. Av de felte elgene utgjorde kalv og ungdyr 54 %. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 52 %.

Det ble felt 11 hjort i 2014, mot 17 i 2013 (også fellingsrekord i kommunen).

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 797 jegerdager, noe som er en kraftig reduksjon fra foregående år. Gjennomsnittet for hele perioden 1991-2014 er på 1 174 jegerdager. Skutt av sett indeksen viser at jaktpresset på okser ligger stabilt i siste periode, på et relativt lavt nivå sammenliknet med tidligere. Jaktpresset på kalv og kyr økte noe fra forrige år, men ligger på et gjennomsnittlig nivå for perioden fra og med 1991 sett under ett.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 sett 0,4 elg per jegerdagsverk, og dette er en liten oppgang fra 2013. Verdiene har ligget rundt dette nivået siden 2005. Kjønnssforholdet målt som "ku sett per okse" har gradvis blitt skeivere i Valle, men utviklingen synes å være noe reversert de aller siste årene. Dette stemmer overens med et redusert jaktrykk på okser. Mens det i 2013 ble observert 1,7 ku per okse, ble det i 2014 observert ca. 1,5 ku per okse.

Elg og trafikk

I siste treårsperiode er det registrert til sammen 7 bildrepte elg i Valle. I forhold til antall felte dyr, ligger konfliktnivået på et gjennomsnittlig nivå for Aust-Agder å være. I det store og hele følger utviklingen i antall påkjørsler utviklingen i elgtetthet, men det er og årlige variasjoner som sannsynligvis kan knyttes til snøforholdene vinterstid.

Bestandskondisjon

Den observerte kalvraten var i 2014 på hhv. 0,47 kalv per ku, mens tvillingandelen var på 4 % (1,04 kalv per kalvku). Snittvektene for kalv og ungdyr var i 2014 på hhv. 58 og 119 kg. Siden 2006 ser en tegn til at vektene, særlig for ungdyr, viser en svak, positiv utvikling. Kalvratene er imidlertid fortsatt lave, uten tegn til varig bedring. Kalvraten har imidlertid variert en del fra år til år, og var noe høyere i 2013.

Tilrådning

Både elgtetthet og fellingstall har i siste treårsperiode vært holdt noenlunde stabil. Det kan synes som elgtettheten viser en svak økning de to siste årene, eller at den videre reduksjonen i alle fall er stoppet. Vi foreslår et jaktuttak på rundt 70 dyr i 2015 (som i 2013), for å holde en stabil elgtetthet. Man har hatt et stabilt kjønnssforhold og et relativt jevnt uttak av kyr og okser de siste årene. Vi anbefaler også å fortsette med dette.

Hjort

Fellingstallet har nå ligget på 10 dyr eller mer i 6 år på rad. Observasjonsdataene er noe spinkle de siste år, men fellingstallene indikerer en rolig vekst i stammen over tid, selv om fellingstallet gikk noe ned fra i fjor. Man har et jevnt uttak av dyr fordelt på alder og kjønn.

Vegårshei

Tabell Vegårshei: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

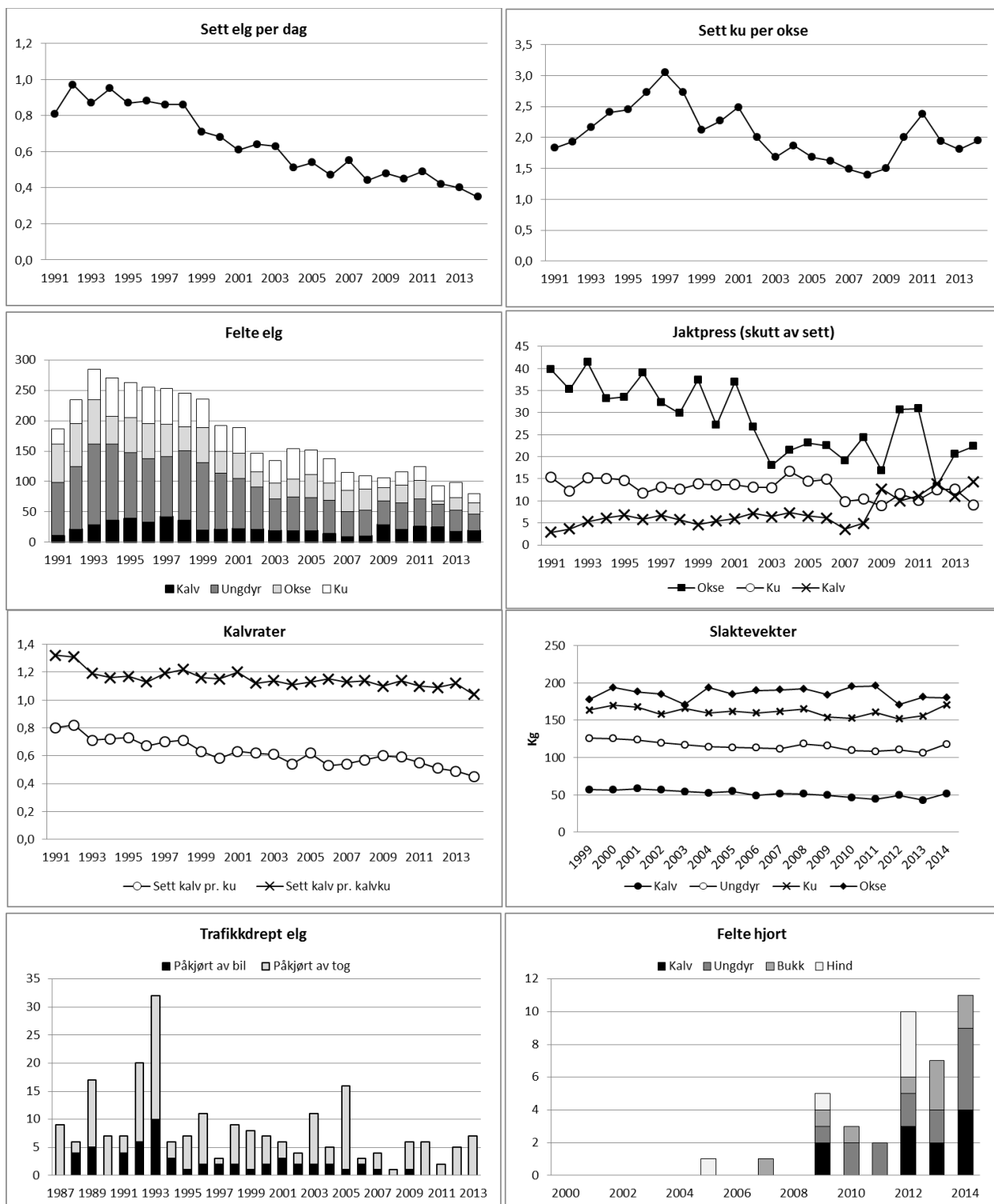
Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	1546	259	199	188	88	380	132	1246	7	4	40	47	63	26	187	4	3
1992	1849	363	284	288	128	572	155	1790	14	7	57	46	71	40	235	6	14
1993	2095	345	315	353	81	531	190	1815	13	15	70	63	73	51	285	10	22
1994	2019	338	330	407	78	586	175	1914	21	15	66	59	46	64	271	3	3
1995	2165	322	331	379	80	573	194	1879	27	12	50	58	58	58	263	1	6
1996	2220	313	377	413	63	569	225	1960	21	12	65	40	57	60	255	2	9
1997	2371	291	393	403	93	623	238	2041	27	15	41	58	53	59	253	2	1
1998	2397	325	393	385	110	631	215	2059	19	17	58	57	39	55	245	2	7
1999	2293	323	325	301	59	434	179	1621	11	9	63	48	58	47	236	1	7
2000	2305	294	351	269	48	386	211	1559	9	12	44	48	36	43	192	2	5
2001	2283	235	293	232	59	368	200	1387	13	9	46	37	41	43	189	3	3
2002	1799	236	221	221	31	294	141	1144	11	10	38	32	25	30	146	2	2
2003	1994	288	237	211	35	297	195	1263	8	11	26	26	26	37	134	2	9
2004	2291	256	258	197	24	261	164	1160	10	9	25	30	30	50	154	2	3
2005	2257	281	225	215	31	290	182	1224	7	12	27	27	38	41	152	1	15
2006	2305	266	238	165	28	229	165	1091	5	9	32	23	28	41	138	2	1
2007	2158	313	245	191	29	252	147	1177	6	3	25	16	35	30	115	1	3
2008	2137	254	187	145	24	202	137	949	5	5	28	15	34	22	109	0	1
2009	2131	255	192	171	20	228	147	1013	12	17	21	18	22	16	106	1	5
2010	1863	176	182	147	24	209	108	846	7	14	24	19	30	22	116	0	6
2011	1937	178	215	189	20	235	107	944	15	11	24	21	31	22	124	0	2
2012	1918	180	190	146	14	180	94	804	10	15	18	19	6	25	93	0	5
2013	1978	184	189	127	17	164	108	789	8	10	18	17	20	25	98	0	7
2014	1860	152	181	110	5	132	70	650	10	9	15	12	19	15	80		

SSB-2014: Areal: 318624 daa Fellingstill: 164 Fellingsprosent: 49 % Areal per felte dyr: 3983 daa

Slaktevekter elg

Slaktevekt i kg																				
Årstall	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort					sum	
	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk		E. hind
1999	57	20	126	108	178	55	164	44												0
2000	56	20	125	91	194	37	170	44												0
2001	58	22	124	83	188	41	168	43												0
2002	56	21	120	70	185	25	158	30	1	4	1	1	7							0
2003	54	19	117	52	171	26	166	37	0	4	0	1	5							0
2004	53	19	114	55	194	30	160	50	2	4	1	2	9							0
2005	55	19	114	54	185	38	162	41	7	4	0	3	14						1	1
2006	50	14	113	55	190	28	160	41	4	7	1	4	16							0
2007	51	9	112	41	191	35	162	30	6	10	1	4	21					1		1
2008	51	10	119	44	192	34	165	22	11	18	5	11	45							0
2009	50	29	116	38	184	23	154	16	13	19	5	11	48	1	1	1		1	1	5
2010	46	21	110	43	195	31	153	21	7	12	7	14	40			2		1		3
2011	45	25	108	44	196	29	161	23	5	8	0	11	24			1	1			2
2012	50	25	110	34	171	8	152	26	10	28	7	20	65	2	1	2		1	4	10
2013	43	19	106	36	181	17	156	28	4	13	1	7	25		2		2	3		7
2014	52	19	118	26	180	19	171	15	5	15	4	1	25	1	3	2	3	2	0	11

SSB-2014: Areal: 308608 daa Fellingstill: 20 Fellingsprosent: 55 % Areal per felte dyr: 28055 daa

Figur Vegårshei. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

I 2014 ble det skutt 80 elg i Vegårshei, mot 98 felte dyr i 2013. Kalv og ungdyr utgjorde 58 % av jaktuttaket. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 56 %.

Det ble felt 11 hjort, noe som også er ny fellingsrekord i Vegårshei.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 1 860 jegerdager, noe som er litt under gjennomsnittet på 2 090 jegerdager i perioden 1991-2014. I siste 10-års periode har jaktpresset på kalv økt, og ligger nå rundt 15 % «skutt av sett». For kyr er trenden stabil rundt samme nivå, men falt noe i 2014. Jaktpresset på okser varierer mer over tid og fra år til år, men økte marginalt fra 2013 til 14.

Bestandsutvikling

Elgtettheten, målt som «sett per dag», viser fortsatt tegn til en reduksjon og i 2014 ble det sett 0,35 elg per dag. Dette er fortsatt litt over snittet for Aust-Agder. Kjønnssforholdet ble betydelig skjevare fra 2007 til 2011, grunnet en overvekt av hanndyr i jaktuttaket. I siste treårsperiode ligger kjønnssforholdet stabilt rundt 2 ku per okse, og vil sannsynligvis holde seg rundt dette nivået frem mot neste jakt.

Elg og trafikk

Det har de siste år vært svært få påkjørsler av elg langs vei, men det er i siste treårsperiode drept til sammen 14 elg langs jernbanen. I forhold til antall felte dyr, er antall elg drept i trafikken noe over gjennomsnittlig nivå for Aust-Agder. Likevel er altså bildrepte elg på et lavt nivå.

Bestandskondisjon

Den observerte kalv- og tvillingraten var i 2014 på hhv. 0,45 og 1,04. Dette er rekordlave nivå og under gjennomsnittet for Aust-Agder. De gjennomsnittlige slaktevektene for kalv og ungdyr var i 2014 på hhv. 52 og 118 kg, noe som samlet sett er de beste verdiene siden 2008.

Tilrådning

Kjønnssforholdet synes nå å være stabilisert, etter store variasjoner i siste tiårsperiode. Bestandskondisjonen synes å være på et stabilt lavt nivå, fortsatt uten klare tegn til bedring. Vi kan ikke utelukke at den særs lave observerte kalvraten i siste treårsperiode, dels skyldes et betydelig økt jaktpress på kalv i samme periode. Vi anbefaler fortsatt å holde jakttrykket oppe, dvs. at man opprettholder jaktuttak rundt de siste års nivå.

Hjort

Etter en liten stagnasjon i fellingstall økte igjen uttaket i 2014. Selv om utviklingen skjer rolig, er trenden likevel klart positiv i siste 5-6 års periode. Vi forventer en sakte, men sikker økning i antall fellinger de kommende år. Fellingsprosenten er relativt høy for Aust-Agder å være, og uttaket er noenlunde balansert på ulike kjønn og alderskategorier. Det er også positivt at «sett hjort» registreringen begynner å bli god, og at også slaktevekter registreres i Hjorteviltregisteret.

Åmli

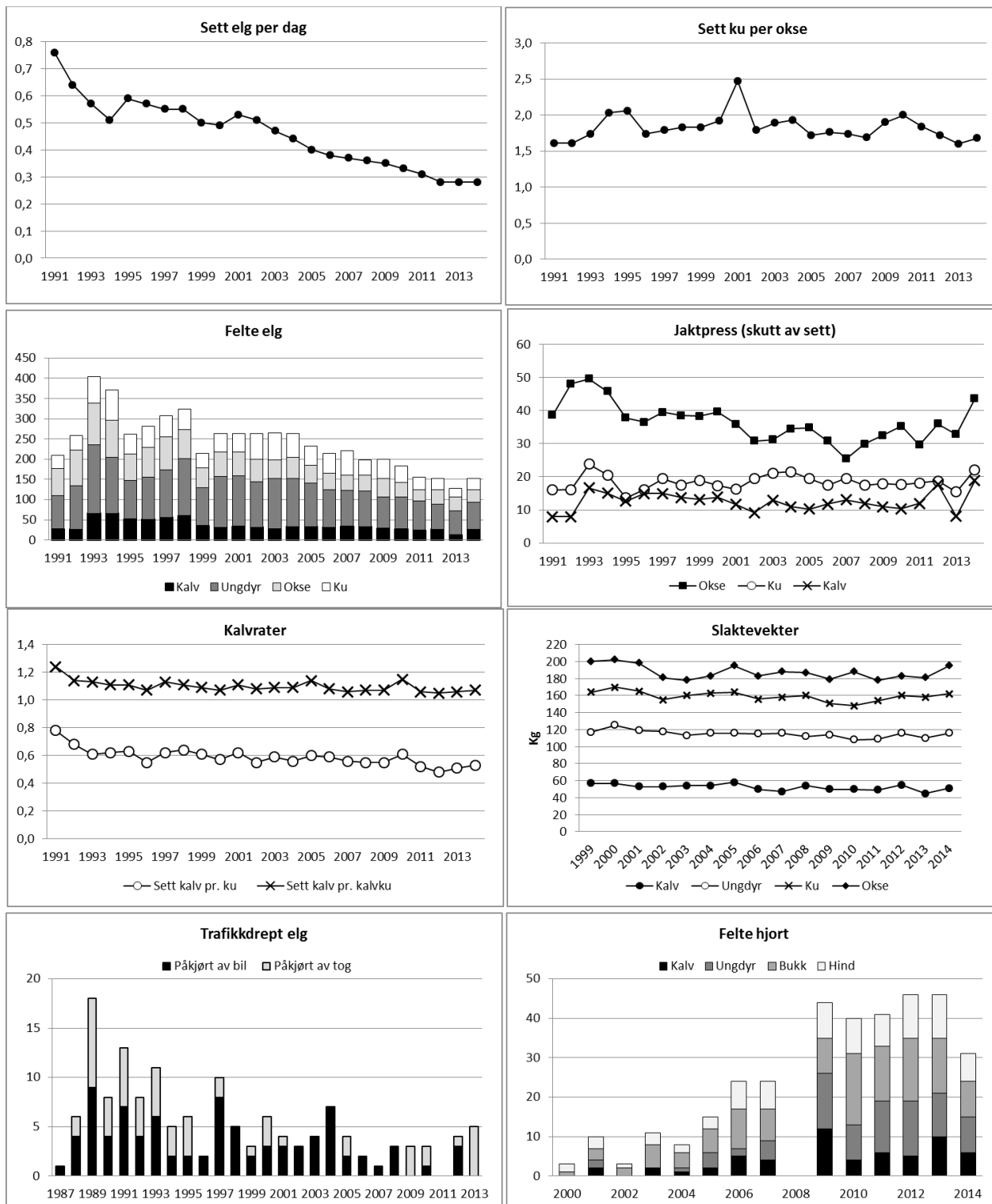
Tabell Åmli: Rådata fra SSB og Hjorteviltregisteret

Årstall	Sette elg								Felte elg							Trafikk	
	Jegerdager	Oke	Ku u. kalv	Ku m. 1 kalv	Ku m. 2 kalv	Kalver	Ukjent	Sum	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Eldre Okse	Eldre ku	Sum	Bil	Jernbane
1991	1622	282	187	202	65	353	146	1235	14	14	41	40	68	33	210	7	6
1992	1988	312	224	241	38	340	122	1277	20	7	63	45	87	36	258	4	4
1993	2895	371	318	285	43	397	222	1636	37	29	81	88	103	66	404	6	5
1994	3251	349	332	334	41	439	157	1652	46	20	69	70	91	75	371	2	3
1995	2683	317	300	313	39	411	204	1584	36	16	55	41	65	48	261	2	4
1996	2643	356	324	275	22	342	187	1506	34	17	57	48	73	52	281	2	0
1997	2672	339	294	272	40	374	163	1482	41	15	52	65	82	53	308	8	2
1998	2998	374	309	333	41	437	166	1660	34	26	71	70	73	50	324	5	0
1999	2241	245	216	211	22	273	144	1111	18	18	45	49	49	36	215	2	1
2000	2892	318	304	285	22	347	148	1424	30	18	66	59	60	47	280	3	3
2001	3178	303	352	352	43	462	187	1699	27	27	51	74	58	47	284	3	1
2002	2973	354	332	277	23	350	167	1503	18	14	53	59	56	64	264	3	0
2003	3155	333	306	295	28	371	149	1482	25	23	58	66	46	67	285	4	0
2004	3108	304	298	263	25	329	164	1383	21	15	53	66	52	60	267	7	0
2005	3132	293	251	217	36	301	159	1257	17	14	58	50	44	48	231	2	2
2006	3370	298	252	248	23	306	150	1277	14	22	51	42	41	49	219	2	0
2007	3570	315	279	253	16	306	153	1322	18	22	43	46	37	61	227	1	0
2008	3252	277	234	219	16	260	157	1163	16	15	45	44	38	38	196	3	0
2009	3254	255	249	219	17	265	146	1151	14	15	38	40	45	47	199	0	3
2010	3208	221	224	186	33	271	124	1059	18	10	41	37	37	41	184	1	2
2011	2980	209	207	168	10	200	143	937	10	14	34	39	28	31	156	0	0
2012	2700	183	184	125	6	152	98	748	13	14	30	32	36	27	152	3	1
2013	2805	198	171	137	9	162	104	781	5	8	31	28	34	21	127	0	5
2014	2351	156	145	109	8	138	101	657	11	15	37	31	31	27	152		

SSB-2014: Areal: 1075624 daa Fellingstill: 231 Fellingsprosent: 66 % Areal per felte dyr: 7076 daa

Slaktevekter elg																				
	Kalv		Ungdyr		Eldre okse		Eldre ku		Sett hjort					Felte hjort						
Årstall	kg	n	kg	n	kg	n	kg	n	Bukk	Hind	Kalv	Ukjent	Sum	Hannkalv	Hunnkalv	Bukk 1,5	Hind 1,5	E. bukk	E. hind	sum
1999	57	35	117	90	200	48	164	34						0	0	0	0	4	0	4
2000	57	47	125	117	202	56	170	49						0	0	0	0	1	2	3
2001	53	54	119	125	198	58	165	47						1	1	1	1	3	3	10
2002	53	32	118	112	181	56	155	64	18	28	10	18	74	0	0	0	0	2	1	3
2003	54	48	113	124	178	46	160	67	16	43	18	13	90	1	1	0	0	6	3	11
2004	54	36	116	120	183	53	163	61	22	48	21	9	100	0	1	1	0	4	2	8
2005	58	31	116	108	195	44	164	48	51	64	31	37	183	1	1	2	2	6	3	15
2006	50	36	115	93	183	41	156	49	30	49	26	31	136	1	4	1	1	10	7	24
2007	47	40	116	89	188	37	158	61	31	46	25	31	133	1	3	5	0	8	7	24
2008	54	32	112	90	187	39	160	40	32	62	39	31	164	0	0	0	0	0	0	26
2009	50	28	114	79	179	45	151	46	50	73	42	34	199	4	8	8	6	9	9	44
2010	50	29	108	77	188	37	148	39	92	131	67	42	332	1	3	6	3	18	9	40
2011	49	24	109	71	178	28	154	30	34	43	23	31	131	2	4	9	4	14	8	41
2012	55	27	116	62	183	35	160	27	80	121	61	56	318	2	3	9	5	16	11	46
2013	45	13	110	59	181	34	158	21	50	53	31	38	172	3	7	10	1	14	11	46
2014	51	26	116	47	195	31	162	28	64	77	48	37	226	4	2	5	4	9	7	31

SSB-2014: Areal: 1070924 daa Fellingstill: 139 Fellingsprosent: 22 % Areal per felte dyr: 34546 daa

Figur Åmli. Sett elg per jegerdag (øvre venstre delfigur), sett ku per okse (øvre høyre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (nest øverste venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», nest øverste høyre delfigur), kalvrater (nest nederste venstre delfigur), gjennomsnittlige slaktevekter (nest nederste høyre delfigur), trafikkdrept elg (nedre venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (nedre høyre delfigur).

Fellingsresultat

I 2014 ble det felt 152 elg i Åmli. Dette er identisk med fellingstallet i 2012, og en økning fra 127 dyr i 2013. Kalv og ungdyr utgjorde i 62 % av uttaket i 2014. Av dyr 1,5 år eller eldre ble det felt en andel hanndyr på 54 %.

Det ble felt 31 hjort, noe som er en nedgang på 15 dyr fra 2013. Fellingsrekorden fra 2012 (og 13) på 46 dyr står dermed fortsatt.

Jaktpress

I 2014 ble det lagt ned 2 351 jegerdager, noe som er godt under gjennomsnittet på 2 872 jegerdager årlig i perioden 1991-2014. Andel «skutte av sette» dyr har over tid vært på et relativt stabilt nivå i Åmli. Det klareste trekket de siste år er et økt jaktpress på okse. I 2014 økte jaktpresset på kyr og kalv også fra forrige år.

Bestandsutvikling

Det ble i 2014 sett 0,28 elg per jegerdag, det samme som i 2012 og 2013. Det ble videre observert 1,68 ku per okse, og kjønnsforholdet har over lengre tid holdt seg relativt stabilt. Med bakgrunn i siste års jaktuttak, er det heller ingen grunn til å forvente betydelige endringer frem mot neste jakt.

Elg og trafikk

Åmli har over tid hatt relativt lave kostnader knyttet til påkjørsler av elg, målt opp mot jaktutbyttet. De siste 3 år er i alt 9 elg registrert drept i trafikken, hvorav 6 av disse er drept langs jernbanen, og 5 av disse igjen ble påkjørt siste år (2013/14).

Bestandskondisjon

Det ble observert en kalv- og tvillingrate på hhv 0,53 og 1,07 kalv per kalvku. Dette er marginalt over gjennomsnittet for Aust-Agder i 2014. De gjennomsnittlige slaktevektene for kalv- og ungdyr var på henholdsvis 51 og 116 kg. Vi må tilbake til 2002 for å finne høyere ungdyrvekter.

Tilrådning

Vi synes man oppnådde et bra fellingsresultat i 2014, i tråd med fjorårets anbefalinger. Det er tydelig at det økte jaktuttaket skyldtes et økt jaktpress på alle kategorier dyr, særlig kalv, sammenliknet med 2013. Vi anbefaler ingen store endringer for neste år; et jaktuttak med om lag tilsvarende fordeling som i 2014, på rundt 150 dyr, ser ut til å gi en fortsatt stabil elgtetthet.

Hjort

Etter flere år med jevnt høye jaktuttak, ble det en liten nedgang i 2014. Dette behøver ikke være negativt, og indikerer at veksten i stammen skjer kontrollert. «Sett hjort per jegerdag» økte likevel noe fra 2013 til 14. Uttaket er balansert på ulike alderskategorier og kjønn, og de gjennomsnittlige slaktevektene er gode. Man har en høy andel bukk, og kalvraten synes også å være stabil på et godt nivå.

Sammenlikninger av kommunene

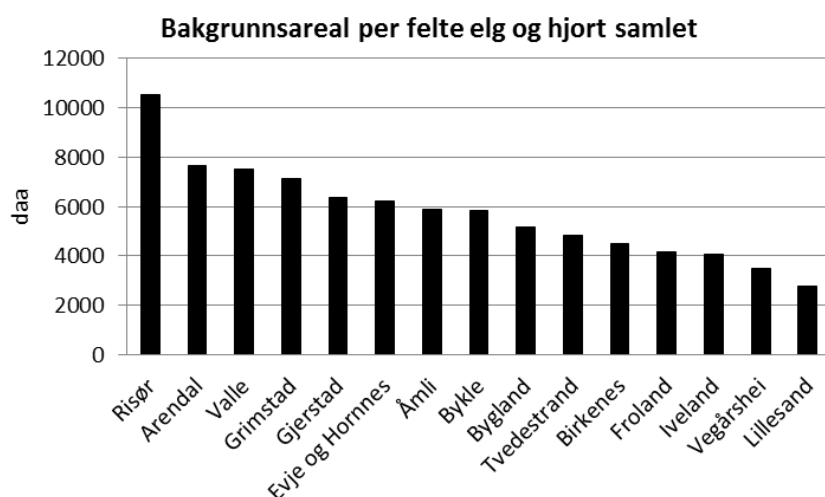
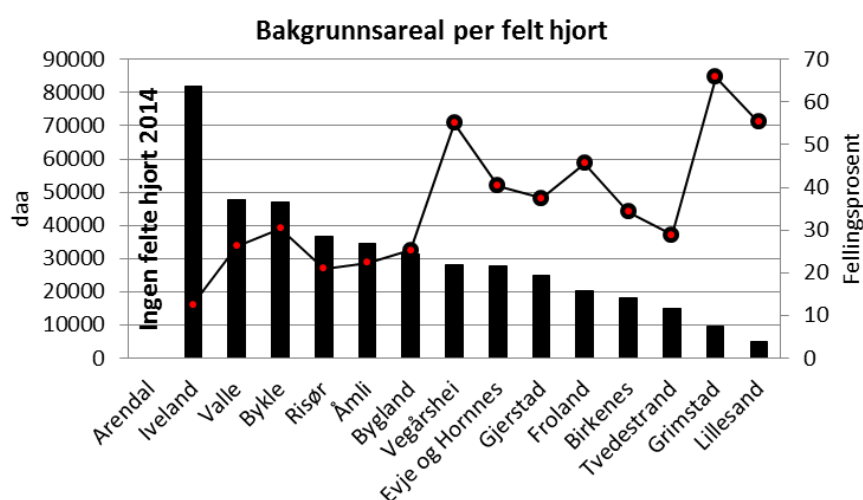
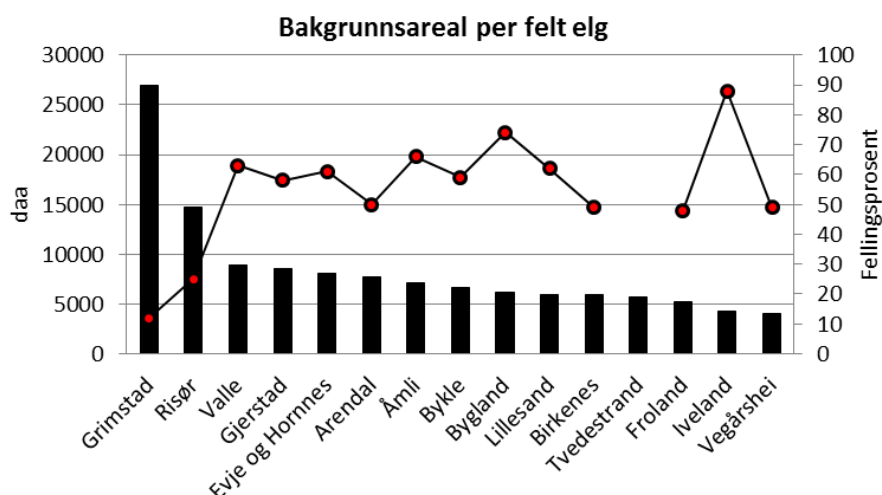
For elg ligger det nå ca. 4-8 000 daa tellende areal bak hver felte elg i de fleste kommuner (Figur 14, øvre del). Risør og Grimstad skilte seg ut med et høyt bakgrunnsareal per felling med hhv. 14 700 og 26 950 daa. For Grimstad spesielt skyldes det lave antall fellinger i 2014 et lavt jakttrykk, ved at det ikke ble jaktet i deler av kommunen. Som en ser er det en viss sammenheng mellom felte elg per arealenhet og fellingsprosenten. Vegårshei hadde per 2014 det laveste bakgrunnsarealet per felte elg med ca. 3980 daa. Iveland og Bygland hadde de høyeste fellingsprosentene med hhv. 88 og 74 %.

Som vist tidligere (Figur 7) ligger det i gjennomsnitt ca. 3 100 daa produktivt skogareal bak hver felte elg i perioden 2011-13. For fylket som helhet ligger det til sammenlikning ca. 6 400 daa tellende areal bak hver felte elg. Dette indikerer igjen at ca. halvparten av det tellende arealet består av produktiv skog.

Også for hjort ser man grovt sett en sammenheng mellom bakgrunnsareal per felte dyr og fellingsprosenten (Figur 14, midte del), selv om dette forholdet varierer for enkelte kommuner. Lillesand hadde i 2014 det klart laveste bakgrunnsarealet per felte hjort med 5 140 daa. Deretter følger Grimstad med 9 700 daa per felte hjort. I andre enden av skalaen i 2014 lå Iveland og Arendal. Mens det ikke ble felt hjort i Arendal i 2014, ble det felt kun 3 hjort i Iveland. Dette gir et tellende areal på 81 700 daa per felte dyr.

Slår man sammen antall felte hjort og elg, er det Lillesand som feller flest dyr per areal, med i underkant av 2 700 daa per felling (Figur 14, nedre del). Deretter følger Vegårshei og Iveland med ca. 3 500 og 4 000 daa per felling. I motsatt ende skiller Risør seg ut med ca. 10 500 daa bak hver felling. Deretter Arendal og Valle med ca. 7 700 og 7 500 daa per felte dyr.

Vi understreker at vi har forenklet arealberegningen for elg og hjort samlet noe. Vi har for de aller fleste lagt tellende areal for elg til grunn, selv om tellende areal for hjort kan være noe mindre. Forskjellene er imidlertid små, men likevel vil derfor det reelle bakgrunnsarealet i de fleste tilfeller være marginalt mindre enn figuren viser. Unntaket er Tvedestrand, der oppgitt tellende areal er betydelig større for hjort enn for elg. Her har vi tatt bakgrunnsareal for elg og hjort hver for seg, og vist gjennomsnittlig bakgrunnsareal.

Figur 14. Tellende areal per felt elg (øvre delfigur) og hjort (midtre delfigur) per kommune i Aust-Agder i 2014 med sorte søyler. Fellingsprosent i 2014 vist med røde sirkler (verdier på høyre y-akse). Nedre delfigur viser tellende areal per felte elg og hjort samlet. NB! Merk ulike akseverdier i delfigurene. Tall fra fellingsrapportene til SSB.

Diskusjon

Årets fellingsresultat og observasjoner bygger igjen videre på den langvarige trenden med jevnt fallende fellingstall, og trolig en svakt redusert elgtetthet. Vi bemerket i fjorårets rapport at jaktuttak på rundt 1 000 dyr årlig i Aust-Agder de kommende år, trolig vil ligge nært tilveksten med dagens bestandskondisjon. Dette inntrykket har vi fremdeles, selv om fellingstallet falt noe lavere i 2014. Det reduserte fellingstallet de siste årene skyldes nok dels et redusert jaktpress.

For fylket sett under ett, ser en nå tendenser til at jaktpresset på kalv øker, og at kalvandelen i jaktuttaket derfor også øker noe. Samtidig er jaktpresset på kyr redusert i et jevnt og rolig tempo gjennom siste tiårsperiode. Det store fallet i fellingstall over tid skyldes i første rekke en redusert elgtetthet, samtidig som produktiviteten fortsatt er lav. Men det skyldes også at kjønnsforholdet er jevnet ut etter årtusenskiftet. Dette reduserer det samlede produksjonspotensialet ved at andelen kyr i vinterstammen er lavere enn tidligere. Utviklingen har vært en bevisst strategi for å sikre en tilstrekkelig andel eldre okse i bestanden, og er noe en har lyktes med. Om trenden med redusert jaktpress på kyr fortsetter, vil en trolig også merke en svak dreining tilbake mot et noe skjevere kjønnsforhold i kommende periode.

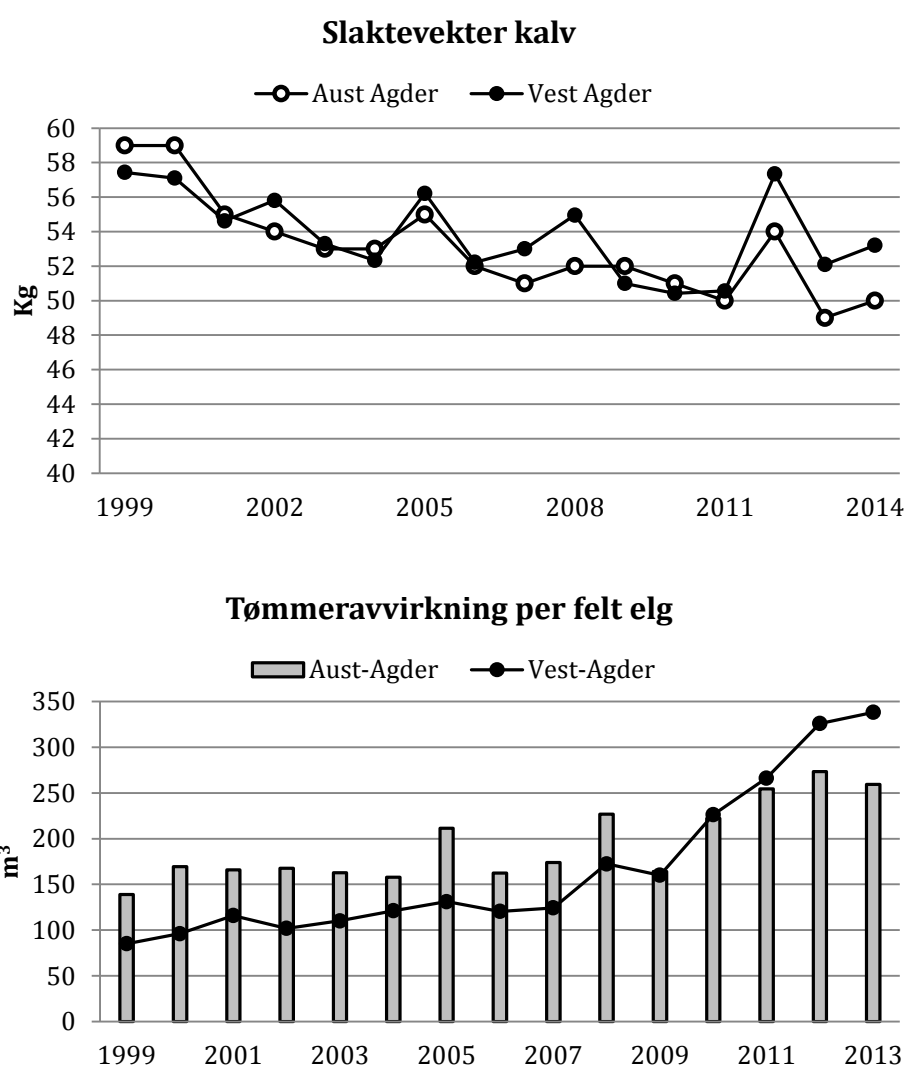
Det er slik vi ser det ingen grunn til å anta at mangel på okser er begrensende for bedekningskapasiteten, og det er således rom for et noe skjevere kjønnsforhold for å øke den totale kalveproduksjonen. Dette er med utgangspunkt i tallene på fylkesnivå med om lag 1,7 ku per okse de siste årene. Et skjevere kjønnsforhold vil imidlertid gå på bekostningen av okseandelen. Avveiningen blir derfor i stor grad om en ønsker å høste flest mulig elg, eller om en heller vil felle noe færre elg med dertil økte muligheter for «oksejakt».

Bestandskondisjonen, målt gjennom observerte kalverater og gjennomsnittlige slaktevekter, var samlet sett på et lavt nivå i 2014 sammenliknet med siste års verdier. Dette gjelder i første rekke kalveratene. Det klare lyspunktet var oppgangen i ungdyrvektene til 118 kg. Dette er de beste ungdyrvektene for Aust-Agder samlet siden 2003. Oppgangen i kalvvekter var kun marginal sammenliknet med verdiene i 2013. Det forrige året med positive utslag i vektene var 2012, da kalvvektene var oppe i snittverdier på 54 kg. At mye av variasjonen fra år til år i slaktevekter og rekrutteringsrater kan forklares av varierende værforhold og start på vekstsesongen, er sannsynlig. Dette underbygges også av at verdiene i begge Agder fylkene ofte følger hverandre; år med positive utslag i snittvekter eller kalvrater kan svært ofte spores i begge fylker. De siste årene ser en også tendenser til at de positive utslagene i Vest-Agder er større enn i Aust-Agder. I 2012, da kalvvektene gikk opp, var snittverdien i Vest-Agder 57 kg (Figur 15, øvre del), mens ungdyrvektene i 2014 var helt oppe i 124 kg. Man må tilbake til år 2000 for å finne like gode ungdyrvekter i Aust-Agder.

De siste årene ser det derfor ut til at både vekter og kalvrater gjennomgående ligger noe høyere i Vest- enn i Aust-Agder, og det er her tendenser til et lite oppsving i bestandskondisjonen. Vi har i foregående rapporter bemerket at elgtettheten i forhold til fôrproduksjonen, målt som tømmeravvirkning per felt elg, har vist en klar oppgang i Vest-Agder de siste årene. Om det er dette som er forklaringen, eller om de positive indikasjonene i vest skyldes andre årsaker, kan vi selvsagt ikke slå fast. Vi anser det derimot

som en sannsynlig forklaring og fremtiden vil vise om det kan være begynnelsen på en mer varig trend. Vi tror imidlertid at den positive utviklingen kan fortsette i Vest-Agder, også siden en må påregne noen års tidsforsinkelse i forholdet mellom skogavvirkning og fôrproduksjon.

Som tidligere vist i Figur 7, har man et stort bakgrunnsareal produktiv skog bak hver felte elg i Aust-Agder, og har således en relativt lav elgtetthet i forhold til det potensielle ressursgrunnlaget. På den annen side er tømmeravvirkningen lav, og målt opp mot antall elgfellingar kun drøyt halvparten så stor som i Østfold i siste treårsperiode (Figur 7).

Figur 15. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv i perioden 1999-2014 (øvre delfigur) og samlet tømmeravvirkning per felte elg i perioden 1999-2013 (nedre delfigur) i Aust- og Vest-Agder. Tall fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) og statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

Ny forskning i 2014

Av relevant forskning som er kommet ut det siste året nevner vi Nina Rapport 1043, «Sett elg- og sett hjort-overvåkingen: Styrker og forbedringspotensial»². Her er det benyttet aldersdata fra elg og hjort i ulike områder, for å rekonstruere bestandene tilbake i tid. Disse beregningene er så vurdert opp mot «sett elg og hjort» tallene i samme periode og område, for å studere i hvilken grad disse er i stand til å fange opp endringer i bestandsegenskaper som tetthet, kjønnsforhold og rekrutteringsrater.

Det ble funnet at sett dyr indeksene er i stand til å avspeile mellomårsvariasjonen i de ulike bestandsegenskapene, men med ulik presisjon avhengig av art, indeks og område. Det ble funnet høyere presisjon for indekser basert på sett elg-data enn for sett hjort data, og høyere presisjon for tetthetsindekser enn indekser for kjønnsforhold og rekrutteringsrater (kalvrater). Et funn verdt å merke seg er at sett per dag verdien ofte synker med økende jaktinnsats. Det vil ofte innebære at veksten i bestandstetthet underestimeres av «sett per dag» verdien når jaktinnsatsen øker og overestimeres når jaktinnsatsen synker. Dette er noe lokalforvaltningen spesielt bør ta høyde for.

En annen utfordring er at oppdagbarheten av dyr ikke er konstant gjennom jaktseasonen og mellom år. Dette gjelder særlig i de undersøkte hjorteområdene, der sett hjort per jegerdag ofte økte gjennom jaktseasonen, til tross for at jaktuttaket skulle tilsi en bestandsreduksjon i samme periode. Dessuten er jaktseasonen lengre for hjort, noe som også øker sannsynligheten for at man vil oppleve ulik observerbarhet i løpet av jaktseasonen.

Konklusjonen er at både sett elg- og sett hjort overvåkingen har kvaliteter av betydning for forvaltningen, og at bestandsindeksene med fordel kan benyttes til aktiv forvaltning av elg. Rutinene for sett hjort overvåkingen er fortsatt lite etablert, og det trengs derfor flere år med gode innsamlinger av data, før det kan konkluderes med hensyn til disse dataenes nytteverdi.

Kunnskap og informasjon fra merkeprosjekter av hjortevilt, kan med fordel knyttes opp mot sett dyr-overvåkingen. Ved for eksempel å rapportere observasjoner av dyr med kjent bevegelsesmønster (GPS-merkede dyr), kan man trolig lære mer om hva som gjør enkelte dyr mer oppdagbare enn andre. I tillegg kan man se på dyras områdebruk og fordeling innen jaktperioden, og variasjon mellom år.

Fredning av elg?

Det hender vi får spørsmål om fredning av elg som et virkemiddel for å bygge opp bestandene, og det er også enkelte vald og jaktfelt som år om annet avstår fra å jakte. Vi anser ikke dette for å være et lurt eller lønnsomt tiltak. På kort sikt vil det naturligvis kunne bidra til å øke elgtettheten lokalt. Det er derimot tvilsomt om avkastningen (hvor mange elg man kan høste) over tid vil bli høyere. Produktiviteten i stammen vil neppe bli bedre, snarere tvert om.

² Solberg, E. J., Veiberg, V., Rolandsen, C. M., Ueno, M., Nilsen, E. B., Gangsei, L. E., Stenbrenden, M & Libjå, L. E. 2014. Sett elg- og sett hjort-overvåkingen: Styrker og forbedringspotensial. – NINA Rapport 1043. 103 s.

En stor del av jaktverdien ligger også i det å kunne komme seg ut å få gode naturopplevelser, uavhengig av om man feller mange eller kun noen få elg. Selv om det skulle være et vedtatt mål å øke bestandstettheten, burde dette foregå samtidig som en utøver jakt. Da er det etter vår oppfatning bedre å legge opp til et ekstra forsiktig uttak, med økt fokus på å ta ut mindreverdige dyr. Det felles f.eks. hvert år en del kalver under 40 kg, og ungdyr godt under 100 kg. Dette er «skrapdyr» som aldri vil kunne bli gode produksjonsdyr, og de bør derfor heller ikke være ønskelige å ha i stammen.

Et annet argument er at man ved å avstå fra å jakte, også mister viktige observasjonsdata gjennom mangel på «sett elg». Etter et år eller to uten jakt, blir det vanskelig å legge opp til et fornuftig uttak uten observasjonsdata fra foregående år å støtte seg til.

Hjort

Selv om det ble tangering av den tidligere fellingsrekorden for hjort i 2014, ser vi igjen at veksten i fellingstall synes å være stabilisert de siste 4-5 årene. Selv om hjortetettheten jevnt over fremdeles må betegnes som lav, økte fellingstallene kraftig i perioden 2005-10. På tross av ønsket om en videre vekst, er det trolig bare en fordel at denne nå tilsynelatende skjer mer kontrollert. Hvorvidt fellingstallene gjenspeiler den reelle bestandsutviklingen, er også usikkert. Vi anser det som sannsynlig at hjortetettheten har økt i siste femårsperiode, selv om fellingstallene mer eller mindre er stabilisert. Det er også fortsatt slik at en høy andel av hjorten i Aust-Agder, felles innenfor et mindretall kommuner.

Et høyt antall tildelinger sammenliknet med hva en kan forvente å felle, gir i praksis fri jakt i mange områder. Derfor er potensialet også stort for å beskatte stammen skjevt, om jegerne selekterer for visse typer dyr. Med en lav samlet fellingsprosent, behøver nødvendigvis ikke dette ha noen stor negativ innvirkning. Et noe skjevt jaktuttak, kan også dels gjenspeile bestandssammensetningen, snarere enn en bevisst jegerseleksjon. I første rekke er det i de lokale områdene med høyere tetthet av dyr, som kan styre uttaket bevisst. For fylket sett under ett, var andelen bukk i jaktuttaket særlig høy i perioden avskytingen økte mye. De siste årene ser en imidlertid at fordelingen av dyr fordelt på alder og kjønn, er relativt jevn og balansert.

Hjortejakta begynner allerede 1. september, og jaktseasonen er lang. Det er dermed god tid til å utnytte hjorten som jaktobjekt, også utenom elgjakta. Vårt inntrykk fra «Østlandet» generelt, er at hjortens arealbruk kan variere stort gjennom høsten, og trolig kan dyra ofte vandre langt mellom sommer- og brunstområder, samt vinterområder. Om dette også gjelder de mer kystnære områdene i Agder vites ikke. Dokumentert kunnskap om hjortens arealbruk, er noe man forhåpentligvis vil kunne skaffe til veie gjennom det oppstartede «Sør-hjort» prosjektet, som er et interregionalt merkeprosjekt av hjort i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark fylker. Det er mål om å merke drøye 20 dyr vinteren 2015 (Erling Meisingset per medd.).

Til slutt gjentar vi våre tidligere anbefalinger om å samle inn og registrere observasjonsdata i hjorteviltregisteret. Dette materialet vil være viktig og komme til nytte i forvaltningen, og vil samtidig være en god dokumentasjon på den historiske utviklingen i framtida. Det er samtidig positivt å se at dette også blir fulgt opp, ved stadig bedre registreringer.

Konklusjon

Årets fellingsresultat og observasjoner bygger videre på den langvarige trenden i Aust-Agder med et jevnt fallende fellingstall, og trolig en svakt redusert elgtetthet. Mens kalveratene var nede på et ytterligere redusert nivå i 2014, økte snittvektene for kalv marginalt fra 2013. Lyspunktet var at ungdyrvektene økte til en snittverdi på 118 kg, de høyeste vektene som er registrert på 11 år.

I Norgessammenheng er fremdeles bestandskondisjonen i Aust-Agder i nederste sjikt, og man har et stort bakgrunnsareal per felte elg. Samtidig har man et høyt jaktutbytte i forhold til antall trafikkdrept elg, og de samfunnsmessige kostnadene er lave.

Årets resultater inneholder ingen store overraskelser, selv om det hadde vært ønskelig å se tydeligere tegn til en bedring i stammens produktivitet. Våre grunnleggende anbefalinger og synspunkter fra tidligere år står fortsatt ved lag.

Det reduserte fellingstallet i 2014 skyldes dels et redusert jaktpress. I henhold til våre grunnleggende synspunkter, er vår klare anbefaling at man ikke reduserer jaktpresset for mye, verken lokalt eller regionalt. Dersom det er et vedtatt mål å øke elgtettheten, bør fokuset på å ta ut mindreverdige dyr det uansett ikke er ønskelig å ha i bestanden, økes.

Veksten i hjorteavskytingen har stagnert de siste årene, men fellingsrekorden for Aust-Agder samlet ble tangert i 2014. Hjorten synes å ha en stabilt høy bestandskondisjon, med vektorer over landsgjennomsnittet for alle kategorier dyr. Varierende tettheter gjør at det mange steder fremdeles er vanskelig å drive en målrettet forvaltning. Et moderat jaktpress og god produktivitet, vil trolig føre til en fortsatt kontrollert økning i tettheten av hjort. Jaktseasonen er lang, og man bør i årene som kommer ha gode muligheter til å øke verdien av hjorten som jaktressurs. Fortsatt fokus på rapportering og registrering av «sett hjort» bør også prioriteres.